

Programmabegroting 2015 – 2019

waterschap
**Hollandse
Delta**

Ridderkerk, 27 november 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Financiële begroting in één oogopslag	3
Bestuurlijke samenvatting	4
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen.....	7
1.2 Missie	7
1.3 Uitgangspunten en normen	7
1.4 Leeswijzer	8
2 Analyse financiële mutaties	9
2.1 Analyse ontwikkeling exploitatiesaldo 2015-2019	9
2.2 Analyse Investeringsprojecten	16
2.3 Begroting naar kostendragers	19
2.4 Dekking	23
2.5 Aansluiting Burap 1 2014 en Kadernota 2015	24
3 Programmaplan	26
3.1 Samenvatting lasten per programma	26
3.2 Programma 1 – Waterkeringen	27
3.3 Programma 2 - Water	33
3.4 Programma 3 - Zuiveren	46
3.5 Programma 4 – Wegen	52
3.6 Programma 5 - Algemene beleidstaken	59
3.7 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	65
4 Paragrafen	66
4.1 Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar	66
4.2 Incidentele baten en lasten	68
4.3 Doorbelasting indirecte kosten	69
4.4 Reserves en voorzieningen	71
4.5 Waterschapsbelastingen.....	75
4.6 Weerstandsvermogen	84
4.7 Financiering.....	93
4.8 Verbonden partijen.....	96
4.9 Bedrijfsvoering	106
4.10 EMU-saldo.....	108
4.11 Duurzaamheid	110
5 Exploitatiebegroting	112
5.1 Meerjarenbegroting naar programma's	112
5.2 Meerjarenbegroting naar kosten- en opbrengstsoorten	114
6 Vaststelling Programmabegroting 2015-2019	115
Bijlagen	116
Bijlage 1 Geprognosticeerde balans	117
Bijlage 2 Staat van vaste activa	118
Bijlage 3 Staat van reserves.....	120
Bijlage 4 Staat van voorzieningen	125
Bijlage 5 Staat van vaste schulden.....	127
Bijlage 6 Staat van personeelslasten en formatie	130
Bijlage 7 Financiering investeringsprojecten	131
Bijlage 8a Overzicht geplande investeringsprojecten 2014-2019.....	132
Bijlage 8b Toelichting op overzicht investeringsprojecten 2015-2019	136
Bijlage 9 Aanpassing jaarschijf 2015 HWBP projecten	147
Bijlage 10 Lijst van afkortingen	149

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt de Programmabegroting 2015 -2019 van waterschap Hollandse Delta. Ons bestuur heeft in juni 2014 de Kadernota 2015 vastgesteld met uitgangspunten en kaders voor de komende jaren en een strategische blik op de middellange termijn. Op basis van genoemde kadernota is deze programmabegroting opgesteld.

In het begrotingsjaar 2015 worden onder meer het Waterbeheerprogramma (WBP) 2016-2021 vastgesteld en het Wegenbeleidsplan geactualiseerd.

In maart 2015 worden Waterschapsverkiezingen gehouden en wordt het nieuwe bestuur geïnstalleerd. Daarom heeft het zittende bestuur gekozen voor een relatief beleidsarme begroting, waarbij de focus aansluit bij het initiatiefvoorstel Bestuurskracht: Sturing en controle op doelrealisatie, dat het bestuur op 30 januari 2014 heeft vastgesteld.

Deze Programmabegroting is opgesteld vanuit onze wettelijke taken en onze ambities als waterschapsbestuur. Zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie hebben kritisch gekeken naar de geraamde kosten en opbrengsten en naar de planning van de uit te voeren investeringen. Dit heeft geresulteerd in een begrotingsresultaat waarbij volstaan kan worden met een lagere stijging van de belastingopbrengst dan de voorziene stijging van 2,48% zoals opgenomen in de kadernota. Wij hebben de stijging voor 2015 weten te beperken tot 1,95% ten opzichte van 2014.

Ik ben van mening dat de nu voorliggende Programmabegroting een goede basis vormt voor het nieuwe bestuur dat in maart 2015 aantreedt. Het bestuur heeft hiermee een goed uitgangspunt om voor zijn zittingsperiode doelen te bepalen en de vele bestuurlijke en ook financiële uitdagingen aan te gaan in het werkgebied van Hollandse Delta waar wij zowel met sterk verstedelijkte als agrarische gebieden te maken hebben.

Waterschap Hollandse Delta staat voor zijn taken en verantwoordelijkheden. Het is dan ook mijn volle overtuiging dat het bestuur, zowel het zittende bestuur als later in het jaar het nieuwe bestuur, alsmede de ambtelijke organisatie zich ook in 2015 wederom volledig en met volle overgave aan deze taak zullen wijden. Wij plaatsen daarbij de zorg voor droge voeten, veilige wegen en schoon en voldoende water centraal zodat u, burgers en bedrijven, veilig kunnen wonen, werken en recreëren op de Zuid-Hollandse eilanden.

Dijkgraaf,

ing. J.M. Geluk

Financiële begroting in één oogopslag

In de hierna volgende tabel worden de lasten en baten gespecificeerd naar kosten- en opbrengstsoorten weergegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroot 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Lasten:							
Rente & Afschrijving	32.288	31.090	32.058	35.101	35.159	37.089	34.586
Personeelslasten	47.801	50.828	49.295	43.139	43.709	42.509	43.213
Goederen en diensten van derden	72.115	72.823	79.100	74.835	74.254	75.341	77.267
Bijdragen aan derden	7.745	10.521	11.870	11.798	11.770	11.370	11.470
Toevoeging aan voorzieningen en onvoorzien	1.740	600	600	600	600	600	600
Totaal lasten	161.689	165.862	172.923	165.473	165.492	166.909	167.136
Baten:							
Financiële baten	-921	-1.302	-2.514	-2.182	-3.650	-1.125	-744
Personeelsbaten	-239	0	-87	-87	-87	-87	-87
Goederen en diensten aan derden	-5.968	-3.229	-4.622	-4.470	-4.150	-4.121	-4.121
Bijdragen van derden	-12.735	-9.637	-9.443	-8.910	-8.659	-8.551	-8.528
Waterschapsbelastingen	-133.075	-141.166	-143.919	-146.940	-146.224	-151.962	-153.027
Interne verrekeningen	-10.994	-13.025	-11.130	-2.800	-2.800	-1.000	-1.000
Totaal baten	-163.932	-168.359	-171.715	-165.389	-165.570	-166.846	-167.507
Exploitatieresultaat voor bestemming	-2.243	-2.497	1.208	84	-78	63	-371
Toevoeging aan reserves	8.473	10.440	3.146	1.272	1.035	845	642
Onttrekkingen aan reserves	-7.041	-7.926	-4.354	-1.356	-957	-908	-271
Totaal mutaties reserves	1.432	2.514	-1.208	-84	78	-63	371
Bedrijfsresultaat	-811	17	0	0	0	0	0

Op basis van de Programmabegroting 2015-2019 ontstaat het volgende beeld van de noodzakelijke belastingopbrengsten:

Belastingopbrengsten (bedragen x € 1.000)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Geraamd in programmabegroting 2014-2018	141.166	144.396	147.256	147.574	150.655	150.655
Mutaties o.b.v. de Kadernota 2015 (blz. 8)		272	578	580	661	3.628
Mutaties o.b.v. Burap 1 - 2014 (blz. 6)		-119	-119	-119	-119	-119
Mutaties Programmabegroting 2015 - 2019		-629	-776	-1.811	765	-1.137
Noodzakelijke belastingopbrengst	141.166	143.920	146.939	146.224	151.962	153.027
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		1,95%	2,10%	-0,49%	3,92%	0,70%
<u>In de Kadernota 2015 geprognosticeerd:</u>						
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		2,48%	2,19%	0,22%	2,13%	1,96%

Bestuurlijke samenvatting

Hoofdpijn begroting 2015

Voor het opstellen van de nu voorliggende Programmabegroting 2015-2019 is de door de Verenigde Vergadering op 26 juni 2014 vastgestelde Kadernota 2015 leidend geweest. De financiële consequenties van de scenario's waarmee de VV heeft ingestemd, zijn verwerkt.

Collegelijn voor de programmabegroting 2015-2019

In 2015 worden Waterschapsverkiezingen gehouden. Daarom heeft het college gekozen voor een beleidsarme begroting. Zoals in de Kadernota 2015 al is aangegeven is de focus gelegd op de uitvoering van maatregelen om de doelen te bereiken die eerder zijn vastgesteld door de VV. Dit betreft veelal eenmalige projecten. Daarnaast moeten ook de reguliere werkzaamheden worden uitgevoerd. Met de nu voorliggende Programmabegroting ligt er een goede basis voor het nieuwe bestuur. Een basis waarbij de focus steeds meer kan verschuiven van 'financiën' naar 'inhoud'. De nieuwe VV die in maart 2015 aantreedt heeft hiermee een goed uitgangspunt om voor de nieuwe zittingsperiode haar doelen te bepalen en inzichtelijk te maken wat de financiële impact is van beleidsintensivering.

Sturing en controle op doelrealisatie

Met het verschuiven van de focus van 'financiën' naar 'inhoud' komt het sturen op doelrealisatie steeds meer in beeld. Dit sluit aan bij het streefbeeld 'Bestuurskracht' zoals de VV die op 30 januari 2014 heeft vastgesteld.

Om de doelrealisatie te kunnen controleren is het werken met prestatie-indicatoren (PI's) een belangrijk hulpmiddel voor de VV. In het ontwerp WBP 2016-2021 zullen dan ook voorstellen worden gedaan voor PI's die gericht zijn op de in de planperiode te behalen doelen. Met het vaststellen van het WBP 2016-2021 geeft de VV inhoud aan haar kaderstellende taak. Hiermee wordt de bestuurskracht van de VV groter en kan zij beter beoordelen of het college van D&H de doelen die zijn afgesproken ook realiseert.

Het college weet met deze werkwijze ook vooraf wat de verwachtingen van de VV zijn en kan indien nodig tijdig voorstellen doen tot bijstelling van de doelen dan wel bijstelling in de middelen (tijd, geld en/of capaciteit) die nodig zijn om de doelen te kunnen bereiken.

In 2015 moet het nieuwe Waterbeheerprogramma (WBP) 2016-2021 worden vastgesteld en is het voornemen om het Wegenbeleidsplan te actualiseren. Het WBP geeft de beleidskaders en doelen voor de taken Waterkeringen, Water en Zuiveren. Dit programma wordt in ontwerp nog vastgesteld door de huidige VV. De nieuwe VV zal het programma definitief vaststellen, waarbij rekening kan worden gehouden met eventuele koerswijzigingen. In het geactualiseerde Wegenbeleidsplan worden de beleidskaders en doelen voor de taak Wegen vastgelegd.

Met het vaststellen van deze twee beleidsstukken door de nieuwe VV moeten de te realiseren doelen voor de nieuwe bestuursperiode SMART worden vastgelegd, waarmee het nieuwe college van D&H direct aan de slag kan. Hierbij is het van belang dat de VV, het college en de organisatie zich inspannen om de doelen ook daadwerkelijk SMART te formuleren. Immers als de kaders niet helder zijn, zullen de uiteindelijke resultaten niet goed getoetst kunnen worden.

Speerpunten 2015

Uitvoeren HWBP2-projecten

Voor WSHD is 2015 het jaar dat we alle HWBP2-projecten in uitvoering hebben. Vooral in de Hoeksche waard en op het eiland van Dordrecht zullen de werkzaamheden zichtbaar zijn.

Baggeren

Een van de vier pijlers van het baggerprogramma is - naast stedelijk baggeren, landelijk baggeren en inlopen achterstanden - het uitvoeren van baggerwerkzaamheden in KRW waterlichamen. Het is hiervoor nodig dat er meer lean en in regie wordt gewerkt. Dit betekent meerjarige (raam)contracten met opdrachtnemers en aannemers.

Nieuw WBP

Het nieuwe Waterbeheerprogramma dat in 2014 als ontwerp wordt vastgesteld, zal in 2015 ter visie liggen en uiterlijk in december vastgesteld worden. In het nieuwe programma zullen doelen en bij behorende maatregelen tot 2021 beschreven worden.

Slibverwerkingsbedrijf Sluisjesdijk

In 2015 volgt besluitvorming over de toekomst van Slibverwerkingsbedrijf Sluisjesdijk, waarmee we zorgen dat dit onderdeel van de bedrijfsvoering toekomstbestendig kunnen uitvoeren.

Intensiveren wegenonderhoud

Het waterschap zal in 2015 het wegenonderhoud intensiveren om zo het onderhoud van de wegen op een hoger niveau te brengen. Ook zullen een aantal, o.a. voor de verkeersveiligheid, benodigde projecten in uitvoering gaan.

WCK

In de Kadernota 2015 is een aantal opties voor de ontwikkeling van onze Waterschapsbrede Controlekamer geschetst. In 2015 wordt gestart met de ontwikkeling van de nieuwe WCK.

Verbeterprogramma organisatie

Om de door de VV vastgestelde doelen te kunnen bereiken, moet de organisatie voldoende toegerust zijn. Toegerust in de vorm van voldoende middelen (personeel en geld), maar nog belangrijker is, voldoende juiste middelen. Hiermee wordt met name bedoeld op personeel die de juiste expertise hebben. De ontwikkelingen in het werkveld gaan steeds sneller en ons personeel moet daarin meegaan en zich ook blijven ontwikkelen. Hiervoor is het noodzakelijk te blijven investeren in het personeel en in de organisatie. Met het vaststellen van het project 'Investeren in de toekomst deel II' in de VV van 27 maart 2014, heeft de VV gezorgd voor middelen om aan deze ontwikkeling vorm te geven. Zoals toen al aangegeven vergt deze ontwikkeling tijd. In 2014 zijn belangrijke stappen gezet richting de transitie van de afdeling Projecten & Uitvoering. Een transitie waarbij een professionaliseringsslag wordt gemaakt. In 2015 moet de andere manier van werken resultaten laten zien. Resultaten in de vorm van het tijdig realiseren van projecten en daarmee het bereiken van de doelen die de VV heeft vastgesteld.

Duurzaam financieel evenwicht

Het financiële beleid van het college is gebaseerd op het met de Verenigde Vergadering afgesproken streven naar een duurzaam financieel evenwicht van de (meerjaren)begroting. Hiervan is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Door dit uitgangspunt te hanteren wordt voorkomen dat in de toekomst schoksgewijze belastingverhogingen nodig zijn, omdat incidentele dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld de inzet van reserves) wegvallen.

Incidentele lasten kunnen worden gedekt door incidentele baten. Hierbij moet wel het risicoprofiel van het waterschap in acht worden genomen. De aanwezige algemene reserves moeten voldoende zijn om de risico's af te kunnen dekken. Met de inzet op scherpere ramingen is het belang van voldoende weerstandsvermogen nog groter geworden, aangezien er scherper aan de wind wordt gevaren. Met een waarderingscijfer van 1,4 wordt het weerstandsvermogen van het waterschap als ruim voldoende geclassificeerd.

Duurzaam financieel evenwicht betekent ook dat het onderhoud van onze kapitaalgoederen zo gebeurt, dat het onderhoudsniveau voldoende is. Het waterschap heeft een ontwikkeling ingezet om het gehele onderhoudsproces verder te professionaliseren en steeds beter meerjarig in beeld te brengen. Deze ontwikkeling kost tijd, waardoor dit voor de programmabegroting nog niet heeft geleid tot aanzienlijke wijzigingen ten opzichte van het gepresenteerde in de kadernota.

Programmabegroting 2015 t.o.v. de Kadernota 2015

In de begroting 2015 zijn geen nieuwe beleidskeuzen gemaakt ten opzichte van de Kadernota. Wel zijn posten geactualiseerd op basis van de meest recente informatie.

In de Kadernota 2015 is op basis van verschillende scenario's een indicatie gegeven van de noodzakelijke stijging van de belastingopbrengsten. Bij de volledige doorrekening van de meerjarenramingen is kritisch gekeken naar alle geraamde baten en lasten en naar de planning van de uit te voeren investeringen. Ten opzichte van de in de Kadernota 2015 geprognosticeerde saldi ontstaat het volgende beeld:

Belastingopbrengsten (bedragen x € 1.000)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Geraamd in programmabegroting 2014-2018	141.166	144.396	147.256	147.574	150.655	150.655
Mutaties o.b.v. de Kadernota 2015 (blz. 8)		272	578	580	661	3.628
Mutaties o.b.v. Burap 1 - 2014 (blz. 6)		-119	-119	-119	-119	-119
Mutaties Programmabegroting 2015 - 2019		-629	-776	-1.811	765	-1.137
Noodzakelijke belastingopbrengst	141.166	143.920	146.939	146.224	151.962	153.027
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		1,95%	2,10%	-0,49%	3,92%	0,70%
<u>In de Kadernota 2015 geprognosticeerd:</u>						
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		2,48%	2,19%	0,22%	2,13%	1,96%

Voor alle jaren wordt een voordeel geconstateerd. De belangrijkste oorzaak van dit voordeel zijn de rente- en afschrijvingslasten. Door de uitgaven en inkomsten van de investeringen realistischer te ramen ontstaat er in de eerste vier jaar van de meerjarenramingen een voordeel op de afschrijvingslasten. Door deze realistischere raming zijn ook de rentelasten lager, immers de financiering is op een later tijdstip nodig. Verder wordt ook rekening gehouden met lagere rentepercentages voor aan te trekken kort- en langlopende geldleningen. Waarbij niet uitgesloten wordt dat de rente de komende jaren weer zou kunnen stijgen.

Voor een uitgebreide analyse van het verschil wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2015-2019 van waterschap Hollandse Delta aan. Uitgangspunt voor het opstellen van de programmabegroting is de door de Verenigde Vergadering op 26 juni 2014 vastgestelde Kadernota 2015. De in deze nota opgenomen ombuigingen en beleidsintensiveringen zijn verwerkt.

1.2 Missie

De missie voor waterschap Hollandse Delta is als volgt geformuleerd. Bepalend hierbij is het gebied, de taken, het kwaliteitsniveau en de relatie met anderen (zowel inwoners als mede-overheden) en de medewerkers.

"Waterschap Hollandse Delta beschermt de Zuid-Hollandse Eilanden tegen wateroverlast, beheert het oppervlaktewater, zuivert het afvalwater, beheert de (vaar)wegen en levert een actieve bijdrage aan de ruimtelijke invulling van zijn gebied. Het richt zich daarbij, samen met anderen, op veilig en duurzaam wonen, werken en recreëren voor burgers, bedrijven en andere gebruikers. Hollandse Delta is vooruitstrevend, open en transparant in de uitvoering van zijn taken, streeft naar de beste verhouding tussen maatschappelijke kosten en baten, stelt zich ten dienste van zijn omgeving en is een goed en aantrekkelijk werkgever."

1.3 Uitgangspunten en normen

Voor de samenstelling van de Programmabegroting 2015-2019 is een aantal uitgangspunten geformuleerd om invulling te geven aan een duurzaam financieel beleid:

- De Kadernota 2015 is leidend.
- Het waterschap streeft naar een structureel sluitende begroting. Structurele lasten dienen te worden gedekt door structurele baten.
- De belastingopbrengst is een reguliere begrotingspost en geen sluitpost.
- Reserves worden benut ter dekking van incidentele uitgaven en niet ter dekking van structurele uitgaven.
- Voor de prijsindexatie van materiële budgetten is de nullijn gehanteerd.
- Voor de raming van de loonkosten is de 'nullijn' als uitgangspunt genomen.
- Voor de berekening van de rentelasten is voor nieuw aan te trekken langlopende geldleningen een rente van 2,50% aangehouden. Voor kortlopende leningen is uitgegaan van 0,25%. Het renteomslagpercentage is vastgesteld op 4,12%.

De Programmabegroting 2015-2019 geeft op basis van de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) de doelstellingen, activiteiten en daaraan gekoppelde kosten weer. Door middel van de bestuursrapportages (Burap) wordt in 2015 verantwoording afgelegd over de voortgang, respectievelijk stand van zaken, de behaalde prestaties en de besteding van de (financiële) middelen.

Met de Programmabegroting 2015-2019 worden geplande activiteiten en de begrote baten en lasten voor 2015 definitief door de Verenigde Vergadering vastgesteld.

Beleidsmatige of financiële afwijkingen ten opzichte van de Kadernota 2015 worden in de programmabegroting 2015-2019 benoemd. Actuele ontwikkelingen zijn in de begroting meegenomen.

Verder blijkt uit de Programmabegroting duidelijk wat de doelstellingen per beleidsproduct zijn, welke activiteiten daarvoor nodig zijn en welke middelen hiervoor benodigd zijn.

1.4 Leeswijzer

De opzet van de Programmabegroting is conform de verplichte bepalingen van het BBVW, waarbij gebruik wordt gemaakt van een programmaplan met de vijf programma's van het waterschap Hollandse Delta, te weten:

- Programma 1: Waterkeringen.
- Programma 2: Water.
- Programma 3: Zuiveren.
- Programma 4: Wegen.
- Programma 5: Algemene beleidstaken.

Het programmaplan wordt afgesloten met het Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Zowel beleidsmatig als financieel is het programmaplan meerjarig van opzet.

In hoofdstuk 2 wordt in hoofdlijnen ingegaan op de financiële ontwikkelingen ten opzichte van de Kadernota 2015. Verder wordt in dit hoofdstuk de begroting naar kostendragers (de heffingen) gepresenteerd.

In hoofdstuk 3 worden de programma's toegelicht. De programma's zijn opgedeeld in beleidsproducten. Per beleidsproduct worden de volgende onderwerpen toegelicht:

- basisgegevens;
- wettelijke en maatschappelijke kaders;
- wat willen we bereiken in 2015-2019;
- prestatie-indicatoren;
- wat gaan we daarvoor doen in 2015;
- wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019.

Met de prestatie-indicatoren worden de te realiseren beleidsdoelen geconcretiseerd. Door deze concretisering kan in de Buraps en in de Jaarstukken gerapporteerd worden over de voortgang en de realisatie van de beleidsproducten. Niet bij elk beleidsproduct zijn prestatie-indicatoren opgenomen. Een meetbare indicator is niet altijd beschikbaar.

Elk programma wordt afgesloten met een overzicht "Wat mag het kosten".

Hoofdstuk 4 geeft in een aantal verplichte paragrafen een verdieping in diverse zaken zoals waterschapsbelasting, toelichting op reserves en voorzieningen en het weerstandsvermogen.

Hoofdstuk 5 bevat de exploitatiebegroting. De (meerjaren)begroting wordt weergegeven naar programma's en kosten- en opbrengstsoorten. Door de Verenigde Vergadering wordt de jaarschijf 2015 van de begroting vastgesteld. De cijfers van de jaren 2016 tot en met 2019 zijn indicatief opgenomen en worden niet vastgesteld.

De opgenomen ramingen van de Programmabegroting 2014 betreffen de ramingen inclusief de begrotingswijzigingen zoals die tot en met de Verenigde Vergadering van 26 juni 2014 zijn vastgesteld (Burap 1 - 2014).

Het vaststellingsbesluit is opgenomen in hoofdstuk 6.

De begroting wordt afgesloten met een aantal bijlagen zoals de staten van reserves en voorzieningen, de staat van personeelslasten en formatie en het overzicht van geplande investeringsprojecten met toelichting. Tevens is een lijst van afkortingen opgenomen.

2 Analyse financiële mutaties

2.1 Analyse ontwikkeling exploitatiesaldo 2015-2019

Op 26 juni 2014 zijn de Kadernota 2015 en Burap 1 - 2014 door de VV vastgesteld. De structurele mutaties die in deze twee P&C-producten waren opgenomen, zijn verwerkt in de meerjarenramingen 2015 – 2019. Ook de in de kadernota geprognosticeerde belastingopbrengst is in de meerjarenramingen verwerkt. In de kadernota zijn alleen de grote financiële afwijkingen ten opzichte van de meerjarenramingen 2014 – 2018 opgenomen. Voor het opstellen van de nu voorliggende Programmabegroting 2015 – 2019 is een volledige financiële doorrekening gemaakt. Ten opzichte van de Kadernota 2015 is het saldo van de mutaties als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; - is voordeel)	2015	2016	2017	2018	2019
Geraamd saldo t.o.v. de Kadernota 2015	-748	-895	-1.930	646	-1.256
- waarvan structurele mutaties Burap 1 - 2014 (blz. 6)	-119	-119	-119	-119	-119
Te verklaren mutaties	-629	-776	-1.811	765	-1.137

Toelichting mutaties

Hierna treft u een overzicht aan van de belangrijkste mutaties ten opzichte van de Kadernota 2015 en Burap 1 – 2014. In dit overzicht zijn de mutaties van € 50.000 of groter opgenomen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; - is voordeel)	2015	2016	2017	2018	2019
Programma Waterkeringen					
1 Onderzoeken ter bepaling onderhoudsmaatregelen	155				
2 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen	-155				
Programma Water					
3 Vervallen financiële bijdrage LNC	-53	-53	-53	-53	-53
4 Onderhoud schutsluis Strijensas	451			-451	
5 Maaien watergangen	150	150	150	150	150
6 Verlenging akkerrandenregeling voor 2015	200				
7 Onderzoeken ter bepaling onderhoudsmaatregelen	80				
8 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen	-80				
9 Beheerplan Baggerwerken	350	350	350	350	350
Programma Zuiveren					
10 Bijdrage in kapitaallasten zuiveringen Goudswaard en Hellevoetsluis	70	83	83	83	83
11 Project Dokhaven bellenbeluchting B-trap.	260	260			
12 Aquon (zuiveren)	86		19	19	19
13 Schoonmaak selectoren en circuits RWZI's,	300	150	150	150	150
14 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen Zuiveren	-150				
15 Verbruik polymeren	200	200	200	200	200
Programma Wegen					
16 Gewenningsbijdrage fietspaden	-20	76	-98		
17 Bijdrage Wet Herverdeling Wegen	-116	-116	-116	-116	-116
18 Onderzoeken ter bepaling onderhoudsmaatregelen	115				
19 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen	-115				
Programma Algemene beleidsplannen					
20 Gevolgen uitvoering rechtspositie bestuur	120	120	120	120	120
Algemene Dekkingsmiddelen					
21 Bijdrage SVHW (heffing en invordering)	206	206	206	206	206
22 Mutatie in reserve egalisatie geactiveerde lasten	-1.222	-2.680	-199	1.986	1.986

Omschrijving (bedragen x € 1.000; - is voordeel)	2015	2016	2017	2018	2019
23 Mutaties in de vervangingsreserve					-180
Ondersteuning en bedrijfsvoering					
24 Salarislasten	52	43	43	43	467
25 Organisatieontwikkeling	17	132	132	132	132
26 Inhuur personeel van derden	4.499	-2.081	-1.040	-192	-192
27 Geactiveerde lasten	-3.601	4149	701	-187	-187
28 Detachering personeel	-87	-87	-87	-87	-87
29 Rentelasten	-1.164	-786	-1.024	-336	-991
30 Afschrijvingslasten	-1.252	-904	-1.359	-1.262	-3.204
31 Bijdrage aan project e-HRM	55				
Diverse kleine voor- en nadelen	75	12	11	10	10
Totaal-generaal mutaties	-629	-776	-1.811	765	-1.137

Programma Waterkeringen

1 Onderzoeken ter bepaling onderhoudsmaatregelen

Jaarlijks worden de primaire waterkeringen en de afsluitmiddelen geïnspecteerd. Naar aanleiding van deze inspecties moeten risicovolle objecten nader onderzocht worden door specialisten om de onderhoudsmaatregelen te kunnen bepalen. Hiervoor wordt een incidenteel budget geraamd.

2 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen

De incidentele kosten van de onderzoeken ter bepaling van de onderhoudsmaatregelen worden gedekt door een onttrekking aan de reserve vervangingsinvesteringen.

Programma Water

3 Vervallen bijdrage LNC

De structurele bijdrage van € 53.000 aan de LNC valt weg door het opheffen van de commissie.

4 Onderhoud Schutsluis Strijensas

Ten behoeve van het dijkversterkingsproject Hoekse Waard Zuid wordt de schutsluis Strijensas drooggelegd. Het groot onderhoud van deze sluis staat gepland voor 2018. Door het onderhoud naar voren te halen en gebruik te maken van deze gelegenheid, wordt voorkomen dat in een relatief korte periode de sluis twee keer drooggezet moet worden.

5 Maaien watergangen

De kosten van het jaarlijks maaien van de watergangen worden structureel hoger geraamd als gevolg van volume- en prijsontwikkelingen.

6 Verlenging akkerrandenregeling voor 2015

De verwachting was dat de akkerrandenregeling met ingang van 2015 zou worden overgenomen door het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB). Nu blijkt dat de akkerrandenregeling waarschijnlijk gefinancierd kan worden vanuit pijler 2 van het GLB, namelijk het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP-gelden). POP-gelden zijn echter pas in 2016 beschikbaar. Om te voorkomen dat de vanaf 2008 gedane investeringen van provincie, gemeenten en waterschap verloren gaan, wordt voorgesteld de akkerrandenregeling nog met 1 jaar te verlengen. Hiermee kan het bereikte positieve effect op de waterkwaliteit worden vastgehouden.

7 Onderzoeken ter bepaling onderhoudsmaatregelen

In 2014 zijn voor een deel van de duikers inspecties uitgevoerd. Op basis van deze inspecties zijn duikers geselecteerd die nader onderzocht moet worden door specialisten om de onderhoudskosten te kunnen bepalen. Hiervoor wordt een incidenteel budget geraamd.

8 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen

De incidentele kosten van de onderzoeken ter bepaling van de onderhoudsmaatregelen worden gedekt door een onttrekking aan de reserve vervangingsinvesteringen.

9 Beheerplan Baggerwerken

In de Kadernota 2015 is als belangrijk kader het instellen van een voorziening baggeren conform het beheerplan baggeren 2014-2028 benoemd. In 2014 is de uitvoering over 2013 geëvalueerd. Onder meer op basis van deze evaluatie is het beheerplan geactualiseerd, waarbij ook het baggeren van de KRW-wateren is meegenomen. Tevens zijn op basis van de ervaringen in 2013 normen en bedragen geactualiseerd. De doorrekening van de plannen geeft aan dat de gemiddelde kosten over de periode 2015-2029 € 350.000 hoger zijn dan in het vastgestelde beheerplan Baggerwerken 2014-2028. Gezien de ontwikkelingen in het baggerproces, o.a. de pilot op Voorne-Putten, wordt voorgesteld nog geen voorziening in te stellen en eerst de uitkomsten van de nieuwe manier van werken af te wachten.

Programma Zuiveren

10 Bijdrage in kapitaallasten zuiveringen Goudswaard en Hellevoetsluis

De bijdrage aan de investeringen in de zuiveringen Goudswaard en Hellevoetsluis worden door de gemeenten niet langer via rente en afschrijvingen jaarlijks vergoed, maar worden in één keer door de gemeenten betaald. Dit betekent een eenmalige ontvangst vanuit de gemeenten in plaats van een jaarlijkse vergoeding. Voor de exploitatie is dit budgetneutraal aangezien de kapitaallasten eveneens lager worden.

11 project Dokhaven bellenbeluchting B-trap

Voor 2015 was een besparing op energie voorzien van € 260.000 als gevolg van de uitvoering van het project Dokhaven bellenbeluchting B-trap. De uitvoering van dit project zal naar verwachting worden afgerond in 2016 waardoor de besparing pas vanaf 2017 kan worden gerealiseerd.

12 Aquon (zuiveren)

De kosten voor de inzet van Aquon voor 2015 zullen hoger zijn dan voorzien als gevolg van een stijging van het aantal ILOW-punten dat naar verwachting wordt afgenomen.

13 Schoonmaak selectoren en circuits Rwzi's

De selectoren en beluchtingscircuits van de Rwzi's moeten elk jaar preventief worden gepeild op de hoeveelheid sediment in selectoren en anaerobe tanks en indien noodzakelijk te worden schoongemaakt. Deze werkzaamheden worden nu incidenteel gedaan als er klachten optreden. Door nu structureel € 150.000 beschikbaar te stellen kan pro-actief worden gehandeld. In 2015 zijn bij de rwzi's twee schoonmaakacties nodig, namelijk de schoonmaak van het circuit en selectoren van de rwzi Spijkenisse en de schoonmaak van de slibbuffers van de rwzi Dordrecht. Door het uitvoeren van de schoonmaakwerkzaamheden worden verstoppingen voorkomen en slijtage van de installaties beperkt. De incidentele kosten bedragen € 150.000.

14 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen Zuiveren

De incidentele kosten van het schoonmaken van het circuit en de slibbuffers worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Vervangingsinvesteringen Zuiveren.

15 Verbruik polymeren

De verbruikskosten van polymeren voor het ontwateren van slib liggen al enkele jaren hoger dan geraamd.

Programma Wegen

16 Gewenningsbijdrage fietspaden

Op basis van de subsidieregeling Fietsprojecten Zuid-Holland 2013 wordt van de provincie een gewenningsbijdrage ontvangen voor het onderhoud van op basis van deze regeling aangelegde fietspaden. De uitkering van de gewenningsbijdrage door de Provincie voor het onderhoud van fietspaden is gekoppeld aan de tijdstippen van oplevering van de fietspaden. Als gevolg hiervan ontstaan er verschuivingen in de tijd. De ramingen zijn op de meest actuele informatie afgestemd.

17 Bijdrage Wet Herverdeling Wegen

De bijdrage i.v.m. de Wet Herverdeling Wegen wordt elk jaar geïndexeerd. De voorlopige indexatie voor 2014 conform de Septembercirculaire 2013 is door het Rijk op 1,6% gesteld. Voor 2015 wordt dit percentage ook aangehouden.

18 Inspecties ter bepaling onderhoudsmaatregelen

Voor het uitvoeren van inspecties van verhardingen, beplanting op genormeerde regionale waterkeringen en kunstwerken in wegen is incidenteel extra budget nodig. Op basis van de inspecties worden de onderhoudsmaatregelen bepaald.

19 Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen

De incidentele kosten voor het uitvoeren van de inspecties worden gedekt door een bijdrage uit de reserve vervangingsinvesteringen.

Programma Algemene beleidsproducten

20 Modernisering rechtspositie bestuur

Dit betreft de uitwerking van het Besluit Harmonisatie en modernisering rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers zoals beschreven in de circulaire van Ministerie van BIZA, d.d. 27 juni 2014. Een en ander past in het gezamenlijk streven om te komen tot een adequate, duidelijke en evenwichtige rechtspositie voor de decentrale politieke ambtsdragers. Het betreft enerzijds een structurele verhoging van het totaal te besteden bezoldigingsbedrag voor Heemraden van 250% naar 300% (€ 50.000). Dit is een facultatieve aanpassing van de rechtspositie. Anderzijds betreft het een verplichte verhoging van de onkostenvergoedingen voor de leden van het algemeen en dagelijks bestuur (€70.000).

Het college heeft voor de huidige bestuursperiode besloten geen gebruik te maken van deze wettelijke mogelijkheid.

Algemene Dekkingsmiddelen

21 Bijdrage SVHW (heffing en invordering)

De bijdrage aan SVHW voor de heffing en invordering van de belastingen stijgt op basis van de vastgestelde begroting 2015 van SVHW.

22 Mutatie in reserve egalisatie geactiveerde lasten

Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2013 is besloten tot het instellen van de reserve Egalisatie geactiveerde lasten. Deze reserve wordt gebruikt voor het opvangen van de fluctuaties in de geactiveerde lasten. Als er hogere bedragen worden geactiveerd, dan geeft dit een voordeel voor de exploitatie. Dit voordeel komt ten gunste van de reserve. Worden er lagere bedragen geactiveerd dan eerder aangenomen, een nadeel voor de exploitatie, dan komen die ten laste van de reserve. Ten opzichte van de meerjarenramingen 2014-2018 ontstaat het volgende beeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000: - = voordeel)	2015	2016	2017	2018	2019
Aanname te activeren lasten HWBP (excl. inhuur)	1.800	1.800	1.800	0	0
Aanname te activeren lasten AWA (excl. inhuur)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
a. Totaal	2.800	2.800	2.800	1.000	1.000
<u>Raming begroting 2015-2019:</u>					
HWBP-projecten (incl. inhuur)	6.303	1.800	1.800	0	0
Overige projecten (incl. inhuur)	4.828	1.000	1.000	1.000	1.000
Subtotaal	11.131	2.800	2.800	1.000	1.000
- waarvan inhuur	-5.061	0	0	0	0
- waarvan compenserende maatregelen Kierbesluit	-1.604	0	0	0	0
b. Totaal	4.466	2.800	2.800	1.000	1.000
c. Verschil t.o.v. aannames te storten in reserve (b.-a.)	-1.666	0	0	0	0
Geraamde mutatie in begroting 2014-2018	-2.888	-2.680	-199	1.986	1.986
Verschil t.o.v. eerder geraamde mutatie	-1.222	-2.680	-199	1.986	1.986

Voor de jaren na 2015 is het maken van een realistische urenbesteding voor investeringen niet goed te maken. Daarom is er voor gekozen om voor de jaren 2016-2019 alleen rekening te houden met de aannames inzake de te activeren lasten voor het HWBP en de beleidsnota AWA. Hierdoor worden de mutaties in de reserve geactiveerde lasten voor deze jaren op nihil geraamd (zie ook punt 26 en 27).

23 Mutatie in reserve vervangingsinvesteringen

Bij het vaststellen van de beleidsnota AWA op 27 september 2012 is besloten de structurele voordelen als gevolg van de doorvoering van deze nota in te zetten voor de dekking van toekomstige vervangingsinvesteringen. Op basis van dit besluit worden de voordelen gestort in de reserve Vervangingsinvesteringen. Deze mutatie betreft de aanpassing van het jaar 2019.

Ondersteuning en bedrijfsvoering

24 Salarislasten

De mutatie in de salarislasten wordt als volgt verklaard:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; - is voordeel)	2015	2016	2017	2018	2019
Totale stijging salarislasten	52	43	43	43	467
Totale structurele stijging	52	43	43	43	467
Verklaring structurele stijging:					
Nominale ontwikkeling salarissen	95	69	69	69	69
Nominaal ontwikkeling periodieke salarisverhogingen					300
Werkgeversdeel sociale lasten	-38	-26	-26	-26	98
Overige personeelskosten	-5				
Totaal	52	43	43	43	467

Voor het samenstellen van de programmabegroting 2015 – 2019 is voor het jaar 2015 een salarisbegroting opgesteld, waarbij is uitgegaan van de lopende CAO. Vanaf 2016 is in de cijfers van de Kadernota 2015 is vanaf 2016 rekening gehouden met een periodieke stijging van de loonsom van 1% per jaar. Verder zijn de nu bekende mutaties in het aantal formatieplaatsen (fte's) geraamd.

25 Organisatieontwikkeling

Het budget voor de organisatieontwikkeling is vanaf 2016 op het oorspronkelijke niveau teruggebracht. Daarnaast is het budget met € 20.000 verhoogd in verband met de toename van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures.

26 Inhuur personeel van derden

Bij de berekening van de raming voor de post inhuur personeel van derden is rekening gehouden met de noodzakelijke capaciteit voor de in het jaar 2015 uit te voeren projecten, naast de benodigde capaciteit voor het uitvoeren van de reguliere werkzaamheden. Voor het bepalen van de in 2015 benodigde capaciteit is uitgegaan van de geactualiseerde en nieuwe IBC's van de voor dat jaar geplande investeringen. Rekening houdend met een realistische startdatum en uitvoeringsperiode van de projecten is de capaciteit berekend. Voor de jaren 2016-2019 is geen rekening gehouden met inhuur voor investeringsprojecten. Dit verklaart de verlaging van het budget in die jaren ten opzichte van de ramingen in de Programmabegroting 2014-2018.

Omschrijving bedragen x € 1.000; - is voordeel	2015	2016	2017	2018	2019
HWBP-projecten	3.186	-1.490	-743		
Compenserende Maatregelen Kierbesluit	1.310	-118	-118	-117	-117
Mutaties inhuur op overige projecten	3	-472	-179	-75	-75
Totaal	4.499	-2.081	-1.040	-192	-192

In 2014 is de planfase van de HWBP-projecten afgerond en zijn alle projecten in uitvoering. Voor het goed begeleiden van deze projecten is extra capaciteit noodzakelijk. Deels wordt deze extra capaciteit uit de vaste formatie gedekt, maar dan is het nodig om voor andere projecten tijdelijk personeel is te huren. Hiermee is rekening gehouden in de inhuurkosten die gedekt worden ten lasten van het HWBP.

De werkzaamheden voor de compenserende maatregelen kierbesluit (CMK) worden zo veel mogelijk uitgevoerd met eigen personeel. Deze inzet wordt gedekt door de Rijksbijdrage voor de CMK. Dit betekent wel dat er minder capaciteit beschikbaar is voor de reguliere werkzaamheden. Om deze werkzaamheden toch uit te kunnen voeren wordt rekening gehouden met inhuur van personeel (zie ook punt 22).

27 Geactiveerde lasten

Het saldo van de geactiveerde lasten wordt bepaald aan de hand van de raming van de inhuur op projecten waarvan de uren geactiveerd kunnen worden. Dit betreft voor deze begrotingsperiode voornamelijk de uren van HWBP en de Compenserende maatregelen Kierbesluit. Het onderstaande overzicht geeft de mutaties voor 2015-2019 aan ten opzicht van de ramingen in de Programmabegroting 2014 - 2018.

Omschrijving (bedragen x € 1.000: - = voordeel)	2015	2016	2017	2018	2019
Raming begroting 2015-2019:					
HWBP-projecten (incl. inhuur)	6.303	1.800	1.800	0	0
Overige projecten (incl. inhuur)	4.828	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal	11.131	2.800	2.800	1.000	1.000
Raming begroting 2014-2018 (blz.11)					
HWBP-projecten (incl. inhuur)	5.062	4.729	2.083	330	330
Overige projecten (incl. inhuur)	2.468	2.220	1.418	483	483
Totaal	7.530	6.949	3.501	813	813
Saldo geactiveerde lasten	-3.601	4.149	701	-187	-187

Zie hiervoor ook punt 22 en 26.

28 Detachering personeel

Vanaf 2014 wordt een projectmanager volledig gedetacheerd naar het Waterschapshuis. De personele kosten worden vergoed door het Waterschapshuis.

29 Rentelasten

Het voordeel op de rentelasten wordt deels veroorzaakt door de betere prioritering van de investeringsprojecten in de tijd en deels doordat rekening wordt gehouden met lagere rentepercentages voor aan te trekken kort- en langlopende geldleningen. Voor kortlopende leningen wordt rekening gehouden met 0,25% in 2015 en voor de jaren 2016 e.v. 0,5% (in 2014: 1%) en voor langlopende leningen 2,50% in 2015 en voor de jaren 2016 e.v. 2,75% (in 2014: 3%). Voorzichtigheidshalve wordt er in de rentevisie van uitgegaan, dat de rentetarieven na 2015 iets stijgen. Zie hiervoor ook de paragraaf Financiering. De rentelasten zijn als volgt berekend:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde financieringsbehoefte	75.722	117.785	133.379	115.974	108.385
Financiering met kortlopende middelen (kasgeldlimiet)	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000
Financiering met langlopende middelen (restant)	38.747	38.722	80.785	96.379	78.974
Rentelasten:					
Afgesloten vaste geldleningen (zie bijlage 5)	9.712	9.262	8.828	8.409	7.897
Rente kortlopende geldleningen	93	185	185	185	185
Rente af te sluiten langlopende leningen	1.052	2.210	2.646	2.174	1.964
Totaal rentelasten	10.857	11.657	11.659	10.768	10.046
Ten laste van onderhanden werk (bouwrente)	1.770	1.438	2.906	381	0
Netto-rentelasten ten laste van de programma's	9.087	10.219	8.753	10.387	10.046
In begroting 2014-2018 geraamde netto-rentelasten	10.253	11.063	9.976	10.843	10.975
In kadernota 2015 geraamde rentelasten	-2	-58	-199	-120	62
Verschil (- = voordeel)	-1.164	-786	-1.024	-336	-991

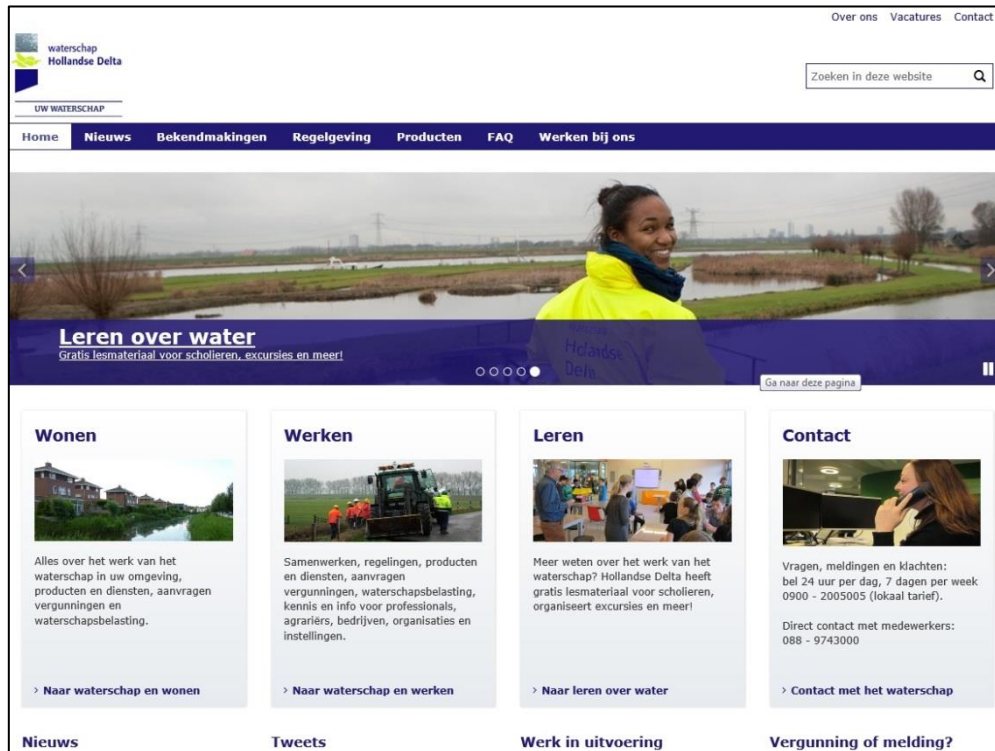
De stijging in de financieringsbehoefte in 2016 en 2017 komt enerzijds door de reguliere aflossing van afgesloten langlopende geldlening (ca. € 10 miljoen per jaar) en anderzijds door de ingeschatte realisatie van lopende en geplande investeringen (zie bijlage 7).

30 Afschrijvingslasten

De afschrijvingslasten geven in de jaren 2015 tot en met 2019 een voordeel door een betere prioritering van de diverse projecten. Hierbij is rekening gehouden met een realistische uitvoeringsperiode en de beschikbare capaciteit.

31 Bijdrage aan project e-HRM

Voor de doorgeschoven implementatie van e-HRM is in 2015 aanvullend budget geraamd.

Homepage nieuwe website WSHD

2.2 Analyse Investerings

In deze paragraaf worden de mutaties in de geplande investeringen toegelicht. Ingegaan wordt op de nieuwe, gewijzigde en vervallen investeringen ten opzichte van Burap 1 – 2014 en de Kadernota 2015. Een integraal overzicht van de geplande investeringen is opgenomen als bijlage 8. In dit overzicht is ook het geactualiseerde jaar van aanvang en jaar van realisatie opgenomen.

Nieuwe, gewijzigde en vervallen investeringen

Programma Waterkeringen

In deze programmabegroting wordt voorgesteld de volgende investering te laten vervallen:

Objectnr.	Omschrijving	jaar aanvang	jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7001000002	Niet-subsidiabel Verbeterwzh prim.waterk	2015	2015			vervallen

Toelichting:

7001000002 Niet-subsidiabel Verbeterwzh prim.waterk

Tot op heden zijn geen maatregelen genomen die ten laste konden worden gebracht van dit investeringskrediet. Voor de werkzaamheden in de nabije toekomst is nog geen plan beschikbaar. Daarom wordt voorgesteld deze geplande investering te laten vervallen. In de loop van 2015 zal een plan worden opgesteld met betrekking tot de werkzaamheden rondom de primaire waterkeringen. Op basis van dat plan zal een nieuw investeringskrediet worden aangevraagd.

Programma Water

In deze programmabegroting zijn de volgende investeringen nieuw opgenomen:

Objectnr.	Omschrijving	jaar aanvang	jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7103100309	Grondaankoop aanpak NBW opgave peilvak 01-93 VP te Brielle	2015	2015	137		137
7103100310	Aanpak NBW opgave peilvak 01-53 VP	2015	2017	653		653
7103100311	Aanpak NBW opgave peilvak 03-05 VP	2015	2015	480		480
7103100314	Verlengen persleiding Kreekhuisenplein	2015	2016	1.130		1.130
7103100315	Vervangen persleiding Immanuel Kantstraat	2015	2016	1.125		1.125
7103100317	Nvo Schuringse Haven	2015	2016	330		330
7103100318	Nvo Verloren Diep	2015	2016	200		200
7103300029	Revisie afsluiters Wieldijk Heenvliet	2015	2015	317		317
7103300085	Schuiif Scharloo Brielle	2015	2015	161		161
7103300110	Vervangen mobiele pompen	2015	2015	650		650

Toelichting:

7103100309 Grondaankoop aanpak NBW opgave peilvak 01-93 VP te Brielle

Door de aankoop van het voor de NBW falende perceel grond te Brielle kan de wijziging van de bestemming van het perceel in grasland worden veranderd, waarmee het niet meer faalt voor de wateropgave. Dit vraagt om een bestemmingswijziging, die voor het einde van 2017 plaats moet vinden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeente. Deze nieuwe investering wordt gedekt door een verlaging van de investering Totale NBW opgave landelijk gebied tm 2017 (7103100263).

7103100310 Aanpak NBW opgave peilvak 01-53 VP

Door de aanleg van extra open water (verbreding watergangen van ca. 485 meter) en/of ophoging van kritische percelen (ca. 1 ha) wordt NBW-opgave in peilvak VP01-53 gerealiseerd. De ruimte voor aanleg van extra open water in dit peilvak is relatief beperkt en voor de realisatie is medewerking van de betreffende grondeigenaren noodzakelijk. De kredietaanvraag staat gepland in 2015 en de uitvoering staat gepland in 2016 en 2017. Deze nieuwe investering wordt gedekt door een verlaging van de investering Totale NBW opgave landelijk gebied tm 2017 (7103100263).

7103100311 Aanpak NBW opgave peilvak 03-05 VP

Voor het peilvak 03-05 VP, dat gelegen is ten oosten van het kanaal door Voorne in het gebied tussen de kernen van Heenvliet en Hellevoetsluis, is er een NBW opgave voor het huidige klimaat. Door het automatiseren, vernieuwen en aanbrengen van diverse stuwen in het bovenstrooms gelegen peilvak 3.22 wordt de opgave in peilvak 03-05 opgelost. Deze nieuwe investering wordt gedekt door een verlaging van de investering Totale NBW opgave landelijk gebied tm 2017 (7103100263).

7103100314 Verlengen persleiding Kreekhuisenplein

Bij volledige inzet van het gemaal Kreekhuisenplein in de gemeente Rotterdam is sprake van wateroverlast ter plaatse van de aansluiting van de huidige persleiding op het bestaande vrijverval afvoersysteem. Het bestaande vrijverval afvoersysteem is complex en verbonden met de riolering en singels. Het vrijverval afvoersysteem wordt vervangen door een persleiding.

7103100315 Vervangen persleiding Immanuel Kantstraat

Gemaal Spinozaweg in de gemeente Rotterdam levert momenteel niet de geïnstalleerde capaciteit onder andere door drukverlies in het laatste deel van de persleiding ter hoogte van de Immanuel Kantstraat. Het laatste gedeelte van de persleiding wordt vervangen door een persleiding met een grotere diameter.

7103100317 Nvo Schuringse Haven

Dit betreft de realisatie van natuurvriendelijke oevers voor de verbetering van de waterkwaliteit langs de Schuringse Haven over een lengte van ca. 400 meter binnen het project Gebiedsplan Cromstrijen fase 1.

7103100318 Nvo Verloren Diep

Dit betreft de realisatie van natuurvriendelijke oevers voor de verbetering van de waterkwaliteit langs het Verloren Diep over een lengte van ca. 800 meter binnen het project Gebiedsplan Cromstrijen fase 1.

7103300029 Revisie afsluiters Wioldijk Heenvliet

De afsluiters Wioldijk liggen in de afsluitdam in het Kanaal door Voorne te Heenvliet. De kokers worden afgesloten met schuiven. De schuiven en bewegingswerken zijn door corrosie aangetast. In de kokers worden met deze renovatie dubbel kerende schuiven aangebracht. Daarnaast wordt vanwege arbo- en veiligheidstechnische eisen het hekwerk gecoat.

7103300085 Schuif Scharloo Brielle

De schuif Scharloo in de gemeente Brielle is een handbediende afsluiter in de historische vestingswal. De schuif Scharloo is verouderd en dient gerenoveerd te worden. Er wordt een nieuwe schuif geplaatst. Tevens worden er diverse arbo- en veiligheidstechnische aanpassingen uitgevoerd.

7103300110 Vervangen mobiele pompen

Een aantal mobiele pompen, bestemd voor noodbemaling, moet worden vervangen. De vervanging is gebaseerd op de minimale pompcapaciteit die in de eerste fase van een calamiteit aanwezig moet zijn binnen WSHD, waarbij een snelle inzet en bedrijfszekerheid belangrijke randvoorwaarden zijn. Met de nu voorgestelde investering worden pompen vervangen die financieel en technisch afgeschreven zijn en alleen met veel personele inzet gebruikt kunnen worden.

Verder zijn van de volgende investeringen de ramingen gewijzigd of vervallen:

Objectnr.	Omschrijving	jaar aanvang	jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7103100189	Watercirculatie de Struyten en Kooistee	2015	2015			vervallen
7103100223	Aanleg nvo vooroeververdediging (0.5 km)	2014	2015	267		267
7103100236	Aanleg nvo Afwatering Oudeland Strijen	2014	2015	199		199
7103100239	Aanleg nvo met plas/drasbermh.NesseDevel	2014	2015	405		405
7103100241	Aanleg nvo met plas/drasberm De Keen	2014	2015	232		232
7103100251	Verdiepen strand & Middelplaat&doorspoel	2014	2015			vervallen
7103100263	Totale NBW opgave landel. Gebied tm 2017	2016	2017	1.035		1.035
7103100280	Gebiedsplan Cromstrijen, fase 1	2014	2016	2.431		2.431

Objectnr.	Omschrijving	jaar aanvang	jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7103100281	KRW 2018 – 2021 (jaarschijf 2018)	2016	2017	1.670		1.670
7103100286	Aanleg nvo met plas/drasberm Meer en Oude Mol	2015	2016	231		231

Toelichting:

7103100189 Watercirculatie de Struyten en Kooistee

Deze investering is vervallen, omdat op basis van nader onderzoek is vastgesteld dat dit prioritaire knelpunt opgelost kan worden door het uitvoeren van baggerwerkzaamheden en regulier onderhoud. De kosten van deze werkzaamheden komen ten laste van de exploitatie.

7103100223 Aanleg nvo vooroeververdediging (0.5 km)

De raming van deze investering is verhoogd van € 130.000 naar € 267.277. De reden hiervoor is meerledig. Tijdens de oorspronkelijke budgetinschatting, was de locatie en de daarmee samenhangende financiële impact nog onbekend. De huidige raming omvat verder de financiële vertaling van de risico's. Omdat de maatregel uiterlijk in 2015 moet worden uitgevoerd vanwege een gekoppelde synergiesubsidie, is een ander marktstrategie gekozen die hogere engineeringkosten behelst.

7103100236 Aanleg nvo Afwatering Oudeland Strijen, 7103100239 Aanleg nvo met plas/drasbermH.NesseDevel en 7103100241 Aanleg nvo met plas/drasberm De Keen

De raming van deze investeringen is verhoogd (7103100236 van € 172.809 naar € 199.000, 7103100239 van € 364.287 naar € 405.000 en 7103100241 van € 195.557 naar € 232.000). Tijdens de start van de voorbereidingen van deze investeringen zijn de oorspronkelijke uitgangspunten herijkt. De aanbestedingsstrategie is herzien en de risico's zijn financieel vertaald. Het belangrijkste risico vormt de kans op bodemvondsten tijdens de uitvoering waarvoor bijkomende onderzoekskosten zijn gereserveerd. Verder impliceert marktstrategie een herijking van de engineeringkosten.

7103100251 Verdiepen strand & Middelplaat&doorspoel

Het waterlichaam Brielse Meer had in het verleden te kampen met blauwalgen door onvoldoende doorstroming. De maatregel zou een verdieping omvatten om zodoende een verbetering van de zwemwaterkwaliteit te realiseren. Afgelopen jaar is de maatregel verder uitgewerkt en zijn de volgende ontwikkelingen bekend geworden: er worden sinds 2003 geen blauwalgen meer aangetroffen in hoeveelheden die een risico zouden kunnen vormen voor de zwemmers en in 2013 heeft de locatiebeheerder het zwemstrand aanzienlijk verkleind en is de zwemlocatie verplaatst. Deze onderhoudsbezuinigingsmaatregel betekent dat het potentiële risico voor de zwemmers als aanvaardbaar wordt geacht. Hiermee is de noodzaak van de maatregel weggevallen waarmee deze investering kan vervallen.

7103100263 Totale NBW opgave landel. Gebied tm 2017

Deze investering is verlaagd met € 1.271.000 tot € 1.035.000 in verband met de nieuw opgevoerde investeringen 'Aanpak NBW-opgave peilvak 01-93 VP, 01-53-VP en 03-05 VP'.

7103100280 Gebiedsplan Cromstrijen, fase 1

De raming van deze investering is verhoogd van € 1.700.000 naar € 2.431.000. Er zijn diverse onderzoeken en inspecties uitgevoerd om een SSK raming op te stellen behorende bij het voorlopig ontwerp. De voornaamste reden van de verhoging is dat de ontwerpuitgangspunten gewijzigd zijn. Door een andere gebiedsindeling is het aantal dammen met duikers fors toegenomen. Tevens is geconstateerd dat deze dammen asbesthoudend zijn. Het risicoprofiel van het project is bijgesteld en opgenomen in de raming. In de raming is ook rekening gehouden met de toepassing van het IPM model (projectmanagementrollen).

7103100281 KRW 2018 – 2021 (jaarschijf 2018)

Deze investering is verlaagd met € 530.000 ter dekking van de investeringen aanleg nvo's Schuringse Haven en Verloren Diep (zie 7103100217 en 7103100218).

7103100308 Aanleg nvo met plas/drasberm Meer en Oude Mol

De raming van deze investering is verlaagd van € 315.000 naar € 231.000. Dit op basis van een nadere uitwerking van het project. Verder bleek de omschrijving van het project niet correct. Eerder werd geduïd op de aanleg van een nvo in Oud- en nieuw Reijerswaard. Dit moet Meer en Oude Mol zijn. Voor Reijerswaard is de geplande investering 7103100240 Aanleg nvo met plas/drasberm Reijerswaard beschikbaar.

Programma Zuiveren

In deze programmabegroting is van de volgende investering de raming gewijzigd:

Objectnr.	Omschrijving	jaar aanvang	jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7304100116	Vervanging schakelkasten rwzi Ooltgenspl	2015	2016	697		697

Toelichting:

7304100116 Vervanging schakelkasten rwzi Ooltgenspl

In het kader van doelmatigheid loopt deze investering parallel met de renovatie van het rioolgemaal Ooltgensplaat. De verhoging van het krediet als gevolg van een hernieuwde beschouwing van de scope en een aangepaste raming was reeds in de kadernota 2015 meegenomen. Nadere uitwerking maakte inzichtelijk dat ook de interne uren en bouwrente nog moeten worden meegenomen. Naar verwachting zal het krediet in december 2014 worden vrijgemaakt waarna de uitvoering begin 2015 zal starten.

Programma Wegen

In deze programmabegroting is de volgende investering vervallen:

Objectnr.	Omschrijving	jaar aanvang	jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7405120101	Categorisering gebiedsaanpak	2014	2016			vervallen

Toelichting:

7405120101 Categorisering gebiedsaanpak

In verband met het opstellen van het wegenbeheerprogramma zal deze investering voorlopig niet uitgevoerd worden.

Duiker t.b.v. goede doorstroming

2.3 Begroting naar kostendragers

Omschrijving	Realisatie 2013	Primitieve begroting 2014	Begroting 2015	Verschil t.o.v. 2014
<u>Netto-lasten:</u>				
Watersysteemheffing	62.321	66.696	72.659	5.963
Zuiveringsheffing	60.169	61.292	62.751	1.459
Wegenheffing	8.486	9.191	9.718	527
Totaal netto-lasten	130.976	137.179	145.128	7.949
<u>Mutaties reserves:</u>				
Watersysteemheffing	1.453	2.224	-539	-2.763
Zuiveringsheffing	59	1.676	-272	-1.948
Wegenheffing	-80	87	-397	-484
Totaal mutaties reserves	1.432	3.987	-1.208	-5.195
Te dekken door belastingopbrengsten	132.408	141.166	143.920	2.754
<u>Netto-belastingopbrengsten:</u>				
Watersysteemheffing	65.289	68.920	72.120	3.200
Zuiveringsheffing	58.179	62.968	62.479	-489
Wegenheffing	9.752	9.278	9.321	43
Totaal belastingopbrengsten	133.220	141.166	143.920	2.754
Resultaat	-812	0	0	0

Het grote verschil in de benodigde netto-belastingopbrengst in de watersysteemheffing betreft met name de stijging van de solidariteitsbijdrage HWBP.

Optimalisering watersystemen Brielle

2.3.1 Specificatie verdeling beleidsproducten naar de kostendragers

Omschrijving	Totaal	Water-systeem-heffing	Zuiverings-heffing	Wegen-heffing
PC_1 Waterkeringen				
1.10. Plannen,instrumenten®isters waterker.	2.205	2.205	0	0
1.20. Versterken waterkeringen	9.155	9.155	0	0
1.30. Behouden waterkeringen	5.613	5.613	0	0
1.40. Calamiteiten waterkeringen	1.067	1.067	0	0
Totaal waterkeringen	18.040	18.040	0	0
PC_2 Water				
2.10. Plannen,instrumenten®isters water	7.184	7.184	0	0
2.20. Droge voeten	22.436	22.436	0	0
2.30. Voldoende water	1.650	1.650	0	0
2.40. Schoon en gezond water	1.674	1.674	0	0
2.50. Baggeren	8.578	8.578	0	0
2.60. Vaarwegbeheer	765	765	0	0
2.70. Calamiteiten water	160	160	0	0
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	1.129	1.129	0	0
Totaal Water	43.576	43.576	0	0
PC_3 Zuiveren				
3.10. Plannen,instrumenten®isters zuiveren	1.792	0	1.792	0
3.20. Gezuiverd afvalwater	54.803	0	54.803	0
3.30. Calamiteiten zuiveren	19	0	19	0
Totaal Zuiveren	56.614	0	56.614	0
PC_4 Wegen				
4.10. Plannen,instrumenten®isters wegen	1.385	0	0	1.385
4.20. Berijdbaarheid	4.967	0	0	4.967
4.30. Verkeerveiligheid	2.203	0	0	2.203
4.40. Calamiteiten wegen	85	0	0	85
Totaal Wegen	8.640	0	0	8.640
PC_7 Algemene beleidstaken				
7.10. Bestuur	3.909	1.564	1.954	391
7.20. Externe communicatie	1.666	666	833	167
7.30. Waterwet	7.479	6.731	748	0
Totaal Algemene beleidstaken	13.054	8.961	3.535	558
PC_8 Algemene dekkingsmiddelen				
8.10. Algemene lasten en baten	4.704	1.882	2.352	470
8.20. Onvoorzien	500	200	250	50
8.40. Exploitatiesaldo	0	0	0	0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	5.204	2.082	2.602	520
Nettolasten	145.128	72.659	62.751	9.718
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Waterkeringen	-155	-155	0	0
Water	-1.130	-1.130	0	0
Zuiveren	-1.205	0	-1.205	0
Wegen	-584	0	0	-584
Algemene beleidstaken	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	-1.280	-512	-640	-128
Totaal onttrekkingen	-4.354	-1.797	-1.845	-712
Toevoegingen				
Waterkeringen	0	0	0	0

Omschrijving	Totaal	Water- systeem- heffing	Zuiverings- heffing	Wegen- heffing
Water	0	0	0	0
Zuiveren	0	0	0	0
Wegen	0	0	0	0
Algemene beleidstaken	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	3.146	1.258	1.573	315
Totaal toevoegingen	3.146	1.258	1.573	315
Totaal mutaties reserves	-1.208	-539	-272	-397
Te dekken door belastingopbrengsten				
Watersysteemheffing	72.120	72.120		
Zuiveringsheffing	62.479		62.479	
Wegenheffing	9.321			9.321
Totaal belastingopbrengsten	143.920	72.120	62.479	9.321
Resultaat	0	0	0	0

Gemaal De Vooruitgang

2.4 Dekking

In de Kadernota 2015 is het financiële kader aangegeven, met de daarbij behorende noodzakelijke percentages belastingstijging.

Op basis van de Programmabegroting 2015 – 2019 ontstaat het volgende beeld van de noodzakelijke belastingopbrengsten:

Belastingopbrengsten (bedragen x € 1.000)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Geraamd in programmabegroting 2014-2018	141.166	144.396	147.256	147.574	150.655	150.655
Mutaties o.b.v. de Kadernota 2015 (blz. 8)		272	578	580	661	3.628
Mutaties o.b.v. Burap 1 - 2014 (blz. 6)		-119	-119	-119	-119	-119
Mutaties Programmabegroting 2015 - 2019		-629	-776	-1.811	765	-1.137
Noodzakelijke belastingopbrengst	141.166	143.920	146.939	146.224	151.962	153.027
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		1,95%	2,10%	-0,49%	3,92%	0,70%
<u>In de Kadernota 2015 geprognosticeerd:</u>						
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		2,48%	2,19%	0,22%	2,13%	1,96%

Uit dit overzicht blijkt dat de noodzakelijke belastingverhogingen lager zijn dan geprognosticeerd in de Kadernota 2015. Op basis van de nu voorliggende meerjarenramingen zou de gemiddelde cumulatieve verhoging van de belastingopbrengst op 1,64% uitkomen. Op basis van de Kadernota 2015 zou dit 1,8% zijn.

Dijkverzwaring Eiland van Dordrecht

2.5 Aansluiting Burap 1 2014 en Kadernota 2015

Zoals eerder gemeld, zijn de mutaties waartoe besloten is bij de vaststelling van de Kadernota 2015 en Burap 1 – 2014 verwerkt in de meerjarenramingen 2014-2018 en daarmee onderdeel van de uitgangspositie voor het opstellen van de Programmabegroting 2015 – 2019. Om de aansluiting te kunnen maken tussen de Programmabegroting 2014 – 2018 en de nu voorliggende begroting zijn hierna de mutaties op een rij gezet.

Mutaties Kadernota 2015

Omschrijving (bedragen x € 1.000)		2015	2016	2017	2018	2019
Financieel effect autonome mutaties						
Programma Waterkeringen	Solidariteitsbijdrage HWBP	-900	-1.200	-1.100	-1.500	-1.400
Programma Waterkeringen	Beheer en onderhoudskosten a.g.v. HWBP	50	100	150	200	200
Ondersteuning & bedrijfsvoering	Loonindexering		400	804	1.208	1.612
Ondersteuning & bedrijfsvoering	Prijsindexering materiële budgetten					1.475
Ondersteuning & bedrijfsvoering	Effect kapitaallasten (zie specificatie hier onder)	-4	-147	-525	-197	154
Ondersteuning & bedrijfsvoering	Verminderen inkomsten reserve Cross Border Lease en DRSH					637
Totaal effect autonome mutaties		-854	-847	-671	-289	2.678
Vastgestelde scenario's						
Programma Wegen	Achterstallig onderhoud wegen terugdringen tot 6% in 2023	250	250	250	250	250
Ondersteuning & bedrijfsvoering	Trainees en Workmates	175	475	300	0	0
Programma Water	Projectmatig baggerwerk (grote wateren)	700	700	700	700	700
	Stedelijk baggeren (dekking middels reserve)	0	0	0	0	0
Totaal vastgestelde scenario's		1.125	1.425	1.250	950	950
Totale mutaties Kadernota 2015		271	578	579	661	3.628
Specificatie effect Kapitaallasten						
Programma Water	Aanleg nvo met plas/drasberm (Oud- en Nieuw Reijerswaard)	(nieuw)			26	25
	Aanleg nvo Piershilse Gat & Delta Hoeve	(nieuw)			159	155
	De Eendragt	(nieuw)			190	185
	KRW (Kadernota 2014)	(nieuw)			181	358
	Maatregelen Binnenbedijkte Maas	(nieuw)			323	316
	NBW (Kadernota 2014)	(nieuw)			0	152
	Omleiden afvoer polder Munnikenland (de Keen & afwatering Oude land van Strijen)	(nieuw)			128	125
	Ontwikkeling vispaaiplaatsen (Brielsemeer, Bernisse).	(nieuw)			7	7
	Prioritaire knelpunten (Kadernota 2014)	(nieuw)			14	29
	Totaal KRW (2016 en 2017) conform PB2014-2018	(gewijzigd)			-891	-873
	Verbinden polders	(nieuw)			49	48
	Veranderen oeverconstructie met verbreding (Vierambachtenboezem oost)	(nieuw)			10	10

Omschrijving (bedragen x € 1.000)			2015	2016	2017	2018	2019
Programma Zuiveren	7304000045 Bouw rioolgem. bedrijvenpark Oude-Tonge	(gewijzigd)	-4	-4	-4	-4	-4
	7304000048 Afwatertransport noordrand Hoeksche-Wrd	(gewijzigd)				-236	-232
	7304000050 Verleggen effluentleiding Numansdorp	(gewijzigd)		-3	-3	-3	-2
	7304000053 Rioolwaterpersl. capacit.rioolgemMaasdam	(gewijzigd)				-106	-104
	7304000056 Renovatie rioolgemaal Ooltgensplaat	(gewijzigd)		-25	1	0	1
	7304000057 Ged. vervanging rioolpersl. Mijnsheerenl	(gewijzigd)		17	17	16	16
	7304100112 Zuiveringsinstall. Spijk.: energieproject	(gewijzigd)		-125	-122	-118	-115
	7304100114 Zuiveringsinstallatie Piershil:renovatie	(gewijzigd)			-93	2	3
	7304100115 Zuiveringsinstallatie Oude-Tonge: 2efase	(gewijzigd)			-33	1	1
	7304100116 Vervanging schakelkasten rwzi Ooltgenspl	(gewijzigd)		-39	16	16	15
	7304100708 Dokhaven bellenbeluchting B-trap	(gewijzigd)			-335	9	9
	Verwerking residuen zuiveringsproces	(nieuw)		32	31	30	29
	Totaal effect kapitaallasten			-4	-147	-525	-197

Mutaties Burap 1 – 2014

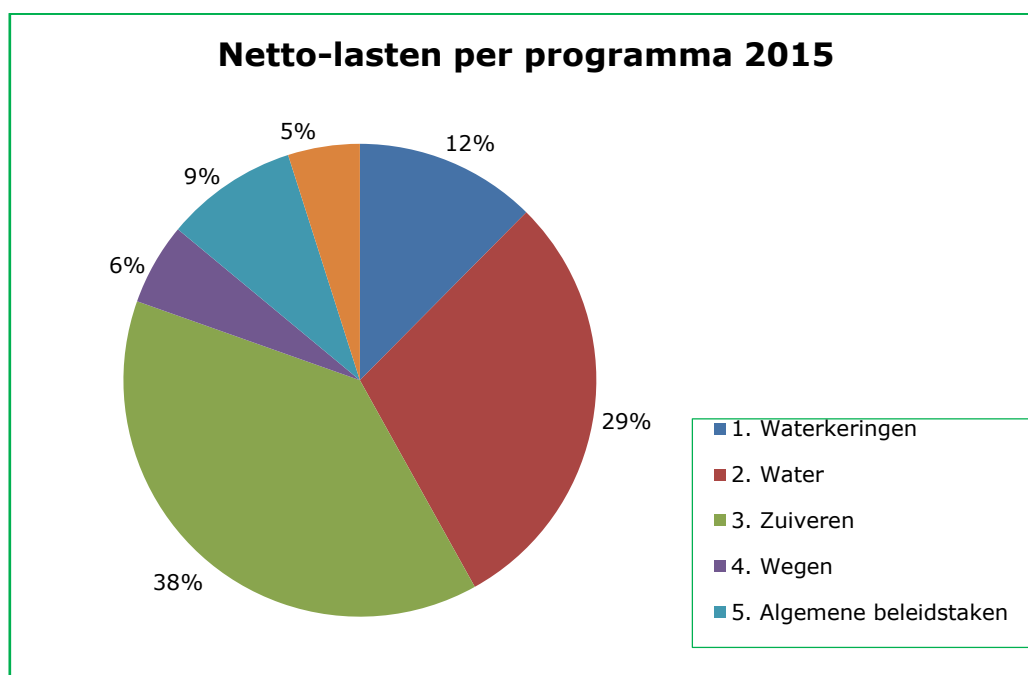
Omschrijving (bedragen x € 1.000)			2015	2016	2017	2018	2019
Programma Waterkeringen	Lagere kosten muskusrattenbestrijding		-35	-35	-35	-35	-35
Programma Water	Hogere kosten OZB		14	14	14	14	14
Programma Water	Hogere vergoedingen peilregulerende kunstwerken		-24	-24	-24	-24	-24
Programma Wegen	Hogere opbrengst WHW		-70	-70	-70	-70	-70
Ondersteuning & bedrijfsvoering			-4	-4	-4	-4	-4
Totale mutaties Burap 1 - 2014			-119	-119	-119	-119	-119

3 Programmplan

3.1 Samenvatting lasten per programma

In onderstaande tabel zijn de netto-lasten per programma gespecificeerd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroot 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
1. Waterkeringen	12.823	15.901	17.885	17.636	18.937	19.562	19.210
2. Water	39.199	41.127	42.447	41.254	41.132	45.904	46.801
3. Zuiveren	52.987	55.356	55.409	56.113	56.234	56.204	54.861
4. Wegen	7.000	7.382	8.056	8.604	8.281	7.654	7.545
5. Algemene beleidstaken	9.744	11.336	13.053	13.471	13.447	13.431	13.415
6. Algemene dekkingsmiddelen	11.306	10.081	7.070	9.861	8.193	9.207	11.195
Totaal netto-lasten	133.059	141.183	143.920	146.939	146.224	151.962	153.027
Belastingopbrengsten	-133.871	-141.166	-143.920	-146.939	-146.224	-151.962	-153.027
	-812	17	0	0	0	0	0

3.2 Programma 1 – Waterkeringen

Inhoud programma

Omschrijving

Het programma Waterkeringen betreft alle activiteiten van het waterschap gericht op het in stand houden van het stelsel van waterkeringen. Dit stelsel beschermt het beheergebied tegen overstroming nu en in de toekomst.

Algemene beleidsuitgangspunten

'Veilige Waterkeringen' zijn van groot maatschappelijk belang. Het onderwerp staat dan ook in de belangstelling. Het speelveld is volop in beweging. In 2014 zijn in het kader van het Deltaprogramma de beslissingen genomen over een nieuw normenstelsel voor de primaire waterkeringen. Deze zijn gebaseerd op een overstromingsrisicobenadering met toepassing van het concept van meerlaagsveiligheid (MLV). Tevens is in het Bestuursakkoord Water in 2011 vastgelegd dat de rol van het waterschap als dijkbeheerder meer tot uitdrukking moet komen. Dit betekent dat er in de komende jaren grote maatschappelijke aandacht is voor het effectief en efficiënt uitvoeren van dit programma.

Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- het Deltaprogramma met de Deltabeslissingen in 2014;
- het (voortrollend) Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), als onderdeel van het Deltaprogramma;
- nieuwe normering en toetsinstrumentarium voor waterveiligheid door het Rijk;
- het kader voor het toezicht door de Inspectie voor Leefomgeving en Transport op de invulling van de zorgplicht door de waterschappen.
- Het provinciaal onderzoek naar aanwijzing en eventuele normering van regionale keringen.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- Europese Hoogwaterrichtlijn
- Waterwet
- Waterschapswet
- Verordening waterkering West-Nederland
- Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West Nederland 2014.
- Overstromingsrisicobeheersplannen
- Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer.
- Tweede hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP 2)
- Planologische Kernbeslissing 'Ruimte voor de Rivier'
- Flora- en Faunawet.
- Natura 2000
- Wet veiligheidsregio's
- Landelijk draaiboek Hoogwater en Overstroming
- Landelijk Referentiekader Netcentrisch Werken.

Kaderstellende beleidsnota's

- Het Beleidsplan Waterkeringen 'Kijk op Dijk en Duin' uit 2006
- Basisrapportage HWBP 2 het kader voor de dijkversterking.
- Calamiteitenplan WSHD
- Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen

3.2.1 Plannen/instrumenten en registers waterkeringen

Naam:	1.10 Plannen/instrumenten en registers waterkeringen
Basisgegevens	
Omschrijving	Het formuleren en vastleggen van het beleidskader voor de reglementaire beherestaak "Waterkeringszorg". Het vaststellen en onderhouden van leggers en beheerregisters. Het monitoren van de standzekerheid van de waterkeringen.
Kerngegevens	344 km primaire waterkeringen in beheer. 435 km regionale waterkeringen in beheer.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Jaarlijkse actualisatie van het voortrollend Hoogwaterbeschermingsprogramma, op basis van nieuwe inzichten en toetsresultaten.
- Blijven voldoen aan de plicht tot het onderhouden van actuele leggers en beheerregisters.
- Harmonisering en onderbouwing van de wijze waarop keurzones rond waterkeringen worden vastgesteld tussen de dijkkringen van het waterschap.
- Toekomstvisie op bescherming van de benodigde ruimte voor eventuele dijkversterkingen door vaststelling in de legger van het Profiel van Vrije Ruimte.
- Duidelijkheid over aanwijzing en mogelijke normering van regionale (compartimenterings) keringen.
- Het voorbereiden en starten van de vierde toetsronde primaire waterkeringen.
- Het voorbereiden en starten van de tweede gedetailleerde toetsronde (genormeerde) regionale waterkeringen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	1. Actualiseren van de opgave voor het voortrollend HWBP, op basis van de resultaten van de nadere analyse van de resultaten uit de verlengde 3e toetsronde primaire waterkeringen. 2. Opstellen van een verbeterplan voor de afgekeurde regionale waterkeringen. 3. De voorbereiding starten van de vierde toetsronde van de primaire waterkeringen. 4. Reageren op provinciale voorstellen tot aanwijzing en normering van regionale keringen. 5. Vaststellen plan van aanpak herziening leggers en beheerregisters. 6. Vaststellen monitoringsplan zettingsvloeiing. 7. Het thema waterkeringen opnemen in de waterbeheerrapportage 2014.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	• Jaarlijks actualiseren van het voortrollend HWBP op basis van nieuwe inzichten en toetsresultaten. • Verder voorbereiden en uitvoeren (vanaf 2017) van de vierde toetsronde primaire waterkeringen. • Voorbereiden en uitvoeren (vanaf 2017) van de tweede gedetailleerde toetsing (genormeerde) regionale waterkeringen. • Herzien legger en beheerregister primaire waterkeringen. • Herzien legger en beheerregister regionale waterkeringen.

3.2.2 Versterken waterkeringen

Naam:	1.20 Versterken waterkeringen
Basisgegevens	

Omschrijving	<p>Het tot stand brengen, vernieuwen, aanpassen en het eventueel van derden overnemen van waterkeringen (inclusief keermiddelen in kunstwerken) om het wettelijk vastgestelde beschermingsniveau van het bedijkte gebied in stand te houden.</p> <p>Hieronder zijn begrepen de primaire, regionale en overige waterkeringen plus de daarin opgenomen waterkerende keermiddelen in kunstwerken. Ook de specifieke voorzieningen, die onder de noemer "Brede Blik" op of nabij waterkeringen worden getroffen, zijn hieronder begrepen.</p>
--------------	---

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- De versterkingswerken die het waterschap uitvoert binnen het programma HWBP 2, zijn in 2017 afgerond. Daarmee voldoen de waterkeringen die in toetsrondes 1 en 2 zijn afgekeurd, weer aan de veiligheidsnorm.
- Het HWBP 2 versterkingsprogramma blijft binnen de totale raming van € 444 mln.
- Maatregelen die nodig zijn om het Volkerak-Zoommeer in te richten voor waterberging worden uitgevoerd binnen het daarvoor door het Rijk beschikbaar gestelde budget.
- Projecten die voortkomen uit de verlengde 3e toetsronde en toekomstige toetsrondes, worden opgenomen in het (voortrollend) nHWBP.
- Voor de afgekeurde delen uit de toetsing van de regionale waterkeringen wordt een verbeterplan vastgesteld en uitgevoerd, dat erop gericht is om in 2020 alle maatregelen uitgevoerd te hebben.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Uitvoering HWBP 2 versterkings-programma conform actuele planning in km (cumulatief)	17,1	53,1	63,5	64,5	64,5	64,5

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	1. Afronden HWBP2 projecten Oostmolendijk, Hellevoetsluis, Zettingsvloeiing Spui en Hoeksche Waard – Bosschendijk; 2. Conform planning uitvoeren van de overige HWBP2 projecten; 3. Afronden project 'waterberging Volkerak Zoommeer'.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	• Opleveren van alle projecten van het HWBP 2. • Uitvoeren van de maatregelen die voortkomen uit de resultaten van de toetsing van regionale waterkeringen. • Realiseren van projecten die in het voortrollend HWBP terecht komen.

3.2.3 Behouden waterkeringen

Naam:	1.30 Behouden waterkeringen
Basisgegevens	
Omschrijving	Het met beheer en onderhoud waarborgen van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap. Uitvoering van en toezicht houden op onderhoudswerkzaamheden aan de waterkeringen en daarin gelegen waterkerende kunstwerken en specifieke voorzieningen die in beheer zijn bij het waterschap. Hieronder vallen zowel primaire, regionale als overige keringen. Het onderhoud omvat ook de beheersing van plaagsoorten die de standzekerheid van de waterkering aantasten.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Erosiebestendige grasbekleding op de groene waterkeringen.
- Doelmatige beheersing van muskus- en beverratten.
- In beheer en onderhoud nemen van de opgeleverde dijkversterkingsprojecten uit het HWBP2.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	1. Uitvoeren van inspecties aan de objecten en bekledingen van waterkeringen. 2. Uitvoeren van gewoon, dan wel buitengewoon onderhoud, op basis van de resultaten uit inspecties en veiligheidstoetsingen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	• Uitvoeren van inspecties aan de objecten en bekledingen van waterkeringen. • Uitvoeren van gewoon, dan wel buitengewoon onderhoud, op basis van de resultaten uit inspecties en veiligheidstoetsingen.

Dijkwachters in actie

3.2.4 Calamiteiten waterkeringen

Naam:	1.40 Calamiteiten waterkeringen
Basisgegevens	

Omschrijving Het beheersen en bestrijden van afwijkingen van de waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen en de gevolgen van calamiteiten te beperken, voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Een qua omvang, uitrusting, opleidingsniveau en training op haar taak toegeruste calamiteitenorganisatie.
- Waterschap Hollandse Delta pleit voor een goede samenhang in meerlaagse veiligheid. WSHD wil slagvaardig kunnen zijn in het bestrijden van calamiteiten, waarbij voor wat betreft de dijkwachterorganisatie (dijkleger) een tweede shift wenselijk is. Hiervoor is in de planperiode een gestage groei van de vrijwilligersgroep noodzakelijk. De voorraad aan middelen moet toereikend zijn om zonder tijdverlies noodzakelijke maatregelen slagvaardig te kunnen treffen. Goed opgeleide medewerkers en vrijwilligers in het dijkleger zijn essentieel.
- Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen is actueel.
- Netcentrisch werken is geïmplementeerd binnen WSHD: Organisatie (positionering in de calamiteitenorganisatie), Proces (werkwijze van informatiemanagement bij crisisbeheersing), Mensen (informatiecoördinatoren en/of informatiemanagers), Techniek (Water Crisis Management systeem, WCMS).

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
% van de bij de dijkbewaking ingedeelde personeelsleden en vrijwilligers die de opleidingen en trainingen hebben bijgewoond.	70%	80%	>80%	>80%	>80%	>80%
gemiddelde bezettingsgraad opgeroepen WAC's en dijkposten op afgesproken tijdstip	67,5%	80%	80%	80%	80%	80%

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

- Te realiseren
1. Actualiseren van het calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen.
 2. Opleiden en trainen van de crisisorganisatie aan de hand van scenario's met betrekking tot waterkeringen.
 3. Verdere implementatie van Netcentrisch Werken binnen WSHD.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

- Te realiseren
- Volledig herzien en opnieuw vaststellen van het calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen in 2017.
 - Jaarlijks actualiseren van het calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen.
 - Jaarlijks OTO (Opleiden, Trainen en Oefenen).
 - Jaarlijks actualiseren netcentrisch werken.

3.2.5 Wat mag het kosten

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten							
1.10. Plannen,instrumenten®isters waterker.	1.841	2.010	2.205	1.745	1.663	2.352	1.953
1.20. Versterken waterkeringen	5.790	8.000	9.155	9.565	10.516	10.405	10.455
1.30. Behouden waterkeringen	4.518	5.322	5.987	5.634	5.684	5.734	5.734
1.40. Calamiteiten waterkeringen	1.042	992	1.067	1.065	1.163	1.161	1.158
Totaal lasten	13.191	16.324	18.414	18.009	19.026	19.652	19.300
Baten							
1.20. Versterken waterkeringen	-6	0	0	0	0	0	0
1.30. Behouden waterkeringen	-362	-374	-374	-374	-90	-90	-90
1.40. Calamiteiten waterkeringen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-368	-374	-374	-374	-90	-90	-90
Saldo van baten en lasten voor bestemming	12.823	15.950	18.040	17.635	18.936	19.562	19.210
Toevoeging reserves							
Ottrekking reserves		-48	-155				
Saldo van baten en lasten na bestemming	12.823	15.902	17.885	17.635	18.936	19.562	19.210

Veenkade-inspectie

3.3 Programma 2 - Water

Inhoud programma

Omschrijving

Waterschap Hollandse Delta heeft als wettelijke taak de waterstaatkundige verzorging van zijn beheersgebied. Tot die taak wordt gerekend de zorg voor het watersysteem.

Algemene beleidsuitgangspunten

Het watersysteem moet zodanig ontworpen en ingericht zijn, dat het waterbeheer efficiënt en volgens de vastgestelde normen uitgevoerd kan worden.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- Waterschapswet
- Waterwet
- Scheepsvaartverkeerswet
- Kaderrichtlijn Water (KRW) (deel waterschap)
- Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP)
- Nationaal waterplan
- Structuurvisie Ruimte en Mobiliteit
- Waterverordening Zuid-Holland
- Provinciale Waterverordening
- Keur
- Legger wateren en kunstwerken
- Peilbesluiten
- Deltabeslissing 'zoetwatervoorziening' (naar verwachting in 2014 door het Rijk genomen.)
- Besluit Bodemkwaliteit
- Scheepsvaartverkeerswet
- Waterschapsreglement
- Wet veiligheidsregio's
- Besluit lozen buiten inrichtingen
- Besluit lozing afvalwater huishoudens
- Activiteitenbesluit
- Bestuurlijk Akkoord Waterketen (BWK-2007)
- Bestuursakkoord Water (BAW-2011)

Kaderstellende beleidsnota's

- Waterbeheerplan 2009-2015
- Uitwerkingsprogramma van het Waterbeheerplan (uWBP)
- Kadernota internationale samenwerking/buitenlandbeleid
- Planning vaststellen peilbesluiten (VV-besluit 28 november 2013)
- Beheerplan baggerwerken 2014-2028
- Calamiteitenbestrijdingsplan Watersysteem
- Incidentbestrijdingsplan Vaarwegen
- Nota 'Strategie: Doelmatigheid in de afvalwaterketen voor WSHD' (2011)
- Visie 'Samenwerken in de Waterketen' (2010).

3.3.1 Plannen/instrumenten en registers water

Naam:	2.10 Plannen/instrumenten en registers water
Basisgegevens	
Omschrijving	<ul style="list-style-type: none"> Het opstellen van de strategische en tactische beleidskaders met betrekking tot watersysteem en vaarwegen. Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van watersystemen ondersteunen, waaronder wordt gerekend: <ul style="list-style-type: none"> Peilbesluiten Waterakkoorden Legger waterlopen en kunstwerken Beheerregister waterlopen en kunstwerken Meetprogramma/monitoring waterkwantiteit en waterkwaliteit Het toetsen van plannen van derden (externe plannen)
Kerngegevens	7.200 km waterlopen in beheer.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- De volgende doelen worden gerealiseerd:
- Het Waterbeheerprogramma 2016-2021 is vastgesteld en wordt uitgevoerd.
 - Peilbesluiten volgens planning geactualiseerd.
 - De legger wateren en kunstwerken is actueel.
 - Het waterschap neemt haar verantwoordelijkheid door in internationaal verband bij te dragen aan projecten op het gebied van water en sanitatie.
 - Het waterschap heeft in een vroegtijdig stadium invloed op ruimtelijke ontwikkelingen.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Aantal peilbesluiten herzien (cumulatief)	0	30	35	42	48	55

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

- Te realiseren
- De volgende activiteiten worden uitgevoerd:
- Beoordelen van ruimtelijke plannen van derden.
 - Opstellen van de Waterbeheerrapportage 2013 en 2014
 - Vaststellen van acht peilbesluiten en gestart met herziening van vijf peilbesluiten (zie prestatie-indicator).
 - Actualiseren van de legger wateren en kunstwerken.
 - Participatie in internationale projecten conform de kadernota internationale samenwerking/buitenlandbeleid.
 - In het kader van de uitvoering van de KRW en de Europese Richtlijn Zwemwateren wordt in 2015 aan de Europese Unie gerapporteerd over de toestand van het watersysteem en de voortgang van de maatregelen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

- Te realiseren
- Beoordelen van ruimtelijke plannen van derden.
 - Het opstellen van een jaarlijkse waterbeheerrapportage.
 - Jaarlijks actualiseren van de legger wateren en kunstwerken.
 - Participatie in internationale projecten conform de kadernota internationale samenwerking/buitenlandbeleid.

3.3.2 Droge voeten

Naam:	2.20 Droge voeten
Basisgegevens	
Omschrijving	Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van kunstwerken voor het uitvoeren van het waterbeheer.
Kerngegevens	7.200 km waterlopen in beheer.
Wat willen we bereiken in 2015-2019	

Doelstellingen NBW

- De NBW-opgave voor het landelijk gebied (464.000 m³) is in 2017 geheel ingevuld.
- Ten minste 1/3 van de NBW-opgave voor het stedelijk gebied (101.000 m³) is in 2017 ingevuld.

Doelstellingen gewoon onderhoud

- Het watersysteem functioneert conform de doelstellingen uit het waterbeheerprogramma.
- Samen met gemeenten zullen onderhoudsplannen voor het stedelijk gebied opgesteld worden voor nat maaien.
- Voor de actieve peilregulerende kunstwerken is een actueel (risico-gestuurd) onderhoudsplan beschikbaar.

Doelstellingen prioritaire knelpunten

- Alle prioritaire knelpunten uit het uWBP, die betrekking hebben op het thema 'droge voeten', zijn opgelost.

Doelstelling Waterschapsbrede Controlekamer (WCK)

- De Waterschapsbrede Controlekamer faciliteert de optimale sturing van alle kunstwerken voor het watersysteem en de waterketen.
- Actuele data met betrekking tot het functioneren van het watersysteem, de riolering en het zuiveringsproces zijn beschikbaar.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Gerealiseerde NBW-opgave landelijk gebied in m ³	146.942	98.000	62.000	140.000	0	0
Gerealiseerde NBW-opgave stedelijk gebied in m ³ (1/3 van totaal tot 2027)	98.122	2.878	0	0	p.m.	p.m.
Nog te realiseren NBW-opgave landelijk gebied in m ³	317.058	202.000	140.000	0	0	0
Nog te realiseren NBW-opgave stedelijk gebied in m ³ (1/3 van totaal tot 2027)	204.878	202.000	202.000	202.000	p.m.	p.m.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren

Wateropgave

1. Invullen van de wateropgave conform planning (zie prestatie-indicator).
2. Voorbereiden toetsing van het watersysteem op basis van de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI.

Prioritaire knelpunten

3. Uitvoering van onderzoeken en maatregelen gericht op het oplossen van prioritaire knelpunten in het watersysteem.
4. Evalueren en actualiseren van prioritaire knelpunten op basis van onder meer klachten en calamiteiten.

Gewoon onderhoud van de watergangen

5. Kansen verkennen om het gewoon onderhoud samen met gemeenten uit te voeren.
6. Daar waar overeenkomsten gesloten zijn met gemeenten, het gewoon onderhoud conform de overeenkomst uit te voeren.
7. Met 2 gemeenten zullen onderhoudsplannen nat maaien voor het stedelijk gebied opgesteld worden.
8. Opstellen van onderhoudsconcepten in het kader van het risicogestuurd onderhoudsmanagement.
9. In de aangewezen watergangen wordt gedifferentieerd onderhoud (KRW-maatregel) uitgevoerd.

Onderhoud van de peilregulerende kunstwerken

10. Het onderhoud aan de peilregulerende kunstwerken wordt volgens planning uitgevoerd.

Waterschapsbrede Controlekamer

11. Het peil van alle peilgebieden groter dan 100 ha, wordt in de WCK centraal gemonitord.
12. Alle elektronisch bediende gemalen en stuwen worden centraal bediend in de WCK.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren

Wateropgave

Invullen van de wateropgave conform planning.
Toetsen van het watersysteem aan de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI plus programmering van eventuele nieuwe maatregelen.

Prioritaire knelpunten

Uitvoeren van onderzoeken en maatregelen gericht op het oplossen van prioritaire knelpunten in het watersysteem.
Evalueren en actualiseren van prioritaire knelpunten op basis van onder meer klachten en calamiteiten.

Waterschapsbrede Controlekamer

Verdergaande technische automatisering, uniformering van installaties, software en het integreren van de sturing op de zuivering, de sturing op de afvalwaterketen en de sturing op het watersysteem.

Gewoon onderhoud watergangen

Kansen benutten om door middel van samenwerking met gemeenten het gewoon onderhoud efficiënter uit te voeren.
Bij alle watergangen wordt gedifferentieerd onderhoud toegepast als onderdeel van het KRW maatregelenpakket.

3.3.3 Voldoende water

Naam:	2.30 Voldoende water
--------------	-----------------------------

Basisgegevens	
----------------------	--

Omschrijving	<p>Basisgegevens</p> <p>Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van kunstwerken voor de actieve waterbeheersing.</p> <p>Het met behulp van regulerende kunstwerken (gemalen, hevels en stuwen) invloed uitoefenen op de aan- en afvoer van water ten behoeve van de waterkwantiteit en waterkwaliteit.</p>
Kerngegevens	<ul style="list-style-type: none"> • 3.000 regulerende kunstwerken. • 83.231 ha bemalen gebied.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

Peilbeheer

- Het te leveren serviceniveau bij peilbeheer is bepaald en vastgelegd.
- Knelpunten in het watersysteem, die het peilbeheer belemmeren, worden opgelost

Zoetwatervoorziening

- Optimalisatiemogelijkheden voor het huidige doorspoelregime zijn bepaald en geïmplementeerd.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	<p><u>Peilbeheer, peilbesluiten en GGOR</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Peilbeheer 2. Bediening van de peilregulerende kunstwerken. 3. Monitoren in hoeverre voldaan wordt aan de vigerende peilbesluiten. 4. Analyseren knelpunten in het watersysteem die het peilbeheer belemmeren. 5. Uitvoeren van maatregelen die de belemmeringen in het peilbeheer opheffen. 6. Uitvoeren van onderhoud aan de peilregulerende kunstwerken conform planning. <p><u>Zoetwatervoorziening</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Uitwerken van de Deltabeslissingen in concrete uitvoeringsmaatregelen.
---------------	---

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	<p><u>Zoetwatervoorziening</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zoetwatervoorziening • Implementatie van optimalisatiemogelijkheden van het huidig doorspoelregime.
---------------	---

3.3.4 Schoon en gezond water

Naam: 2.40 Schoon en gezond water

Basisgegevens

Omschrijving Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van kunstwerken voor de waterbeheersing ten behoeve van waterkwaliteitsdoelstellingen.

Aanpak van bronnen van verontreiniging.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

Doelstellingen Kaderrichtlijn Water

1. Alle 252 rapportageplichtige uitvoerings-, onderzoeks-, beheer- en inrichtingsmaatregelen uit het eerste KRW Stroomgebiedsplan zijn uitgevoerd.
2. De maatregelen uit het 2e Stroomgebiedbeheersplan zijn geprogrammeerd en worden uitgevoerd.
3. Waterkwaliteit per waterlichaam voldoet aan de gestelde doelen in het Waterbeheerprogramma.

Doelstellingen zwemwater

4. Alle aangewezen zwemwaterlocaties voldoen ten minste aan de zwemwaterkwaliteit (bacteriologisch) "aanvaardbaar", wat volgens de EU Zwemwaterrichtlijn in 2015 als resultaatverplichting bereikt dient te zijn. Daarnaast zijn passende maatregelen genomen om de blootstelling aan blauwalgen te voorkomen.
5. Voor zwemwaterlocaties die conform de EU zwemwaterrichtlijn vanaf eind 2012 vier jaar achtereen de zwemwaterkwaliteit "slecht" scoren en waarbij het niet in de macht van het waterschap ligt om maatregelen te nemen, zal bij de provincie worden aangedrongen op het afvoeren van deze locaties.
6. Alle prioritaire knelpunten uit het uWBP, die betrekking hebben op het thema 'schoon en gezond water', zijn opgelost.

Doelstellingen visstandbeheer

7. Alle in het Waterbeheerprogramma genoemde rapportageplichtige maatregelen met betrekking tot visstandbeheer zijn uitgevoerd.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
KRW maatregelen zijn volgens planning in uitvoering (stuks/cumulatief)	106	182	219	252	p.m	p.m.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren

Kaderrichtlijn Water

1. Uitvoering van resultaatplichtige maatregelen (zie prestatie-indicator).
2. Programmeren van maatregelen uit het 2e stroomgebiedbeheersplan.
3. Opstellen van een rapportage over de voortgang van maatregelen aan het Rijk en EU.

Visstandbeheer

4. Het verder uitwerken van het beleid voor visstandbeheer en vismigratie.

Prioritaire knelpunten

5. Uitvoeren van onderzoeken en maatregelen gericht op het oplossen van prioritaire knelpunten in het watersysteem.
6. Analyses uitvoeren en maatregelen opstellen om vissterfte te voorkomen

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren

Kaderrichtlijn Water

- Uitvoering van KRW maatregelenpakket uit het eerste Stroomgebiedbeheerplan (zie prestatie-indicator).
- Het uitvoeren van KRW maatregelen uit het tweede Stroomgebiedbeheerplan vanaf 2018.

Prioritaire knelpunten

- Uitvoering van onderzoeken en maatregelen gericht op het oplossen van prioritaire knelpunten in het watersysteem.
- Het evalueren en actualiseren van prioritaire knelpunten op basis van onder meer klachten en calamiteiten.

Deel van de Blauwe Verbinding

3.3.5 Baggeren

Naam:	2.50 Baggeren
Basisgegevens	
Omschrijving	Het periodiek op diepte brengen van de watergangen door het verwijderen van de aanwezige sliblaag.
Kerngegevens	Ca. 4.300 km waterlopen in periodiek onderhoud.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

Er wordt gebaggerd volgens de uitgangspunten in het Beheerplan baggerwerken 2014-2028 van waterschap Hollandse Delta. Verder zal in deze periode de transitie plaatsvinden naar langjarige, integrale, risicogestuurde instandhouding van het watersysteem.

Na evaluatie van de pilot met het geïntegreerd contract (lean) Voorne-Putten, waarbij de marktpartij ook de voorbereiding uitvoert, zal deze werkwijze verder uitgebreid worden richting prestatiecontracten voor alle baggerwerkzaamheden.

Gezamenlijk met gemeenten zullen onderhoudsplannen voor het stedelijk gebied opgesteld worden voor baggeren.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Km watergang (in onderhoud bij WSHD) dat voldoet aan de norm (baggerprotocol), excl. duikers en grote wateren (Schouwcyclus op Voorne-Putten is 7 jaar)	560	591	541	639	681	665

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

- Te realiseren
1. Baggeren conform het Beheerplan Baggerwerken 2014-2028
 2. Start van het baggeren van KRW-waterlichamen
 3. Evalueren van het eerste jaar van het lean baggeren op Voorne-Putten en de samenwerking met private partijen
 4. Met 7 gemeenten zullen onderhoudsplannen baggeren voor het stedelijk gebied worden opgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

- Te realiseren
- Baggeren conform het vigerende Beheerplan Baggerwerken
 - Achterstanden stedelijk baggeren wegwerken, conform Beheerplan Baggerwerken
 - Afronden van de transitie naar langjarige, integrale, risicogestuurde instandhouding van het watersysteem in samenwerking met (private) partijen

3.3.6 Vaarwegbeheer

Naam: 2.60 Vaarwegbeheer

Basisgegevens

Omschrijving Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van vaarwegvoorzieningen.

Kerngegevens 50 km vaarwegen.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Veilige vaarwegen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren

1. Onderhoud uitvoeren aan kunstwerken, begroeiing van oevers en bebording
2. Verlenen van vaarontheffingen op het Brielse Meer
3. Voorlichting en handhaving van de nautische regels (verkeersbesluiten)

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren

- Het Waterbeheerprogramma 2016-2021 wordt uitgewerkt in een onderhoudsprogramma voor vaarwegen.
- Kansen zoeken en benutten voor samenwerking met andere partijen om de bediening van kunstwerken efficiënter in te richten.

Brielse Meer

3.3.7 Calamiteiten watersystemen

Naam:	2.70 Calamiteiten watersystemen
Basisgegevens	
Omschrijving	Beheersing en bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of ecologische toestand daarvan, voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.
Wat willen we bereiken in 2015-2019	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een qua omvang, uitrusting, opleidingsniveau en training op haar taak toegeruste crisisorganisatie. • Een actueel calamiteitenbestrijdingsplan watersysteem en incidentbestrijdingsplan vaarwegen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2015	
Te realiseren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het calamiteitenbestrijdingsplan watersysteem wordt geactualiseerd. 2. Het incidentbestrijdingsplan vaarwegen wordt geactualiseerd. 3. De crisisorganisatie wordt opgeleid en getraind aan de hand van scenario's met betrekking tot watersystemen en vaarwegen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019	
Te realiseren	<p>Naast de genoemde activiteiten worden in de periode 2016-2019 de volgende activiteiten uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het calamiteitenbestrijdingsplan watersysteem wordt jaarlijks geactualiseerd. • Het incidentbestrijdingsplan vaarwegen wordt jaarlijks geactualiseerd. • Jaarlijks opleiden, trainen en oefenen (OTO) voor de medewerkers in de crisisorganisatie. • In 2017 wordt het calamiteitenbestrijdingsplan watersysteem herzien en opnieuw vastgesteld. • In 2017 wordt het incidentbestrijdingsplan vaarwegen herzien en opnieuw vastgesteld.

3.3.8 Samenwerken in de afvalwaterketen

Naam:	2.80 Samenwerken in de afvalwaterketen
Basisgegevens	
Omschrijving	Borgen van de waterkwaliteits-, waterkwantiteits- en zuiveringsdoelen door beïnvloeding van gemeentelijke plannen, borging van belangen, analyse en optimalisatie van de afvalwaterketen en stimulering van gewenste ontwikkelingen. Uitvoering geven aan het Bestuursakkoord Water (BAW) 2011 door (bestuurlijk) afspraken te maken met gemeenten, waterschappen en andere partners om de doelen van het BAW te realiseren (minder meerkosten, verminderde kwetsbaarheid en verbeterde kwaliteit).
Kerngegevens	18 gemeenten. 22 zuiveringskringen (in 2017 nog 20).

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Lozingen uit gemengde rioolstelsels zijn waar nodig gereduceerd.
- Afnameverplichtingen van afvalwater zijn actueel en vastgelegd.
- Het aanbod van schoon water aan de zuiveringen terugdringen.
- Inzicht in de impact van de riolering op oppervlaktewater en de zuivering op basis van inzicht in werkelijk functioneren van het stelsel.

Bestuursakkoord Water

- Met de zes regio's zijn over de samenwerking in de afvalwaterketen bestuurlijk afspraken gemaakt die bijdragen aan de doelstellingen van het BAW.
- Uitvoeringsprogramma's zijn vastgesteld en geïmplementeerd, effecten op de doelstellingen uit het Bestuursakkoord water van de voorgestelde maatregelen worden gemonitord.
- Inzicht in belangen en processen tussen en bij samenwerkingspartners.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	1. Actuele prognoses voor het aanbod van afvalwater op de zuiveringen. 2. Borgen van de belangen van het waterschap met betrekking tot de afvalwaterketen in plannen van derden. 3. Afspraken vastleggen in afvalwaterakkoorden ten aanzien van het aanbod van afvalwater (5 stuks). 4. Onderzoek verrichten naar aanwezigheid en herkomst van schoon water op de rwzi's. 5. Beheren ISA (regio Hoeksche Waard) 6. Opstellen en bestuurlijk voorbereiden van de verlenging van de samenwerkingsovereenkomst Voorne Putten 7. Opstellen van een business case ten behoeve van ISA voor één regio in samenwerking met gemeenten, daarmee ook invulling gevend aan de meet- en monitoringsdoelstelling. 8. Voor één regio in samenwerking met de gemeenten starten met de inrichting van ISA indien de IBC positief is. 9. In één regio gezamenlijk opstellen van een afvalwaterplan, om doelen en belangen in de gehele keten integraal af te wegen en zo te komen tot een doelmatige keuze voor het ambitieniveau (Goeree-Overflakkee). 10. Uitvoeren van maatregelen zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomsten. 11. Implementeren monitoringsinstrument voor Kwaliteit en Kwetsbaarheid. 12. Verder invullen van kruisbestuiving, kennisuitwisseling, etc.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

- Te realiseren
- Voor de overige vijf regio's in samenwerking met gemeenten opstellen van een business case voor het sturen in de afvalwaterketen (ISA).
 - Onderzoek om inzicht te krijgen in de werking van de afvalwaterketen.
 - Prognoses voor het aanbod van afvalwater op de zuiveringen actueel houden.
 - Protocollen voor monitoring en sturing opstellen.

3.3.9 Wat mag het kosten

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten							
2.10. Plannen,instrumenten®isters water	8.445	8.681	7.184	6.054	5.642	5.638	5.634
2.20. Droge voeten	18.950	20.901	22.819	22.992	22.740	27.554	28.487
2.30. Voldoende water	1.765	1.364	1.652	1.549	1.540	1.530	1.511
2.40. Schoon en gezond water	1.831	1.969	1.675	1.889	1.848	1.837	1.827
2.50. Baggeren	7.261	7.488	10.746	9.540	9.301	9.253	9.251
2.60. Vaarwegbeheer	394	501	767	767	1.067	1.067	1.067
2.70. Calamiteiten water	1.175	232	160	160	150	150	150
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	1.173	1.350	1.172	1.100	972	972	972
Totaal lasten	40.994	42.486	46.175	44.051	43.260	48.001	48.899
Baten							
2.10. Plannen,instrumenten®isters water	-167	-134	0	0	0	0	0
2.20. Droge voeten	-1.154	-171	-383	-383	-383	-383	-383
2.30. Voldoende water	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3
2.40. Schoon en gezond water	-263	-251	-1	-1	-1	-1	-1
2.50. Baggeren	-239	-595	-2.168	-2.016	-1.696	-1.667	-1.667
2.60. Vaarwegbeheer	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	134	-43	-43	-43	-43	-43	-43
Totaal baten	-1.694	-1.199	-2.600	-2.448	-2.128	-2.099	-2.099
Saldo van baten en lasten voor bestemming	39.300	41.287	43.575	41.603	41.132	45.902	46.800
Toevoeging reserves							
Onttrekking reserves	-103	-161	-1.130	-350			
Saldo van baten en lasten na bestemming	39.197	41.126	42.445	41.253	41.132	45.902	46.800

3.4 Programma 3 - Zuiveren

Inhoud programma

Omschrijving

Het programma Zuiveren draagt zorg voor de bouw en exploitatie van zuiveringstechnische werken binnen de wettelijke eisen en bepalingen, nu en in de toekomst.

In een continue cyclus worden zuiveringstechnische werken vernieuwd, uitgebreid en nieuwe zuiveringstechnologieën ontwikkeld. Daarnaast wordt gezorgd voor een optimale beschikbaarheid en effectieve inzet van de installaties en een zo goed mogelijk rendement.

Algemene beleidsuitgangspunten

Bij het zuiveren van afvalwater staat duurzaamheid steeds meer centraal. Dit komt terug in aspecten als het beperken van het energieverbruik, het reduceren van het gebruik van hulpstoffen, het verhogen van de eigen energieproductie, het opwaarderen van afvalstoffen tot grondstof en het verminderen van afval. Deze verduurzaming heeft tot doel onze "footprint", oftewel de nalatenschap aan toekomstige generaties, te beperken en de doelmatigheid van de zuiveringsprocessen te vergroten.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- Waterwet
- Waterbesluit
- Kader Richtlijn Water (KRW)
- Wet Milieubeheer
- Activiteitenbesluit - Reglement van bestuur voor waterschap Hollandse Delta
- Bestuursakkoord Water
- Klimaatakkoord
- Meerjarenafspraak Energie-efficiëntie (MJA3)
- Initiatief Energie- en Grondstoffenfabriek Unie van Waterschappen
- Vraag naar kostenbeheersing
- Overheidsbeleid ten aanzien van duurzaamheid en energietransitie
- Vraag naar innovatie
- Aandacht voor Cradle to Cradle (C2C) benadering
- Vraag naar transparantie en verantwoorde kosten

Kaderstellende beleidsnota's

- Waterbeheerplan 2009-2015
- Uitvoeringsprogramma waterbeheerplan 2013-2017 (Sturen op water)
- Nota 'Strategie: 'Doelmatigheid in de afvalwaterketen voor WSHD' (2011)
- Beleidsplan Duurzame Ontwikkeling 2010-2014
- Calamiteitenplan

3.4.1 Plannen/instrumenten en registers zuiveren

Naam:	3.10 Plannen/instrumenten en registers zuiveren
Basisgegevens	
Omschrijving	<p>Het formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor de reglementaire beheerstaak (Zuiveren) en het vertalen van externe ontwikkelingen naar het programma Zuiveren.</p> <p>Thema en gebiedsgerichte plannen: de activiteiten die het waterschap, veelal samen met gemeenten, kennispartners en bedrijven ontplooit in de sfeer van studies, (technologische) onderzoeken en plannen ter optimalisatie van het programma Zuiveren.</p>

Wat willen we bereiken in 2015-2019	
	<p>Vanuit het oogpunt van maatschappelijk verantwoord ondernemen streeft het waterschap naar een duurzaam beheer van de afvalwaterketen. Voor de Meerjarenaafsprake Energie Efficiency (MJA3) is een Energie Efficiency Plan vastgesteld met doelstellingen tot op maatregelenniveau.</p> <p>Kostenbeheersing wil het waterschap bereiken door asset management, zijnde het op kosteneffectieve wijze uitvoeren van de taakuitoefening gedurende de gehele levensduur van de installaties. Daarbij wordt gestuurd op de kosten, beschikbaarheid, betrouwbaarheid, benuttingsgraad, zuiveringprestaties en duurzaamheid.</p>

Wat gaan we daarvoor doen in 2015	
Te realiseren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een lange termijn investeringsprogramma van de slibverwerkingsinstallatie Sluisjesdijk op basis van de uitkomst van de in 2013 gestarte ALM Sluisjesdijk. 2. Vervolgen van het onderzoek naar het innovatieve proces Anammox in de hoofdstroom (CENIRELTA) om op termijn te kunnen komen tot een betere effluentkwaliteit en een verduurzaming van het zuiveringsproces. 3. In het kader van de Energieafspraken uitvoeren van diverse onderzoeken naar optimalisatie van de energie efficiëntie. 4. Participatie in de Energie- en grondstoffenfabriek: onderzoek naar de mogelijkheden van terugwinning van energie en grondstoffen uit slib en afvalwater.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019	
Te realiseren	<p>De volgende onderzoeken zullen in de planperiode onder andere worden gestart/doorgezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De Energie- en grondstoffenfabriek / MJA: optimalisatie energieverbruik en productie van duurzame energie, onderzoek naar de mogelijkheden van terugwinning van grondstoffen uit slib en afvalwater, onder andere in samenwerking met HVC. ▪ Het opstellen van een lange termijn investeringsprogramma voor de rwzi Rotterdam Dokhaven als vervolg op de ALM-studie Dokhaven. ▪ Het verder invoeren, toepassen en optimaliseren van asset management. ▪ Uitwerken van de geplande maatregelen in het Energie Efficiency Plan 2013-2016 en vaststellen van een nieuw Energie Efficiency Plan voor de periode 2017-2020 met maatregelen voor energiebesparing in het kader van de derde Meerjarenaafsprake Energie (MJA 3).

3.4.2 Gezuiverd afvalwater

Naam:	3.20 Gezuiverd afvalwater
Basisgegevens	

Omschrijving Het door het bouwen, verwerven, beheren, onderhouden en bedienen van zuiveringstechnische werken (transportgemalen en –leidingen, rioolwaterzuiveringsinrichtingen en slibverwerkingsinstallaties) mogelijk maken van het transporteren, zuiveren en lozen van afvalwater. Daarbij worden het ontstane zuiveringsslib en de andere restproducten van een rwzi die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct verwerkt.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

1. Voldoen aan normen en eisen:
 - capaciteit afgestemd op overeengekomen afvalwateraanbod (tenminste 99% van de afnameverplichting);
 - toegepaste technologie maakt voldoende zuiveringsrendement mogelijk;
 - uitbreiding of aanpassing installaties als aangescherpte eisen dit noodzakelijk maken;
 - tijdige renovatie van installaties om betrouwbaarheid te waarborgen.
2. Zuiveren tegen de laagste kosten:
 - door continue verbetering wordt de efficiëntie verhoogd;
 - kosten en prestaties zichtbaar gemaakt in Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer (ZB), Waterschapspeil en Waterschapsspiegel;
 - renovatie/vervanging installaties op basis van levenscyclusanalyse.
3. Optimale beschikbaarheid en betrouwbaarheid installaties in relatie tot geaccepteerd risiconiveau.
4. Maximale veiligheid installaties, met als uitgangspunt dat er geen zware ongevallen kunnen optreden.
5. Maximaal haalbare duurzaamheid bij ontwerp en beheer installaties:
 - minimaal energieverbruik / maximale energierecuperatie;
 - minimaal chemicaliëengebruik;
 - terugwinning van reststoffen;
 - duurzaam bouwen;
 - geen kostenverhogende effecten door maatregelen gedurende levensduur installatie.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Afnameverplichting	99,5%	>99%	>99%	>99%	>99%	>99%
Beschikbaarheid installaties	99,7%	>98%	>98%	>98%	>98%	>98%
Fosforverwijderingsrendement	85,0%	>77,5%	>77,5%	>77,5%	>77,5%	>77,5
Nalevingspercentage Waterwetvergunning	98,5%	>98%	>98%	>98%	>98%	>98%
Slibafzet in tonnen	80.800	81.000	81.000	81.000	81.000	81.000
Stikstofverwijderingsrendement	78,2%	>77,5%	>77,5%	>77,5%	>77,5%	>77,5

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren 1. Beheer
 Het reguliere beheer van de installaties moet ertoe leiden dat de ruim 130 miljoen m3 gezuiverd afvalwater voldoet aan alle (vergunningseisen). In de planperiode zal een verbeteringsslag worden gemaakt door verdere

ontwikkeling van de Waterschapsbrede Controle Kamer (WCK):

- a) verdergaande technische automatisering;
- b) uniformering van installaties;
- c) centrale sturing.

Voor het beheer van de zuiveringen gelden verder de volgende specifieke doelstellingen:

- d) de restvervuiling van de effluentlozingen op oppervlaktewater is minder dan 75.000 vervuilingseenheden;
- e) de energie-efficiëntie wordt jaarlijks verbeterd met 2% conform de afspraken van het MJA3-akkoord.

Een aantal buiten gebruik gestelde asbestcementleidingen van het waterschap vóór 2010 is niet verwijderd. In 2014 wordt bezien welk beleid het waterschap zal voeren inzake het verwijderen van asbestcementleidingen. Hiertoe zal een voorstel worden gedaan welke leidingen alsnog moeten worden verwijderd.

Verdere invulling van de samenwerking met HVC ten aanzien van de verwerking van roostergoed door HVC. Dit zal naar verwachting een structureel financieel voordeel per jaar opleveren.

2. Onderhoud

Het reguliere onderhoud van de installaties moet leiden tot een optimale beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de installaties. Binnen het exploitatiebudget wordt een reeks vervangingen en aanpassingen uitgevoerd conform het meerjarenonderhoudsprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren

Zuiveren

Als gevolg van de invoering van de Waterschapsbrede Controle Kamer (WCK) en een aantal verbeterprojecten zullen de zuiveringsprocessen efficiënter worden aangestuurd.

Verwijderen van een aantal buiten gebruik gestelde asbestcementleidingen van het waterschap conform een vooraf vastgesteld plan.

Onderhoud

Onderhoud wordt uitgevoerd conform het meerjarenonderhoudsprogramma, dat is opgebouwd uit drie onderdelen:

1. Regulier basisonderhoud (inspecties en vervolgwerk).
2. Groot onderhoud (frequent en niet-frequent).
3. Correctief onderhoud (als gevolg van storingen).

In 2013 is de systematiek van het opstellen van het meerjarenonderhouds-programma extern getoetst. De resultaten van het onderzoek worden verwerkt in de kadernota 2016 e.v.

3.4.3 Calamiteiten Zuiveren

Naam:	3.30 Calamiteiten Zuiveren
Basisgegevens	

Omschrijving	Bestrijding van (dreigende) incidenten of calamiteiten op zuiveringen, rioalgemalen of (pers)leidingen, voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.
	Het uitgangspunt bij de bestrijding, in welke vorm dan ook, is het beperken en wegnemen van het (dreigende) gevaar voor de waterstaatswerken, het beperken van milieuschade en het voorkomen van slachtoffers.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Een actueel calamiteitenbestrijdingsplan Zuiveren; het bestrijdingsplan behandelt de gefaseerde bestrijding van de calamiteiten die stagnatie in de afvoer van rioolwater veroorzaken en die op kunnen treden bij de zuivering en het transport van rioolwater.
- Actuele incidentenplannen en bedrijfsnoodplannen
- Snelle en adequate bestrijding van calamiteiten.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	1. Integreren van het herziende calamiteitenbestrijdingsplan Zuiveren
---------------	---

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	• In stand houden van het calamiteitenbestrijdingsplan Zuiveren.
---------------	--

Betonreparatie beluchting Rwzi Dordrecht

3.4.4 Wat mag het kosten

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten							
3.10. Plannen, instrumenten & registers zuiveren	2.603	2.111	2.162	1.982	1.982	2.082	2.082
3.20. Gezuiverd afvalwater	54.872	55.797	55.904	56.219	56.289	56.111	54.132
3.30. Calamiteiten zuiveren	0	30	19	19	19	19	19
Totaal lasten	57.475	57.938	58.085	58.220	58.290	58.212	56.233
Baten							
3.10. Plannen, instrumenten & registers zuiveren	-1.193	-371	-371	0	0	0	0
3.20. Gezuiverd afvalwater	-1.409	-1.108	-1.101	-1.101	-1.101	-1.101	-1.101
Totaal baten	-2.602	-1.479	-1.472	-1.101	-1.101	-1.101	-1.101
Saldo van baten en lasten voor bestemming	54.873	56.459	56.613	57.119	57.189	57.111	55.132
Toevoeging reserves							
Onttrekking reserves	-1.885	-1.104	-1.205	-1.006	-957	-908	-271
Saldo van baten en lasten na bestemming	52.988	55.355	55.408	56.113	56.232	56.203	54.861

Project Cenirelta Life+

3.5 Programma 4 – Wegen

Inhoud programma

Omschrijving

Het programma Wegen richt zich op het in stand houden van een veilig wegennet (conform de doelstellingen van Duurzaam Veilig). Dit betekent dat het wegennet zodanig wordt beheerd, dat een goede verkeersveiligheid, bereikbaarheid en bereikbaarheid gewaarborgd zijn.

Algemene beleidsuitgangspunten

De strategische visie, vastgelegd in het Wegenbeleidsplan 'Wegen naar de toekomst' zoals dat is vastgesteld door de Verenigde Vergadering in maart 2008, is dat het waterschap een goed wegbeheerder wil zijn, met wegen van een voldoende kwaliteitsniveau en een daarop toegesneden organisatie.

Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de evaluatie van de Wet herverdeling Wegenbeheer en de daaraan gekoppelde motie 'Den Otter / Herverdeling Wegenbeheer'.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is onder andere bepaald dat alle wegbeheerders naar evenredigheid een bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het aantal verkeersdoden en ziekenhuisgewonden. Ook moeten op de wegen de zogenaamde basiskennmerken, zoals opgenomen in de publicaties van het CROW, worden aangebracht.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- Waterschapswet
- Reglement van bestuur voor WSHD
- Wegenwet
- Wegenverkeerswet
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- CROW-richtlijnen
- Wet veiligheidsregio's

Kaderstellende beleidsnota's

- De landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de Nota Mobiliteit
- Regionale en Provinciale verkeers- en vervoerplannen
- Het Wegenbeleidsplan van 2008
- Incidentbestrijdingsplan Wegen

3.5.1 Plannen/instrumenten en registers wegen

Naam:	4.10 Plannen/instrumenten en registers wegen
Basisgegevens	
Omschrijving	<p>Het waterschap zorgt voor het opstellen van eigen strategische en tactische beleidskaders en –regels en programma’s van eisen. Er wordt bijgedragen aan het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheerinstrumenten (o.a. legger gemeenten en beheerregister waterschap) met als doel de status van de wegen zichtbaar te maken en/of te houden.</p> <p>Binnen zowel de provincie alsook de diverse regio’s wordt gewerkt aan nieuwe beleidskaders. Als betrokken wegbeheerder haakt het waterschap aan bij deze processen en heeft het een actieve inbreng. Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van wegen ondersteunen, waaronder wordt gerekend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkeersbesluiten • Beheerregister wegen en kunstwerken • Meetprogramma/monitoring verkeersveiligheid, bereikbaarheid en berijdbaarheid • Het toetsen van plannen van derden (externe plannen)
Kerngegevens	1.600 km wegen in beheer

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Een Wegenbeheerprogramma 2015-2021. Het vigerende wegenbeleidsplan uit 2008 dient te worden herzien. Aanvullend hierop dienen de strategische kaders uitgewerkt te worden in tactische opgaven en bijbehorende uitvoeringsprogramma’s.
- Een tactisch beleids- en afwegingskader waarbij onderhoud en investeringen op een goed onderbouwde wijze kunnen worden geprogrammeerd.
- De Wegenlegger wordt beheerd door de provincie. Ten behoeve van de eigen taakuitvoering beschikt het waterschap over een actueel beheerregister van de wegen, waarin de feitelijke toestand (ligging, afmeting, vorm, constructie) is opgenomen.
- De gebiedsgerichte samenwerking wordt verder geïntensiveerd. Daarbij zal mobiliteit in toenemende mate bepalend zijn voor de ruimtelijke ordening en inrichting.
- Verdere invulling van de integrale aanpak van wegen, waarbij in de komende jaren conform planning gebieden zowel verkeerskundig alsook onderhoudstechnisch worden aangepakt.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Verkeersbesluiten	12	15	15	15	15	15
Wegentoets	18	12	15	18	20	20

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

- Te realiseren
1. Vaststellen Wegenbeheerprogramma 2015 – 2021
 2. Wegenbeheerrapportage 2014 opstellen
 3. Het beheerregister actueel houden

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	In de planperiode ligt de focus op de implementatie van het Wegenbeheerprogramma en daarbij het actueel houden van het Uitvoeringsprogramma en het bijbehorende maatregelenpakket, monitoring en analyse.
---------------	---

3.5.2 Berijdbaarheid

Naam: 4.20 Berijdbaarheid

Basisgegevens

Omschrijving Het aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van wegen, wegbermen, bermsloten, beplanting en kunstwerken wegbeheer.

Kerngegevens 1.600 km weg in beheer.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Handhaven van de huidige kwaliteit van het wegennet.

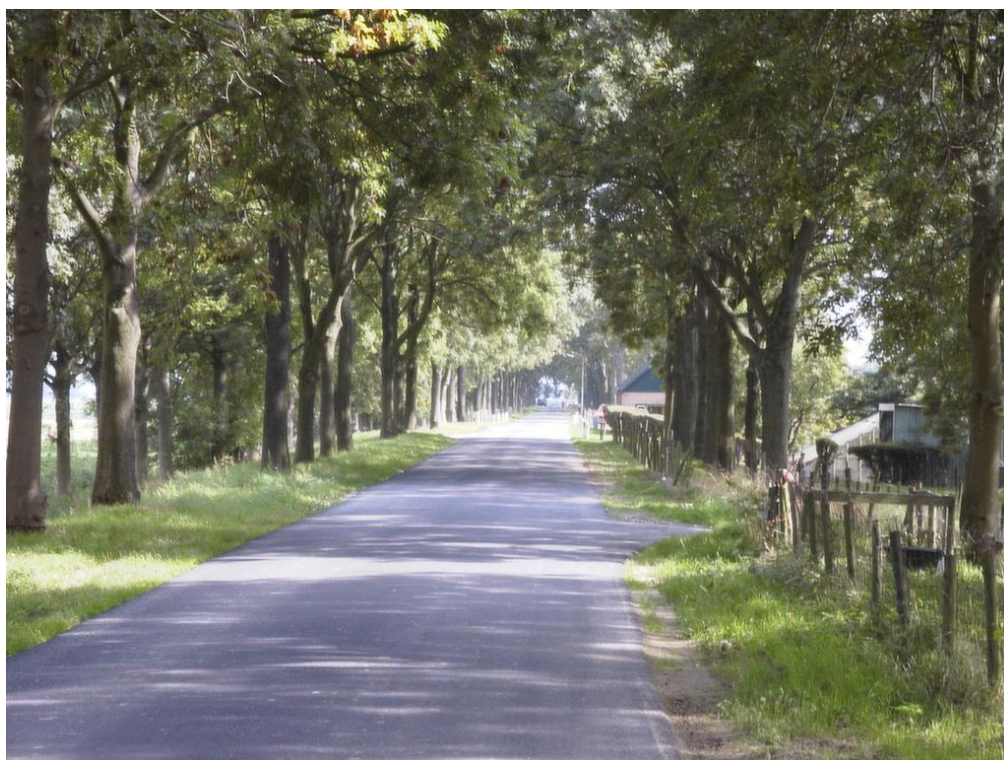
Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Achterstallig onderhoud verhardingen	15%	14%	14%	12%	12%	12%
Groot onderhoud kunstwerken	0	6	3	5	5	5

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

- Te realiseren
1. Uitvoeren van onderhoud van wegen en bijbehorende kunstwerken.
 2. Uitvoeren van de geplande projecten voor aanleg en onderhoud van wegen en bijbehorende kunstwerken.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

- Te realiseren
- Uitvoeren van risico gestuurd onderhoud van wegen met bijbehorende kunstwerken.

Bomendijk

3.5.3 Verkeersveiligheid

Naam: 4.30 Verkeersveiligheid

Basisgegevens

Omschrijving: Activiteiten gericht op een verkeersveilig gebruik van de wegen en een gebruik zoveel mogelijk in overeenstemming met de categorisering passend binnen de regionale en sub-regionale routenetwerken. De aanpak van de verkeersonveiligheid richt zich op zowel de objectieve (feitelijke ongevals cijfers) en de subjectieve onveiligheid (beleving van verkeersveiligheid).

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Een evenredige bijdrage aan de Rijksopgave voor wat betreft het terugdringen van het aantal doden en ernstig gewonden op de waterschapswegen.
- Verbeteren van het verkeerskundig beheer rondom Rotterdam ter bevordering van de verkeersdoorstroming bij verstoringen en/of evenementen.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Vervangen lichtmasten	0	150	150	150	150	150
aantal dodelijke verkeersslachtoffers(*)						
aantal ernstig gewonde verkeersslachtoffers(*)						

(*) de landelijke gegevens over de verkeersongevallen worden jaarlijks in april gepubliceerd. De in 2015 te rapporteren getallen hebben dan ook betrekking op 2014.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

- Te realiseren
1. Uitvoeren van de geplande projecten voor het verbeteren van de verkeersveiligheid, bebording, openbare verlichting en verkeersregelininstallaties.
 2. Uitvoeren van onderhoud aan verkeersborden, openbare verlichting en verkeersinstallaties.
 3. Het uitvoeren van de preventieve gladheidbestrijding en het op peil houden van de strooivoorraden.
 4. Actualiseren van de contracten tussen gemeente en waterschap op het gebied van openbare verlichting.
 5. Bijdragen aan landelijke en regionale publiekscampagnes op het gebied van verkeersveiligheid ('modder op de weg', 'Wij gaan weer naar school').

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

- Te realiseren
- Uitvoeren van risico gestuurd onderhoud op het gebied van verkeersveiligheid, openbare verlichting en verkeersregelininstallaties.

3.5.4 Calamiteiten wegen

Naam:	4.40 Calamiteiten wegen
--------------	--------------------------------

Basisgegevens	
----------------------	--

Omschrijving	Het optreden bij onverwachte gebeurtenissen die het normale gebruik ernstig hinderen voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.
--------------	---

Wat willen we bereiken in 2015-2019

- Een actueel incidentbestrijdingsplan wegen
- Een qua omvang, uitrusting, opleidingsniveau en training op haar taak toegeruste crisisorganisatie.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het incidentbestrijdingsplan wegen wordt geactualiseerd. 2. De crisisorganisatie wordt opgeleid en getraind aan de hand van scenario's met betrekking tot wegen.
---------------	--

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaarlijks actualiseren van het incidentbestrijdingsplan wegen. ▪ Jaarlijks opstellen en uitvoeren van een opleiding-, trainings- en oefenprogramma. ▪ In 2017 wordt het incidentbestrijdingsplan wegen herzien en opnieuw vastgesteld.
---------------	--

3.5.5 Wat mag het kosten

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten							
4.10. Plannen, instrumenten & registers wegen	1.070	1.554	1.385	1.355	1.355	1.355	1.355
4.20. Berijdbaarheid	10.865	11.679	12.581	11.956	11.790	11.070	10.980
4.30. Verkeerveiligheid	3.490	2.149	2.368	2.834	2.777	2.772	2.753
4.40. Calamiteiten wegen	72	72	85	85	75	75	75
Totaal lasten	15.497	15.454	16.419	16.230	15.997	15.272	15.163
Baten							
4.10. Plannen, instrumenten & registers wegen	-4	-5	0	0	0	0	0
4.20. Berijdbaarheid	-7.806	-7.404	-7.614	-7.461	-7.551	-7.453	-7.453
4.30. Verkeerveiligheid	-215	-195	-165	-165	-165	-165	-165
4.40. Calamiteiten wegen	-3	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-8.028	-7.604	-7.779	-7.626	-7.716	-7.618	-7.618
Saldo van baten en lasten voor bestemming	7.469	7.850	8.640	8.604	8.281	7.654	7.545
Toevoeging reserves							
Onttrekking reserves	-469	-469	-584				
Saldo van baten en lasten na bestemming	7.000	7.381	8.056	8.604	8.281	7.654	7.545

3.6 Programma 5 - Algemene beleidstaken

Inhoud programma

Omschrijving

Dit programma betreft activiteiten van het waterschap die niet onder een inhoudelijk programma verantwoord kunnen worden. Het betreft activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, de externe communicatie.

Algemene beleidsuitgangspunten

Het college vormt een collegiaal bestuur en treedt als zodanig naar buiten. In de Verenigde Vergadering (VV) kunnen de verschillende groeperingen hun standpunt toelichten.

De activiteiten van het waterschap worden breed bekend gemaakt. De beleidskeuzes van het bestuur en de uitvoering van de waterschapstaken moeten op een transparante en voor iedereen begrijpelijke wijze gecommuniceerd worden. Belanghebbenden worden vooraf, in een zo vroeg mogelijk stadium, bij de planvorming betrokken.

De uitvoering van de Waterwet heeft als doel activiteiten van derden te reguleren, waardoor de inbreuk van deze activiteiten op de omgeving zijn geminimaliseerd en in overeenstemming zijn met de doelen van het waterschap.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- Waterschapswet
- Waterwet
- Waterbesluit
- Wet op de Veiligheidsregio's
- Uitvoeringsprogramma Crisisbeheersing Unie van Waterschappen
- Keur
- Besluit omgevingsrecht (Bor)
- Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor) behorende bij de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo).

Kaderstellende beleidsnota's

- Reglement van bestuur voor het waterschap Hollandse Delta;
- Coalitieprogramma op hoofdlijnen 2009-2013;
- Gedragscode bestuurlijke integriteit Hollandse Delta;
- Organisatiebesluit WSHD;
- Delegatie- en mandaatbesluit 2014;
- Beleidsnotitie "Waterschap Hollandse Delta, een professionele waterautoriteit"

3.6.1 Bestuur

Naam:	7.10 Bestuur
Basisgegevens	
Omschrijving	Alle activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van de bestuursvergaderingen. Onder dit product valt ook het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige crisisorganisatie.
Kerngegevens	30 leden Verenigde Vergadering (VV) 5 leden college van Dijkgraaf en Heemraden (D&H)

Wat willen we bereiken in 2015-2019

Het op een rechtmatige, integere en doelmatige wijze maken van strategische keuzes en het behartigen van belangen van de ingelanden van het waterschap. Leidraad daarvoor vormt de vastgestelde missie van waterschap Hollandse Delta.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren	1. Effectueren van het Bestuurskrachtonderzoek 2. Organiseren van de bestuursverkiezingen conform de Waterschapswet. 3. Actualiseren Calamiteitenplan uiterlijk oktober 2015. 4. Actualiseren actielijsten convenanten Veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid uiterlijk november 2015. 5. Behalen mijlpalen Uitvoeringsprogramma Crisisbeheersing Unie van Waterschappen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren	• Het Calamiteitenplan wordt in 2016 geëvalueerd en in 2017 herzien. • Het organiseren van de Bestuursverkiezingen conform de Waterschapswet in 2019.

3.6.2 Externe communicatie

Naam: 7.20 Externe communicatie

Basisgegevens

Omschrijving Externe communicatie is het geheel van communicatievormen en -processen van het waterschap naar de buitenwereld. Dit bestaat uit de rechtstreekse communicatie met de burger, public relations en imagocommunicatie.

Wat willen we bereiken in 2015-2019

De kernstrategie is om op simpele en begrijpelijke wijze informatie te geven, die afgestemd is op de verschillende doelgroepen. De communicatie wordt in concrete projecten gebiedsgericht/persoonsgericht opgezet en toegespitst op wensen en behoeften van de ontvanger. De herkenbaarheid van WSHD en zijn beleid verder verbeteren. De focus ligt op basisscholen, burgers, bedrijven en samenwerkingspartners.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Aantal basisscholen (groepen 7 en 8) in gebied WSHD bereiken via eigen rondleidingen/gebruiken lesbrieven over waterschapstaken etc.	15%	30%	40%	50%	50%	60%

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

Te realiseren Op basis van de beleidsnotitie "Waterschap Hollandse Delta, een professionele waterautoriteit", wordt onder meer het volgende gerealiseerd:

1. Uitvoering communicatie Waterschapsverkiezingen 2015.
2. Beleidsnotitie communicatie 2015-2019 vaststellen, onder meer gebaseerd op het nieuwe coalitieprogramma.
3. Vertalen van uitkomsten vanuit onderzoeken (imago-, burgerpanel) onder inwoners en bedrijven naar corporate communicatie en projectcommunicatie (doelgroepgericht communiceren via diverse kanalen en middelen).
4. Uitvoering pro-actief (social) mediabeleid.
5. Gerichte inzet burgerpanel.
6. Uitvoering educatiebeleid.

Wat gaan we daarvoor doen in 2016-2019

Te realiseren

- Uitvoering communicatie conform in 2015 nieuw opgesteld communicatiebeleid
- Vervolgmeting 2014 waardering en klanttevredenheid door middel van imago onderzoek

3.6.3 Waterwet

Naam:	7.30 Waterwet
Basisgegevens	
Omschrijving	Behandelen van aanvragen voor een watervergunning of een melding op grond van de Waterwet of Waterschapswet en op deze wetten gebaseerde verordeningen en AMvB's, zoals bijvoorbeeld de Keur, Besluit Bodemkwaliteit, etc. Het handhaven van de wet- en regelgeving ter voorkoming van gevaarlijke situaties.
Kerngegevens	<ul style="list-style-type: none"> • 700 Watervergunningen • 150 Meldingen AMvB • 900 Meldingen keur • 50 Adviezen aan RWS/ RUD's • 40 Milieu Risico Analyses bij BRZO bedrijven

Wat willen we bereiken in 2015-2019

Het vergunning- en handhavingsbeleid tussen de waterschappen is geharmoniseerd. Burgers en bedrijven kunnen bij één loket terecht voor al hun aanvragen voor vergunningen met betrekking tot de fysieke leefomgeving. De samenwerking tussen de verschillende bevoegde gezagen op dit gebied (gemeenten, waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat) zorgt voor een soepele afhandeling van aanvragen. De wateraspecten worden geborgd door deskundige medewerkers van het waterschap.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Doorlooptijd van de aanvragen binnen de gestelde termijn	-	100%	100%	100%	100%	100%
Max. % van uitgevoerde controles wordt bestuursrechtelijk gehandhaafd	6,5%	8%	8%	8%	8%	8%
Max. % van uitgevoerde controles wordt strafrechtelijk gehandhaafd	1,1%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%

Wat gaan we daarvoor doen in 2015

- Te realiseren
- Dagelijkse productie (vergunningen, meldingen, adviezen, beleidsregels, communicatie etc) van een voldoende kwaliteit
 - Verder uitvoering geven aan het verbeterplan behorende bij het Bewijs van Goede Dienst.
 - Implementeren nieuw zaakgericht computersysteem ten behoeve van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
 - Verbeteren van de naleefbaarheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van regels.
 - Hanteren van onderscheid tussen koplopers (goede nalevers), middenmoters en achterblijvers. Bij de koplopers wordt het toezicht zodanig uitgevoerd dat recht wordt gedaan aan de koploerspositie. Achterblijvers worden vaak en intensief gecontroleerd.
 - Toepassen van risicogerichte prioritering.
 - Verbreden van het handhavingsinstrumentarium door het ontwikkelen en breder inzetten van communicatie, zelfcontrole, ketenbenadering, administratief toezicht en auditmethoden.
 - Verbeteren van de kwaliteit van het toezicht. Om de kwaliteit verder te verbeteren, wordt onder andere ingezet op het versterken van deskundigheid.

-
- Het intensiveren van de samenwerking met de omgevingsdiensten, dit zijn regionale uitvoeringsdiensten die belast zijn met uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015 -2019

Te realiseren

De ingezette lijnen voortzetten, de binnenkomende aanvragen behandelen, continu zoeken naar verbeteringen en jaarlijks op basis van de risico-inventarisatie het toezicht prioriteren. Het intensiveren van de samenwerking met omgevingsdiensten.

3.6.4 Wat mag het kosten

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten							
7.10. Bestuur	3.311	3.407	4.340	4.744	4.728	4.712	4.696
7.20. Externe communicatie	1.140	1.614	1.666	1.666	1.666	1.666	1.666
7.30. Waterwet	6.479	7.228	7.609	7.624	7.616	7.616	7.616
Totaal lasten	10.930	12.249	13.615	14.034	14.010	13.994	13.978
Baten							
7.10. Bestuur	-849	-782	-432	-432	-432	-432	-432
7.20. Externe communicatie	15	0	0	0	0	0	0
7.30. Waterwet	-233	-130	-130	-130	-130	-130	-130
Totaal baten	-1.067	-912	-562	-562	-562	-562	-562
Saldo van baten en lasten voor bestemming	9.863	11.337	13.053	13.472	13.448	13.432	13.416
Toevoeging reserves							
Onttrekking reserves	-118						
Saldo van baten en lasten na bestemming	9.745	11.337	13.053	13.472	13.448	13.432	13.416

3.7 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inhoud programma

Basisgegevens

Omschrijving Het programmaplan wordt afgesloten met een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Hieronder vallen de belastingheffing, het invorderingsbeleid en de kwijschelding. Verder worden hier ontvangen dividenden, overige algemene baten en lasten en de raming voor onvoorzien uitgaven verantwoord.

Algemene beleidsuitgangspunten

De belastingheffing gebeurt op basis van actuele wet- en regelgeving. De heffingen worden ingezet voor waterschap gerelateerde taken. Gestreefd wordt naar een evenwichtige verdeling van kosten over de categorieën. De uitvoering van de heffing en invordering wordt door SVHW afgewikkeld.

Prestatie indicatoren	Gerealiseerd in 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Het % van alle aanslagen dat voor 31 december van het betreffende jaar is opgelegd.	97,4%	98%	98%	98%	98%	98%

3.7.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten							
8.10. Algemene lasten en baten	20.106	7.605	8.197	13.862	13.917	12.643	14.686
8.20. Onvoorzien	0	500	500	500	500	500	500
8.30. Belastingen	245	0	0	0	0	0	0
8.40. Exploitatiesaldo	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	20.351	8.105	8.697	14.362	14.417	13.143	15.186
Baten							
8.10. Algemene lasten en baten	-13.473	-2.783	-3.493	-5.773	-7.259	-4.781	-4.633
8.30. Belastingen	-133.871	-141.166	-143.919	-146.940	-146.224	-151.962	-153.027
8.40. Exploitatiesaldo	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-147.344	-143.949	-147.412	-152.713	-153.483	-156.743	-157.660
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-126.993	-135.844	-138.715	-138.351	-139.066	-143.600	-142.474
Toevoeging reserves	8.473	10.440	3.146	1.272	1.035	845	642
Onttrekking reserves	-4.045	-5.681	-1.280	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	-122.565	-131.085	-136.849	-137.079	-138.031	-142.755	-141.832

4 Paragrafen

4.1 Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar

Externe ontwikkelingen

Het jaar 2015 staat in het teken van veranderingen. Ondanks de onzekerheden die daarmee gepaard gaan, geeft de programmabegroting een concrete invulling aan de verschillende, functionele taken van het waterschap. Met de volgende in- en externe veranderingen is rekening gehouden in deze Programmabegroting.

Waterschapsverkiezingen

Op 18 maart 2015 worden de waterschapsverkiezingen voor de categorie Ingezetenen gehouden samen met de verkiezingen voor Provinciale Staten. Op 26 maart zal vervolgens de nieuwe Verenigde Vergadering beëdigd worden, waarna de procedure volgt om vanuit de Verenigde Vergadering het nieuwe college van Dijkgraaf en Heemraden te kiezen.

Dit nieuwe bestuur zal de balans tussen de bestuurlijke prioriteiten en de financiën vaststellen via de reguliere P&C-cyclus. Een belangrijk ijkpunt vormt de invulling van de financiële beleidsruimte tijdens de bespreking van de Kadernota 2016. Ook andere financiële onderwerpen (zoals Programmabegroting, Investeringsvoorstellen, Burap's en Jaarrekening) zullen belangrijke ijkpunten voor het nieuwe bestuur vormen.

Deltaprogramma

In het Deltaprogramma 2015 worden de landelijke Deltabeslissingen vastgelegd, die tot een herziening van het Nationaal Waterplan leiden. Tot de Deltabeslissingen horen de nieuwe normen (overstromingskansen) voor de primaire waterkeringen en het beleid ten aanzien van watertekorten in toekomstige droge zomers. Deze landelijke beslissingen vormen een basis voor de invulling van de beleidsruimte van het eigen Waterbeheerprogramma (zie onderstaand).

Met de Deltabeslissingen wordt ook de eerste fase van het Deltaprogramma (de 'visievorming') afgesloten. Het Deltaprogramma komt in een uitvoeringsfase, waarin de concrete maatregelen voorbereid en uitgevoerd moeten worden. De Deltacommissaris heeft in deze fase veel meer een regisseursrol, waarbij hij ook moet zorgen dat de goede ervaringen uit de eerste fase niet verloren gaan en dat nieuwe ontwikkelingen een plek krijgen.

Waterbeheerprogramma

De inhoudelijke beleidsruimte van het regionale waterbeheer moet in 2015 vastgelegd worden in het nieuwe Waterbeheerprogramma (WBP). In dit WBP worden de doelen en middelen ten aanzien van de waterveiligheid, integraal waterbeheer en de afvalwaterzuivering voor de planperiode 2015-2021 beschreven. Het Waterbeheerprogramma 2015-2021 zal in ontwerp aan het oude bestuur worden voorgelegd. Vervolgens wordt het in de eerste helft van 2015 ter visie gelegd. In de tweede helft van 2015 zal het WBP door het nieuwe bestuur worden vastgesteld.

In 2015 worden ook de Stroomgebiedbeheerplannen voor Rijn, Maas, Schelde en Eems ter visie gelegd waarna vervolgens de Rijksoverheid een definitief besluit neemt over deze plannen. In deze plannen worden de doelstellingen van de (Europese) Kader Richtlijn Water en Richtlijn Overstromings Risico's vertaald naar de Nederlandse situatie. In de Stroomgebiedbeheerplannen zijn ook de doelen en middelen van het regionale waterbeheer (zoals vastgelegd in het WBP) opgenomen.

Wet- en regelgeving

De verschillende Deltabeslissingen vormen ook de basis voor het aanpassen van wet- en regelgeving. Zo zal de Waterwet vóór 2017 worden aangepast om de nieuwe normen voor de primaire waterkeringen vast te leggen en wordt het nieuwe toets-instrumentarium wettelijk verankerd.

Daarnaast wordt een grote herziening van het wettelijk kader voorbereid, waarbij verschillende wetten (o.a. de Waterwet) opgaan in één Omgevingswet. De verschillende sectorale onderdelen (ruimte, infrastructuur, water, bodem) moeten samengevoegd worden tot één, integrale wet- en regelgeving, waarbij rekening moet worden gehouden met uitgangspunten zoals decentralisatie, deregulering en duurzaamheid.

Op 1 januari 2015 krijgt de Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd) een aantal wettelijke taken op het gebied van bewegwijzering. De werkwijze van de NBd is niet ver afwijkend van de tot april 2013 gebruikelijke werkwijze van de ANWB. De bestaande contracten van de ANWB met de wegbeheerders zijn toen aan de NBd overgedragen. Over het onderscheid van de door de NBd uit te voeren wettelijke en niet-wettelijke taken moet nog met de NBd gesproken worden. In financiële zin zal er een bijdrage worden gevraagd per te beheren object van het waterschap (ca. € 10.000,- per jaar). De kosten van de exploitatie van de bewegwijzering zullen mogelijk hoger worden; afhankelijk van de nadere invulling omtrent niet-wettelijke taken. Vooralsnog wordt voor de begroting van 2015 uitgegaan van hetzelfde budget als de voorgaande jaren.

Interne ontwikkelingen

Professionalisering

De professionaliseringslag van de organisatie, zoals verwoord in het voorstel 'investeren in de toekomst deel II', beperkt zich niet alleen tot de projectafdelingen. De nieuwe aanpak zal effect hebben op de hele organisatie. Ook de bestuurlijke ondersteuning zal verder worden versterkt. Daarmee kan de bestuurskracht verder ontwikkelen binnen de maatschappelijke context waarin het waterschapsbestuur moet opereren. De lijn, die door het huidige bestuur is ingezet, wordt daarmee doorgezet naar het nieuwe bestuur.

4.2 Incidentele baten en lasten

Deze paragraaf bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van de voorgaande en de komende begrotingsjaren worden beschouwd.

Bij incidentele baten en lasten wordt als richtlijn gehanteerd dat deze baten en lasten zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen conform artikel 4.4 Waterschapsbesluit. Incidentele baten en lasten leiden tot minder inzicht in het reguliere, meerjarige beeld van de nettokosten. Eliminatie van de incidentele baten en lasten op het resultaat na bestemming, levert een gezuiverd netto resultaat op. Dit biedt meer inzicht in het meerjarig structureel financieel perspectief.

In het hieronder staande overzicht zijn de incidentele baten en lasten van € 50.000 en hoger opgenomen.

Incidentele baten en lasten 2015-2019

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Incidentele lasten					
<u>Programma Waterkeringen</u>					
- Onderzoeken ter bepaling onderhoudsmaatregelen	155				
<u>Programma Water</u>					
- Onderhoud schutsluis Strijensas	451				
- Verlenging akkerrandenregeling voor 2015	200				
- Onderzoeken ter bepaling onderhoudsmaatregelen	80				
<u>Programma Zuiveren</u>					
- Project Dokhaven bellenbeluchting B-trap	260	260			
- Aquon (zuiveren)	86				
- Schoonmaak circuit rwzi Spijkenisse en slibbuffers rwzi Dordrecht	150				
- Uit bedrijf name slibgistingstanks	284				
<u>Programma Wegen</u>					
- Inspecties ter bepaling onderhoudsmaatregelen	115				
<u>Programma Ondersteuning en bedrijfsvoering</u>					
- Invoering e-HRM	155				
- Impuls aan mobiel werken	126				
- Workmates	175				
- Transitie DIV	95				
- Projectleider waterschapsverkiezingen	52				
Totaal incidentele lasten	2.384	260	0	0	0
Incidenteel baten					
<u>Programma Waterkeringen</u>					
- Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen	-155				
<u>Programma Water</u>					
- Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen	-80				
<u>Programma Zuiveren</u>					
- Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen Zuiveren	-150				
<u>Programma Wegen</u>					
- Gewenningsbijdrage fietspaden	-20	76	-98		
- Bijdrage uit reserve vervangingsinvesteringen	-115				
Totaal incidentele baten	-520	76	-98	0	0
Saldo van incidentele baten en lasten	1.864	336	-98	0	0

4.3 Doorbelasting indirecte kosten

De doorbelasting van de indirecte kosten (kostentoerekening) voor de begroting 2015 is gebaseerd op de beleidsnota over dit onderwerp die op 27 november 2012 door de Verenigde Vergadering is vastgesteld.

De kosten en opbrengsten worden zoveel mogelijk direct op een beleidsproduct verantwoord. Een deel van de kosten van de bedrijfsvoering en de baten en lasten die worden verantwoord onder het programma Algemene beleidstaken.

4.3.1 Doorbelasting netto-kosten Bedrijfsvoering

De kosten van de bedrijfsvoering worden op basis van de ureninzet doorbelast aan de beleidsproducten die onder de programma's vallen en aan de investeringsprojecten. Bij dit laatste wordt rekening gehouden met de randvoorwaarden zoals opgenomen in de beleidsnota Activeren, waarderen en afschrijven. De doorbelasting gebeurt in de begroting op basis van voorcalculatorische tarieven en de geraamde ureninzet. In de jaarrekening vindt de doorbelasting plaats op basis van de voorcalculatorische tarieven en de werkelijke ureninzet.

4.3.2 Doorbelasting netto-kosten programma Algemene beleidstaken

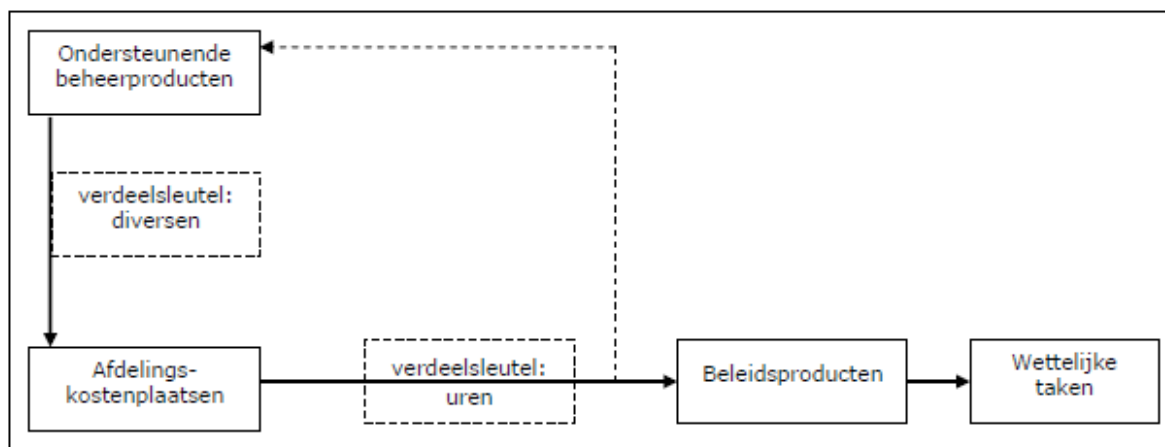
De netto-kosten die worden verantwoord onder het programma Algemene beleidstaken worden op basis van de verhouding van de directe kosten en kapitaallasten die direct toegerekend worden, over de drie waterschapstaken verdeeld. Hierbij wordt uitgegaan van de gemiddelde kosten in de primitieve begrotingen van de afgelopen vier jaar. Het berekende percentage wordt afgerond op 5% of een veelvoud daarvan. Elk jaar worden bij het opstellen van de nieuwe begroting de berekende percentages getoetst. Over de jaren 2011-2014 is het beeld als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2011	2012	2013	2014	gemiddeld	in %	afgerond
Watersysteemheffing	37.296	33.823	37.169	39.949	37.059	40%	40%
Zuiveringsheffing	47.498	43.773	42.718	43.201	44.298	48%	50%
Wegenheffing	10.886	10.961	10.406	10.652	10.726	12%	10%
Totaal	95.680	88.557	90.293	93.802	92.083		

De afgeronde percentages zijn gelijk aan de voor de begroting 2013 berekende percentages.

Schematische weergave methodiek kostentoerekening

De hiervoor beschreven systematiek kan schematisch (versimpeld) als volgt worden weergegeven:

4.3.3 Tarieven voor derden

Door het waterschap worden diensten en/of werkzaamheden ten behoeve van derden verricht. Voor die gevallen waarvoor geen vaste afspraken zijn gemaakt met degene waarvoor de werkzaamheden worden verricht, wordt de inzet van personeel in rekening gebracht op basis van de beleidsnota 'Onderbouwing tarieven leges en werken voor derden' (vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 juni 2011). In deze nota is opgenomen dat de tarieven jaarlijks worden geactualiseerd op grond van de begroting van het betreffende jaar.

Uitgangspunten bij het berekenen van de tarieven zijn:

- bij de berekening van de directe uurtarieven gaat Waterschap Hollandse Delta uit van het maximum van de salarisschalen;
- voor de indirecte personeelskosten wordt een vaste opslag per uur berekend;
- voor de toegerekende kosten (ondersteuning en overhead) wordt ook een vaste opslag per uur berekend;
- het aantal productieve uren, op basis waarvan de opslag berekend wordt, is gesteld op 1.425 uur per formatie-eenheid per jaar;
- alle opslagen worden jaarlijks bijgesteld aan de hand van de begrotingsgegevens van dat jaar.

Op basis van deze uitgangspunten gelden voor het begrotingsjaar 2015 de volgende in rekening te brengen uurtarieven per salarisschaal:

Schaal	tarief	Schaal	tarief	Schaal	tarief
3	68,00	8	85,00	13	117,00
4	71,00	9	89,00	14	131,00
5	75,00	10	95,00	15	134,00
6	78,00	11	101,00	16	136,00
7	81,00	12	116,00	18	149,00

In deze tarieven is rekening gehouden met een opslag voor indirecte personeelskosten van € 2,61 en een opslag voor ondersteuning en overhead van € 37,79.

4.4 Reserves en voorzieningen

De basis voor de toevoegingen en onttrekkingen aan de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de voorzieningen is het bestaande beleid zoals geformuleerd in de nota Reserves en voorzieningen (vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 24 november 2011).

De reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves. Voor een specificatie van het verloop van de reserves wordt verwezen naar bijlage 2.

4.4.1 Algemene reserves

Onder algemene reserve wordt verstaan: Een reserve waaraan het algemeen bestuur geen specifieke bestemming heeft gegeven en die als buffer fungeert voor de opvang van eventuele financiële tegenvallers van algemene aard.

Met ingang van 1 januari 2009 zijn, als gevolg van het nieuwe heffingenstelsel, de algemene reserve per taak, zijnde Waterkwantiteit, Waterkeringen, Waterkwaliteit en Wegen, omgevormd tot algemene reserves per programma. De notitie reserves en voorzieningen geeft voor de saldi van de algemene reserves als richtlijn een omvang van tussen de 5% en de 10% van de totale netto-lasten per programma.

Algemene reserve Waterkeringen (800041)

Het saldo van deze reserve wordt per 1 januari 2015 geraamd op € 1.419.000. Dit komt overeen met 7,9% van de geraamde netto-lasten 2015 van dit programma.

Algemene reserve Water (800042)

Het saldo van deze reserve wordt per 1 januari 2015 geraamd op € 2.693.000. Dit komt overeen met 6,4% van de geraamde netto-lasten 2015 van dit programma.

Algemene reserve Zuiveren (800043)

Het saldo van deze reserve wordt per 1 januari 2015 geraamd op € 3.831.000. Dit komt overeen met 7% van de geraamde netto-lasten 2015 van dit programma.

Algemene reserve Wegen (800044)

Het saldo van deze reserve wordt per 1 januari 2015 geraamd op € 788.000. Dit komt overeen met 9,8% van de geraamde netto-lasten 2015 van dit programma.

Algemene reserve algemene beleidstaken (800045)

Het saldo van deze reserve wordt per 1 januari 2015 geraamd op €3.559.000. Dit komt overeen met 17,7% van de geraamde netto-lasten 2015 van dit programma (incl. algemene dekkingsmiddelen).

In het licht van het meerjarenperspectief ontstaat het volgende totaalbeeld van de hoogte van de algemene reserves:

Omschrijving	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
ALGEMENE RESERVES					
- Programma Waterkeringen	7,9%	8,0%	7,5%	7,3%	7,4%
- Programma Water	6,3%	6,5%	6,5%	5,9%	5,8%
- Programma Zuiveren	6,9%	6,8%	6,8%	6,8%	7,0%
- Programma Wegen	9,8%	9,2%	9,5%	10,3%	10,4%
- Programma Algemene beleidstaken en algemene dekkingsmiddelen	17,7%	15,3%	16,4%	15,7%	14,5%
Totaal % algemene reserves t.o.v. totaal netto-lasten begroting	8,5%	8,4%	8,4%	8,1%	8,0%

Uit dit overzicht blijkt dat het totaal van de algemene reserves binnen de bandbreedte van tussen de 5% en 10% blijft.

4.4.2 Bestemmingsreserves

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan: Een reserve waaraan het algemeen bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven. De bestemmingsreserves worden onderverdeeld in "Bestemmingsreserve voor tariefsegalisatie" en "Overige bestemmingsreserves". Bestemmingsreserves voor tariefsegalisaties zijn reserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de belastingtarieven en niet specifiek besteed dienen te worden (artikel 4.52 lid 1b Waterschapsbesluit). WSHD heeft naar verwachting per 1 januari 2015 geen tariefsegalisatiereserves.

Overige bestemmingsreserves

Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH (800012)

Voor de bouw van de slibverbrandingsinstallatie van DRSH Zuiverings-slib NV te Dordrecht is in het verleden een subsidie ontvangen van Rijkswaterstaat. Bij de bouw van de installaties werden aanvankelijk aanvullende eisen gesteld ten aanzien van het reduceren van slib, c.q. de verwerking van slib. Echter door te kiezen voor de oprichting van DRSH Zuiverings-slib NV waren deze aanvullende eisen per installatie niet nodig. De uiteindelijk in 1994 door Rijkswaterstaat toegekende subsidie is gebaseerd op de bouw van vijf installaties. Jaarlijks vindt gedurende 25 jaar, tot en met 2019, een vrijval plaats ten gunste van het beleidsproduct gezuiverd afvalwater. Voor 2015 bedraagt de geraamde onttrekking € 463.000.

Reserve egalisatie Cross Border Lease (800013)

Op 1 oktober 1998 is door één van de rechtsvoorgangers van WSHD (Zuiverings-schap Hollandse Eilanden en Waarden) een Cross Border Lease transactie (CBL) afgesloten met investeerders en banken in de Verenigde Staten. Deze transactie betreft een overeenkomst over de verhuur en huur van 20 rioolwaterzuiveringsinstallaties, waarmee in 1998 een financieel rendement is behaald van circa € 15 miljoen. Met dit resultaat is een reserve CBL gevormd, van waaruit gedurende 20 jaar, tot en met 2017, een bedrag vrijvalt ten gunste van het beleidsproduct gezuiverd afvalwater. Voor 2015 bedraagt de geraamde onttrekking € 591.600.

De CBL constructie is dusdanig opgezet dat geen verstoring van de bedrijfsvoering plaatsvindt. Het beheer en onderhoud en verzekering van de betreffende installaties vindt op een zelfde wijze plaats als voor installaties die niet onder de CBL vallen. Er zijn leasecontracten gesloten met drie Trusts met verschillende looptijden. De jaarlijkse leasebetaling aan de investeerder vindt plaats vanuit daarvoor gevormde deposito's. In de periode 2019 - 2023 eindigen de looptijden van de drie Trusts en kan de terugkoopoptie worden uitgeoefend. Deze terugkoopoptie is volledig gedekt met Amerikaanse staatsobligaties.

Reserve BBVW Wegenbeheer (800055)

De kosten voor groot onderhoud moeten in de exploitatiebegroting worden opgenomen. Ter gedeeltelijke dekking van deze kosten is besloten om een bestemmingsreserve Wegenbeheer te vormen. Bij het besluit tot vaststelling en bestemming van het jaarrekeningresultaat 2010 heeft de VV besloten een bedrag van € 1.775.420 aan de bestemmingsreserve toe te voegen om de tot en met 2015 geraamde jaarlijkse onttrekking van € 469.000, voor de BBVW effecten in de uitgaven voor groot onderhoud, op te vangen. De geraamde (laatste) onttrekking voor 2015 bedraagt € 469.000.

Reserve Gegarandeerde geldleningen HVC NV (800056)

Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2010 en is bestemd voor de (gedeeltelijke) dekking van eventuele aanspraken op de garantstelling die door WSHD is verstrekt voor een door HVC afgesloten geldleningen. In verband met de garantstelling wordt van HVC jaarlijks provisie ontvangen. Het ontvangen provisie wordt gestort in de reserve. Voor 2015 wordt het te ontvangen provisie geraamd op € 127.000.

Deze reserve wordt aan het eind van de looptijd van de gegarandeerde geldleningen opgeheven.

Reserve Reorganisatie WSHD

Bij de vaststelling en bestemming van het jaarrekeningresultaat 2010 heeft de VV op 23 juni 2011 besloten een deel van het rekeningresultaat (€ 1.000.000) te reserveren in verband met reorganisatiekosten. Het verwachte saldo van de reserve per 1 januari 2015 bedraagt € 261.000.

Reserve Dijkversterkingen (800058)

Bij de vaststelling en bestemming van het jaarrekeningresultaat 2010 heeft de VV op 23 juni 2011 besloten deze reserve in te stellen en een deel van het rekeningresultaat, te weten € 3.572.833, toe te voegen aan deze reserve. Per ultimo 2014 wordt het saldo geraamd op € 2.690.000. Bij Burap 2 – 2014 is besloten het doel van deze reserve te verruimen. De bestemmingsreserve wordt ingezet voor niet subsidiabele kosten welke voortkomen uit de plannings- en uitvoeringsfase van dijkversterkingen in het HWBP2-programma en niet subsidiabele kosten uit de opgave van het nHWBP.

Reserve Fractievergoedingen (800060)

Bij de vaststelling en bestemming van het jaarrekeningresultaat 2011 heeft de VV op 28 juni 2012 besloten een deel van het rekeningresultaat, te weten € 4.281, toe te voegen aan de nieuwe vormen bestemmingsreserve Fractievergoedingen.

Reserve vervangingsinvesteringen

Bij de vaststelling door de Verenigde Vergadering van de nota AWA op 27 september 2012 is besloten de structurele financiële voordelen als gevolg van deze nota in te zetten ter dekking van toekomstige vervangingsinvesteringen. Ter effectuering van dit besluit is de Reserve vervangingsinvesteringen ingesteld. In 2015 wordt € 1.353.000 gestort in deze reserve. Voor het uitvoeren van onderzoeken en inspecties van objecten wordt in 2015 € 350.000 onttrokken aan deze reserve.

Reserve geactiveerde lasten

Bij het vaststellen van de programmabegroting 2013 op 22 november 2012 is besloten tot het instellen van deze reserve. Op basis van de nota AWA wordt de inzet van personeel voor de realisatie van investeringen vanaf 2012 toegerekend aan de betreffende investeringen, mits wordt voldaan aan de in de nota opgenomen randvoorwaarden. In de nota AWA is de aanneming gedaan dat in totaal € 2.800.000 (incl. HWBP-projecten) wordt toegerekend aan investeringen. In de begroting 2015 is dit bedrag hoger. Een verschil van € 1.666.000. Het is nog onzeker of de geraamde inzet inderdaad gerealiseerd wordt. Gezien deze onzekerheid wordt het voordeel gestort in deze reserve.

Reserve vervangingsinvesteringen zuiveren (800065)

Bij de vaststelling van de jaarstukken 2012 op 27 juni 2013 is besloten tot de instelling van deze reserve. Het saldo wordt per 1 januari 2015 geraamd op € 1.936.000. Voor het schoonmaken van het circuit rwzi Spijkenisse en de slbuffers rwzi Dordrecht wordt in 2015 € 150.000 onttrokken.

Reserve vervangingsinvesteringen wegen (800066)

Bij de vaststelling van de jaarstukken 2012 op 27 juni 2013 is besloten tot de instelling van deze reserve. Het saldo wordt per 1 januari 2015 geraamd op € 1.587.000.

Reserve Investeren in de toekomst deel II

Voor het uitvoeren van het project Investeren in de toekomst deel II is besloten een bestemmingsreserve in te stellen om de incidentele kosten van dit project te dekken. Het saldo per 1 januari 2015 bedraagt € 1.280.000. De verwachting is dat dit bedrag in 2015 besteed wordt.

Bestemmingsreserve Stedelijk baggeren

Besloten is om de achterstanden in het stedelijk baggeren in de jaren 2014 t/m 2016 in te lopen. In Burap 1 – 2014 is besloten om voor de benodigde middelen in de jaren 2015 en 2016 een reserve in te stellen. Het saldo per 1 januari 2015 wordt geraamd op € 1.500.000.

4.4.3 Voorzieningen

Voor een specificatie van het verloop van de voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 3.

Voorziening Pensioen- en wachtgeldverplichtingen (voormalig) personeel en bestuur (800019)

Deze voorziening is bij de fusie gevormd en bedoeld voor uitbetaling van salaris van werknemers die niet meer ingezet kunnen worden in de bedrijfsprocessen, evenals de pensioenen en uitkeringen aan voormalige bestuursleden. Jaarlijks wordt de ingehouden pensioenpremie van dagelijkse bestuursleden, uitgezonderd de dijkgraaf, aan deze voorziening toegevoegd.

De administratie voor de berekening en uitbetaling van de wachtgelden en pensioenen wordt verzorgd door een extern bureau die regelmatig voor alle bekende toekomstige verplichtingen nieuwe actuariële berekeningen opstelt. Hieruit blijkt met welke verplichtingen Hollandse Delta voor de toekomst rekening moet houden. Hiernaast is in eigen beheer bepaald welke middelen nog moeten worden gereserveerd voor de uitbetaling van de lopende pensioenen.

De geraamde stand van de voorziening bedraagt per 1 januari 2015 € 3.599.000. In 2015 wordt naar verwachting € 100.000 in de voorziening worden gestort en zal € 573.000 worden onttrokken ten behoeve van wachtgelden, pensioenen en uitkeringen. Volgens de laatste berekeningen is de voorziening toereikend.

Voorziening verlofrechten personeel (800030)

Dit betreft opgebouwde inhoudingen voor verlof van een personeelslid van een van de rechtsvoorgangers, die is meegenomen in de fusie. De regeling is per 1 januari 2005 vervallen. Deze voorziening blijft beschikbaar tot het moment dat betrokkene met pensioen gaat, c.q. aanspraak maakt op deze voorziening door middel van het opnemen van verlof. Daarna vervalt deze voorziening. De omvang van de voorziening bedraagt per 1 januari 2015 € 13.000 en is toereikend.

Voorziening Arbeidsgerelateerde verplichtingen (800062)

Deze voorziening is ter dekking van uit te betalen jubileumuitkering en vergoedingen voor leeftijdsontslag waar de werknemers recht op hebben. Tevens wordt in deze voorziening de waarde van de nog door personeelsleden op te nemen verlofdagen over afgelopen jaren gekwantificeerd. Conform het Waterschapsbesluit (art. 4.54 en 4.55) moet voor arbeidsgerelateerde verplichtingen een voorziening gevormd worden.

Voorziening Grensoverschrijdend afvalwater (GOAW) (800062)

Voor het Hoogheemraadschap van Delfland (HHD) en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) wordt afvalwater gezuiverd op onze zuivering Dokhaven in Rotterdam-Zuid. Op basis van aangiften met geschatte vervuilingseenheden (VE's) van HHD en HHSK worden voorlopige aanslagen voor dit zogenaamde grensoverschrijdend afvalwater opgelegd. Op basis van definitieve VE's en een correctie op de kosten voor kwijtschelding en oninbaar wordt na afloop van een belastingjaar een definitieve afrekening opgemaakt. De definitieve VE's zijn uiterlijk drie jaar na afloop van een belastingjaar bekend (worden aangeleverd door HHSK en HHD). Op basis van de laatst bekende werkelijk VE's is de voorziening gevormd.

Voorziening Baggeren zijtakken waal (800070)

In de zijtakken van de Waal is verontreiniging geconstateerd. Door de verontreiniging is sprake van extra lasten, waarmee in het beheerplan Baggeren geen rekening is gehouden. Omdat de verontreiniging in het verleden is ontstaan en de veroorzaker niet meer is te achterhalen, is in 2013 een voorziening gevormd. De extra lasten op 1 januari 2015 bedragen € 327.000. In 2015 zullen de zijtakken worden gebaggerd.

4.5 Waterschapsbelastingen

4.5.1 Algemeen

De financiering van de exploitatiekosten van waterschap Hollandse Delta vindt voornamelijk plaats door het heffen van waterschapsbelastingen. Het belastingstelsel bestaat uit de volgende belastingsoorten:

- Watersysteemheffing: Ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan de zorg voor het watersysteem, de waterkeringszorg en het aandeel passief waterkwaliteitsbeheer;
- Wegenheffing: Ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan het beheer van de wegen;
- Zuiveringsheffing: Ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan het zuiveren van afvalwater;
- Verontreinigingsheffing: Dit betreft uitsluitend de heffing op de directe lozingen op oppervlaktewater in beheer bij WSHD. Het tarief van de verontreinigingsheffing is een afgeleid tarief en bedraagt 100% van de zuiveringsheffing. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste aan de watersysteemheffing.

Voor de programmabegroting 2015 bedraagt de totale belastingopbrengst € 143.920.000. Deze totale belastingopbrengst is door middel van kostenverdeling als volgt verdeeld over de heffingen:

Heffing (bedragen x € 1.000)	Belastingopbrengst
Watersysteemheffing	72.120
Wegenheffing	9.321
Zuiveringsheffing	62.479
Totale belastingopbrengst	143.920

Hierna wordt toegelicht hoe de berekening van de verschillende heffingen naar tarieven tot stand komt.

Belastingverordening

Jaarlijks worden door de VV de belastingverordeningen watersysteemheffing, wegenheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing vastgesteld. Middels de belastingverordeningen wordt het opleggen van de aanslagen conform de tarieven zoals deze uit de programmabegroting voortvloeien van een formele grondslag voorzien. Tevens wordt in de verordeningen de mogelijkheid tot het gespreid betalen formeel mogelijk gemaakt. De belastingverordeningen worden gelijktijdig met de programmabegroting in de VV van november vastgesteld.

Kostentoedelingsverordening

Conform artikel 120 van de Waterschapswet stelt de VV een kostentoedelingsverordening vast, waarin voor elk van de categorieën van heffingplichtigen de toedeling van het kostenaandeel is opgenomen. Bij de berekening van de tarieven 2015 voor verharde openbare wegen is uitgegaan van een gedifferentieerd tarief dat 250% hoger is dan het tarief ongebouwd.

Kwijtschelding en oninbaar

Op grond van artikel 144 van de Waterschapswet zijn de waterschappen bij het verlenen van kwijtschelding gebonden aan de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De daarin opgenomen kwijtscheldingsnorm bedraagt 90% van de bijstandsnorm. Artikel 144 van de Waterschapswet geeft waterschappen echter de mogelijkheid om in strakkere of in ruimere zin van de 90% kwijtscheldingsnorm af te wijken. Afwijkingen in ruimere zin zijn toegestaan tot maximaal 100% van de bijstandsnorm. In het kwijtscheldingsbeleid van WSHD zijn de kosten van bestaan gesteld op 100% van de bijstandsnorm.

Het kwijtscheldingsbeleid is van toepassing op de watersysteemheffing en wegenheffing voor wat betreft de ingezetenen én op de zuiveringsheffing voor huishoudens. Het percentage kwijtschelding bedraagt voor de programmabegroting 2015: 7,63%.

Voor oninbaarheid van belastingopbrengsten wordt (evenals voorgaande jaren) 1% gehanteerd. De huidige economische ontwikkeling heeft voorsnog geen significante gevolgen voor de ontwikkeling van de kosten van oninbaar van belastingaanslagen. De kosten voor kwijtschelding zijn wel toegenomen. De kosten voor kwijtschelding en oninbaar worden in mindering gebracht op de bruto belastingopbrengsten.

In onderstaande tabel is een specificatie gegeven van de totale bruto-belastingopbrengst en de totale kwijtschelding en oninbaarheid.

Specificatie belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroot 2014	Begroot 2015
Bruto-belastingopbrengst	144.838	148.812	152.905
-/- kwijtschelding	6.062	6.158	7.434
-/- oninbaar	1.688	1.488	1.551
Netto-belastingopbrengst	137.088	141.166	143.920

Heffingsgrondslag

De heffingsgrondslag (het aantal verwachte heffingseenheden) wordt gebruikt om het tarief te bepalen. Om een inschatting te maken voor de belastingopbrengsten voor de planperiode 2015-2019 is door het SVHW gebruik gemaakt van ervaringsgegevens over de afgelopen heffingsjaren, de verleende bouwvergunningen en de overige bekende prognoses over de toename van het aantal woningen en bedrijven. Tevens is rekening gehouden met een mutatie van de waarde als gevolg van de jaarlijkse waardering. In de afgelopen jaren is er een dalende trend te zien in de ontwikkeling van de WOZ-waarden. Dit leidt tot een stijging van de tarieven hetgeen gecompenseerd zal worden door het lager aantal WOZ-eenheden. In individuele gevallen kan dit tot een lastenstijging leiden.

In de volgende tabel staan de (bruto) aantallen belastingeenheden tot en met 2019.

Categorie/ Belastingsoort	Eenheid	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Watersysteem- heffing							
Ingezetenen	huishouden	362.200	363.000	364.000	365.000	366.000	367.000
Gebouwd	WOZ-waarde x 1.000.000						
- binnendijks		74.800	72.700	72.700	72.700	73.200	73.500
- buitendijks		16.700	16.100	16.100	16.100	16.200	16.300
Ongebouwd	hectare						
Overig ongebouwd							
- binnendijks excl. wegen		60.700	60.800	60.700	60.600	60.500	60.400
- binnendijks wegen		6.700	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300
- buitendijks excl. wegen		8.700	8.900	8.900	8.900	8.900	8.900
- buitendijks wegen		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Natuur		8.000	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Wegenheffing							
Ingezetenen	huishouden	311.000	311.200	312.000	312.800	313.600	314.400
Gebouwd	WOZ-waarde x 1.000.000	71.800	69.500	69.500	69.600	70.000	70.300
Ongebouwd	hectare	68.200	68.100	68.000	67.900	67.800	67.700
Natuur		7.000	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Zuiveringsheffing	Vervuilingse- eenheid						
- woonruimten en bedrijven		1.359.500	1.333.500	1.336.500	1.339.500	1.342.500	1.345.500
Verontreinigings- heffing	Vervuilingse- eenheid	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

4.5.2 Watersysteemheffing

Algemeen

Via de watersysteemheffing worden de kosten verhaald die het waterschap maakt voor het beheer en onderhoud van de waterkeringen, het waterkwantiteitsbeheer en het passieve waterkwaliteitsbeheer. Binnen de omslagheffing wordt een onderscheid gemaakt in vier belastingcategorieën, te weten:

- ingezetenen;
- gebouwd (zakelijk gerechtigden van gebouwde eigendommen);
- ongebouwd (zakelijk gerechtigden van ongebouwde eigendommen);
- natuur (zakelijk gerechtigden van natuurterreinen).

De per categorie verschuldigde waterschapslasten worden berekend door de aan de categorieën toegerekende netto-kosten te delen door het aantal belastbare eenheden.

Kostentoerekening watersysteemheffing

De kostentoerekening naar de belastingcategorieën vindt plaats aan de hand van de toerekeningspercentages zoals die zijn vastgelegd in de kostentoedelingsverordening. Het aandeel van de categorie ingezetenen is hierbij bepaald op basis van de inwonerdichtheid in het waterschapsgebied (conform artikel 120 van de Waterschapswet). Het restant is verdeeld op basis van de economische waardeverhouding tussen gebouwd, ongebouwd en natuur.

De betreffende percentages zijn:

Categorie	Toerekeningspercentage
Ingezetenen	45,00 %
Gebouwd	43,79 %
Ongebouwd	11,17 %
Natuur	0,04 %

Tariefdifferentiatie

Met ingang van 1 januari 2008 is de Wet modernisering waterschapsbestel in werking getreden waardoor de Waterschapswet gewijzigd is. De gewijzigde Waterschapswet biedt een beperkte mogelijkheid om tarieven te differentiëren. WSHD heeft in de kostentoedelingsverordening vastgelegd om de volgende tariefdifferentiatie toe te passen:

Buitendijks gelegen onroerende zaken:

Voor buitendijks gelegen gebouwde en ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn, wordt een gedifferentieerd tarief gehanteerd. Dit gedifferentieerd tarief ligt 75% lager dan het tarief dat volgens de Verordening watersysteemheffing voor elk van deze categorieën geldt.

Verharde openbare wegen:

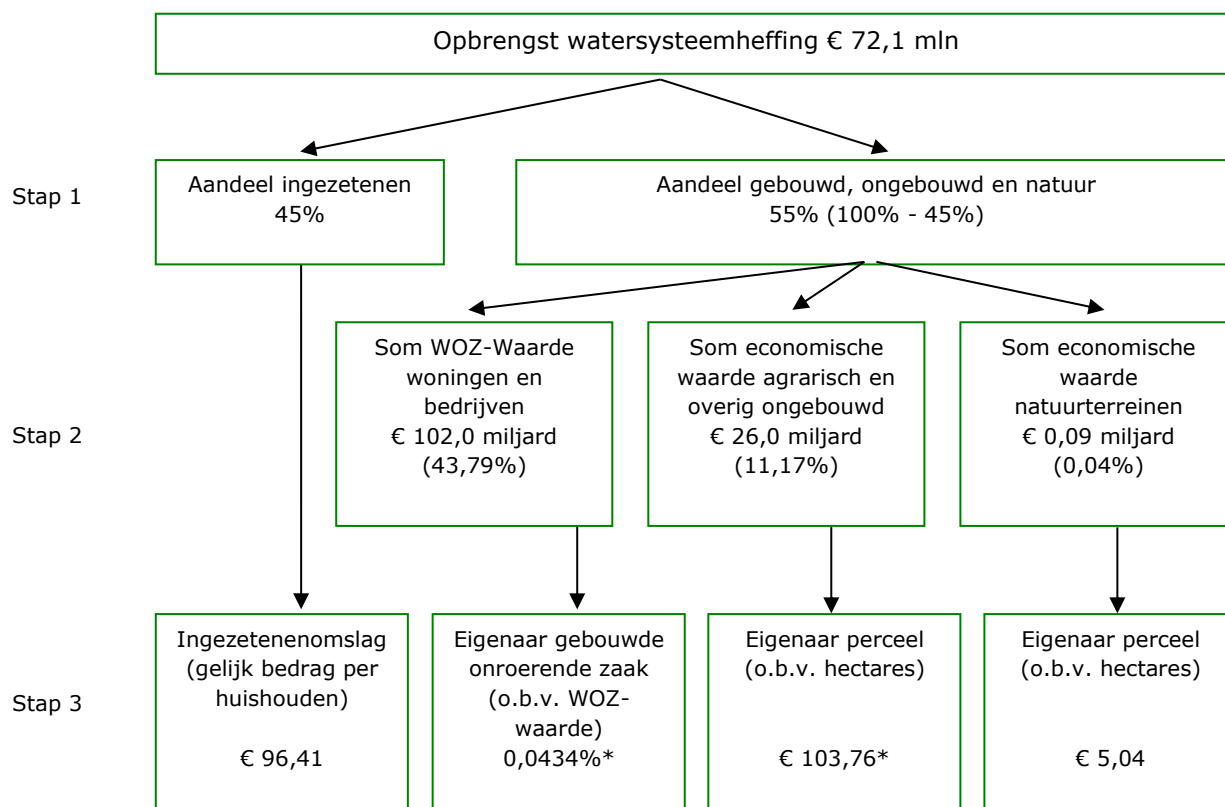
Voor verharde openbare wegen wordt een gedifferentieerd tarief gehanteerd.

Categoriale kosten

In de kostentoedelingsverordening is vastgelegd dat de categoriegebonden kosten worden toegerekend aan de veroorzakende categorieën. Het betreft de kosten voor heffing en invordering en de kosten voor verkiezingen.

Schematische weergave watersysteemheffing

In onderstaand overzicht is schematisch weergegeven op welke wijze de tariefbepaling van de watersysteemheffing plaatsvindt.

* Dit betreft de gemiddelde tarieven exclusief tariefdifferentiatie.

Toelichting op bovenstaand schema:

Het belastingaandeel van de watersysteemheffing bedraagt voor de categorie ingezetenen 45% en voor de categorie gebouwd, ongebouwd en natuur 55% (zie stap 1). Bij stap 2 wordt het procentueel kostenaandeel van 55% op basis van de economische waarde verdeeld over de categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur. Hiermee is het kostenaandeel per categorie bepaald. Vervolgens wordt het kostenaandeel bij stap 3 gedeeld door het aantal belastbare eenheden waaruit het tarief volgt.

Bij de watersysteemheffing is besloten tot tariefdifferentiatie bij de categorieën gebouwd en ongebouwd. Dit betekent dat de buitendijkse gebieden een korting krijgen van 75%. Zij betalen dan nog 25% van het tarief van binnendijkse gebieden. Verder wordt er tariefdifferentiatie toegepast voor verharde openbare wegen.

De tarieven voor de watersysteemheffing zijn (na tariefdifferentiatie) als volgt:

Categorie	Eenheid	Tarief 2015
Ingezetenen	Huishouden	€ 96,41
Gebouwd binnendijks	Vast % WOZ-waarde	0,0434%
Gebouwd buitendijks	Vast % WOZ-waarde	0,0109%
Natuur - ongebouwd	Hectare	€ 5,04
Overig ongebouwd:		
Buitendijks excl. wegen	Hectare	€ 22,74
Buitendijks wegen	Hectare	€ 250,16
Binnendijks excl. wegen	Hectare	€ 90,97
Binnendijks wegen	Hectare	€ 318,38

4.5.3 Wegenheffing

Algemeen

De omslag wegenheffing is bedoeld ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan het beheer van de wegen in het beheersgebied van WSHD. De bekostiging van het wegenbeheer wordt ingevuld binnen het beheersgebied van het waterschap waarin de wegentaak wordt uitgeoefend. Concreet betekent dit dat de kostentoedelingsverordening op het punt van het wegenbeheer niet van toepassing is op de gemeente Rotterdam, gebied Europoort en de gemeente Dordrecht. Deze gebieden zijn bij de Wet herverdeling wegenbeheer van 1992 uitgesloten.

Binnen de omslagheffing wordt een onderscheid gemaakt in 4 belastingcategorieën, te weten:

- ingezetenen;
- gebouwd (zakelijk gerechtigden van gebouwde eigendommen);
- ongebouwd (zakelijk gerechtigden van gebouwde eigendommen);
- natuur (zakelijk gerechtigden van natuurterreinen).

De per categorie verschuldigde waterschapslasten worden berekend door de aan de categorieën toegerekende netto-kosten te delen door het aantal belastbare eenheden.

Kostentoerekening wegenheffing

De kostentoerekening naar de belastingcategorieën vindt plaats aan de hand van de toerekeningspercentages zoals die zijn vastgelegd in de kostentoedelingsverordening. Het aandeel van de categorie ingezetenen is hierbij bepaald op basis van de inwonerdichtheid in het waterschapsgebied (conform artikel 120 van de Waterschapswet). Het restant is verdeeld op basis van de economische waardeverhouding tussen gebouwd, ongebouwd en natuur.

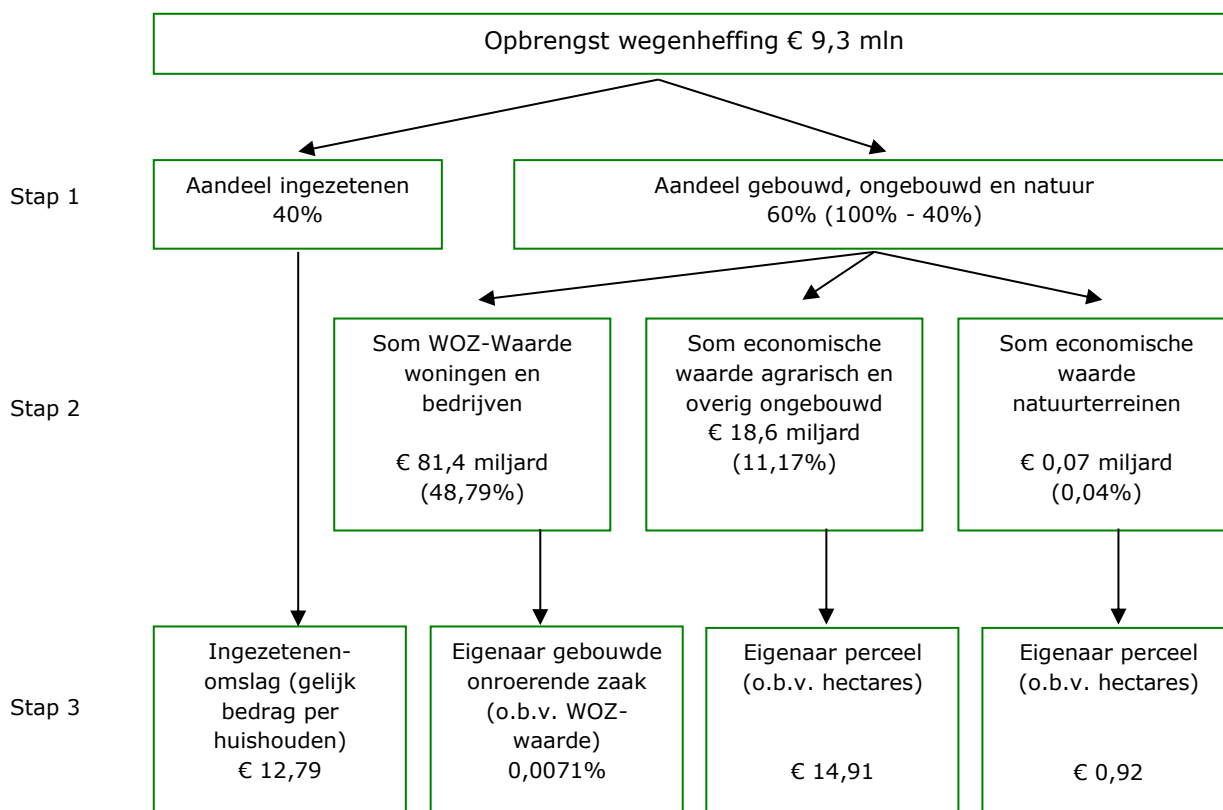
De betreffende percentages zijn:

Categorie	Toerekeningspercentage
Ingezetenen	40,00 %
Gebouwd	48,79 %
Ongebouwd	11,17 %
Natuur	0,04 %

Bij de vaststelling van de kostentoedelingsverordening 2011 is door de VV besloten het percentage ingezetenenpercentage voor de watersysteemheffing te verhogen van 40% naar 45%. Dit vanwege het feit dat de gebiedskenmerken van WSHD een ingezetenenpercentage van 45% voor de watersysteemheffing rechtvaardigen en dit percentage bijdraagt aan een evenwichtige verdeling van de lasten. Echter, de mogelijkheid om het ingezetenenpercentage voor het wegenbeheer te verhogen is niet expliciet geregeld in het Reglement van bestuur voor WSHD. De methodiek van het vaststellen van het ingezetenenpercentage voor het wegenbeheer is op dat punt dus niet gelijk aan die voor het watersysteembeheer. Daarom is het ingezetenenpercentage voor het wegenbeheer op 40% gehandhaafd.

Schematische weergave wegenheffing

In onderstaand overzicht is schematisch weergegeven op welke wijze de tariefbepaling van de wegenheffing plaatsvindt.

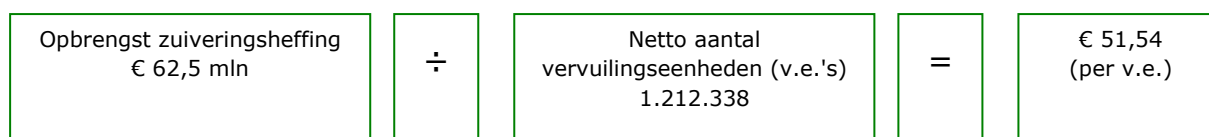

Toelichting op bovenstaand schema:

Het belastingaandeel van de wegenheffing bedraagt voor de categorie ingezetenen 40% en voor de categorie gebouwd, ongebouwd en natuur 60% (zie stap 1). Bij stap 2 wordt het procentueel kostenaandeel van 60% op basis van de economische waarde verdeeld over de categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur. Hiermee is het kostenaandeel per categorie bepaald. Vervolgens wordt het kostenaandeel bij stap 3 gedeeld door het aantal belastbare eenheden waaruit het tarief volgt.

4.5.4 Zuiveringsheffing

In onderstaand overzicht is schematisch weergegeven op welke wijze de tariefbepaling van de zuiveringsheffing plaatsvindt.

Het aantal netto vervuilingseenheden komt als volgt tot stand:

Categorie	Bruto-v.e.'s	Aftrek eenheden	Netto-v.e.'s
Huishoudens	1.133.475	-/- 115.961	1.017.514
Bedrijven	200.025	-/- 5.201	194.824
Totaal	1.333.500	-/- 121.162	1.212.338

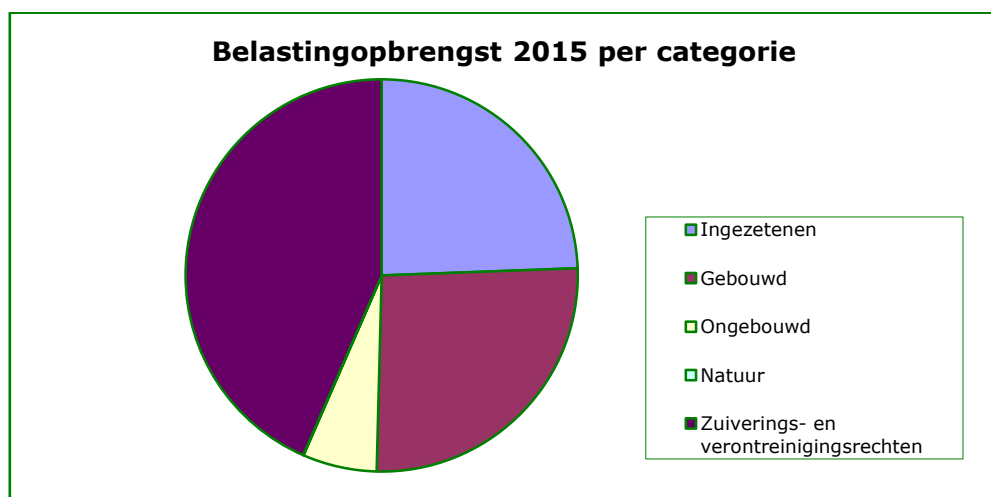
Toelichting op bovenstaand schema: De zuiveringsheffing is ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan het zuiveren van afvalwater. De zuiveringsheffing bestaat uit een bedrag per netto vervuilingseenheid (v.e.), die is bepaald door de totale netto-kosten van het programma zuiveren

te delen door het verwachte aantal netto-vervuilingseenheden (bruto v.e.'s min de aftrek voor kwijtschelding, oninbaar en verminderingen). Het aldus bepaalde bedrag wordt bij de huishoudens in het beheersgebied in rekening gebracht en bij de in het beheersgebied gelegen bedrijven. De heffing bij de huishoudens is gebaseerd op de omvang van de betreffende huishouding. Eenpersoonshuishoudens worden voor één v.e. aangeslagen, meerpersoonshuishoudens worden voor drie v.e. aangeslagen. De heffing bij bedrijven wordt per individueel bedrijf bepaald.

Voor wat betreft de zuiveringsheffing is SVHW bezig met een periodieke bestandscontrole van het aantal vervuilingseenheden. Uit deze bestandscontrole ontstaat het beeld dat het aantal vervuilingseenheden waarschijnlijk lager ligt dan eerder gecalculeerd. Veiligheidshalve is het aantal eenheden voor de programmabegroting 2015 met 26.000 eenheden naar beneden bijgesteld ten opzichte van de begroting 2014. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de risicoparagraaf.

4.5.5 Verontreinigingsheffing

Dit betreft uitsluitend de heffing op de directe lozingen op oppervlaktewater in beheer bij WSHD. Het tarief van de verontreinigingsheffing is een afgeleid tarief en bedraagt 100% van de zuiveringsheffing. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste aan de watersysteemheffing.

4.5.6 Belastingtarieven

categorie / belastingsoort	eenheid	TARIEVEN 2014			TARIEVEN 2015			stijgings- %
		ingezetenen watersysteem- beheer	wegenbeheer	totaal	ingezetenen watersysteem- beheer	wegenbeheer	totaal	
Ingezetenen	huishouden	€ 91,37	€ 12,51	€ 103,88	€ 96,41	€ 12,79	€ 109,20	5,1%
Gebouwd								
- Binnendijks	vast % WOZ-waarde	0,0398%	0,0067%	0,0465%	0,0434%	0,0071%	0,0505%	8,7%
- Buitendijks	vast % WOZ-waarde	0,0100%	0,0067%	0,0166%	0,0109%	0,0071%	0,0180%	8,1%
Natuur-ongebouwd	hectare	€ 4,44	€ 0,81	€ 5,25	€ 5,04	€ 0,92	€ 5,96	13,5%
Overig ongebouwd	hectare	€ 97,83	€ 14,51		€ 103,76	€ 14,91		
- Buitendijks exclusief wegen	hectare	€ 21,17	€ 14,51	€ 35,68	€ 22,74	€ 14,91	€ 37,65	5,5%
- Buitendijks wegen	hectare	€ 232,87	€ 14,51	€ 247,38	€ 250,16	€ 14,91	€ 265,07	7,2%
- Binnendijks exclusief wegen	hectare	€ 84,68	€ 14,51	€ 99,19	€ 90,97	€ 14,91	€ 105,88	6,7%
- Binnendijks wegen	hectare	€ 296,38	€ 14,51	€ 310,89	€ 318,38	€ 14,91	€ 333,30	7,2%
Zuiveringsheffing	vervuilingseenheid	€ 49,26		€ 49,26	€ 51,54		€ 51,54	4,6%
Verontreinigingsheffing	vervuilingseenheid	€ 49,26		€ 49,26	€ 51,54		€ 51,54	4,6%

4.5.7 Ontwikkeling belastingdruk 2015: een aantal profielen

Onderstaand is voor een aantal profielen aangegeven wat de lastendruk in 2015 is. Tevens is de stijging/daling ten opzichte van 2014 aangegeven. Bij de berekening van de aanslagbedragen zijn, voor zover van toepassing, de watersysteemheffing, de wegenheffing en de zuiveringsheffing toegepast.

nr	profiel	programmabegroting 2014 lastendruk		programmabegroting 2015 lastendruk		verschil buitendijks tov 2014	verschil binnendijks tov 2014
		buitendijks gebied	binnendijks	buitendijks gebied	binnendijks		
Huishoudens							
1.	huurwoning (éénpersoonshuishouden)	€ 153	€ 153	€ 161	€ 161	5,0%	5,0%
2.	huurwoning (meerpersoonshuishouden)	€ 252	€ 252	€ 264	€ 264	4,8%	4,8%
3.	koopwoning (meerpersoonshuishouden) € 200.000 Woz-waarde	€ 285	€ 345	€ 300	€ 365	5,2%	5,9%
4.	koopwoning (meerpersoonshuishouden) € 750.000 Woz-waarde	€ 376	€ 600	€ 399	€ 643	5,9%	7,1%
Agrarische ondernemingen							
5.	agrarisch bedrijf met opstallen (meerpersoonshuishouden) € 240.000 Woz-waarde en 25 hectare ongebouwd	€ 1.184	€ 2.843	€ 1.248	€ 3.032	5,5%	6,7%
6.	agrarisch bedrijf met opstallen (meerpersoonshuishouden) € 500.000 Woz-waarde en 40 hectare ongebouwd	€ 1.762	€ 4.452	€ 1.860	€ 4.752	5,6%	6,7%
7.	akkerbouw bedrijf met opstallen (meerpersoonshuishouden) € 500.000 Woz-waarde en 60 hectare ongebouwd	€ 2.475	€ 6.436	€ 2.613	€ 6.869	5,6%	6,7%
8.	tuinderij bedrijf met opstallen (meerpersoonshuishouden) € 500.000 Woz-waarde en 3 hectare ongebouwd	€ 442	€ 782	€ 467	€ 834	5,6%	6,7%
Natuurterreinen							
9.	een natuurterrein van 1.000 hectare	€ 5.246	€ 5.246	€ 5.956	€ 5.956	13,5%	13,5%
Handel en industrie							
10.	groothandel ad. € 2.400.000 WOZ-waarde en 10 vervuilingseenheden	€ 891	€ 1.608	€ 946	€ 1.728	6,2%	7,5%
11.	kantoor / klein bedrijf ad. € 150.000 WOZ-waarde en 3 vervuilingseenheden	€ 173	€ 218	€ 182	€ 230	5,1%	5,9%
12.	middelgroot metaalbedrijf ad. € 12.000.000 WOZ-waarde en 450 vervuilingseenheden	€ 24.163	€ 27.747	€ 25.346	€ 29.256	4,9%	5,4%
Buitendijks							
13.	groot bedrijf (buitendijks) ad. € 150.000.000 WOZ-waarde	€ 24.928		€ 26.941		8,1%	
14.	bedrijf (buitendijks) ad. € 5.000.000 WOZ-waarde	€ 831		€ 898		8,1%	
Wegbeheerder							
15.	wegbeheerder 250 hectare binnendijks		€ 77.722		€ 83.324		7,2%

Nadere toelichting ontwikkeling lastendruk begroting 2015

De begrote netto belastingopbrengst stijgt van € 141.166.000 in 2014 naar € 143.920.000 in 2015. Dit is een stijging van € 2.754.000 (1,95%). Deze belastingstijging is als volgt verdeeld over de heffingen:

Heffing	Stijging / daling belastingopbrengst
Watersysteemheffing	€ 3.199.000
Wegenheffing	€ 44.000
Zuiveringsheffing	-/- € 489.000
Totaal	€ 2.754.000

Aangezien de belastingstijging verschillend verdeeld is over de heffingen leidt dit ook tot verschillen in de belastingstijging per categorie belastingplichtigen.

Ondanks het feit dat de totale belastingstijging 1,95% bedraagt, varieert de tariefstijging tussen de 4,6% en 13,5%. Dit komt omdat er andere factoren zijn die van invloed zijn op de tariefsontwikkeling. Een belangrijke factor is de WOZ-waarde. Ten opzichte van 2014 is de WOZ-waarde voor 2015 met circa 3% gedaald. Voor de categorie gebouwd stijgen de tarieven met ruim 8%. Voor de categorie gebouwd betekent alleen de WOZ-waardedaling al een stijging van het tarief met circa 3% om de opbrengst in 2015 gelijk te houden aan de opbrengst 2014. Omdat het hogere tarief berekend wordt over een lagere WOZ-waarde, leidt de tariefstijging echter niet tot een stijging van de lasten met ruim 8% voor de categorie gebouwd. Een en ander is uitgewerkt in onderstaand voorbeeld:

Omschrijving	Woz-waarde	Tarief	Aanslag
2014	€ 200.000	0,0465%	€ 93,00
Woz-waardedaling, 3%	-€ 6.000		
2015	€ 194.000	0,0505%	€ 97,97
Vershil in aanslag			€ 4,97
Lastenstijging			5,3%

Bij de categorie natuur is het aantal hectares waarover belasting wordt geheven gedaald van 8.000 hectare naar 7.500 hectare (een daling van ruim 6%). Door deze daling stijgt het tarief aangezien de totale belastingopbrengst van de categorie natuur opgebracht moet worden door minder eenheden.

Bij de zuiveringsheffing is het aantal vervuilingseenheden waarover belasting wordt geheven met 26.000 eenheden gedaald. De economische crisis is een belangrijke oorzaak: De crisis leidt tot teruglopende bedrijvigheid, een hogere leegstand en hogere kwijschelding. En ook de kwaliteit van de bestanden van SVHW blijkt niet altijd optimaal. Door deze daling van het aantal eenheden stijgt het tarief aangezien de totale belastingopbrengst van de zuiveringsheffing opgebracht moet worden door minder eenheden.

4.6 Weerstandsvermogen

Inleiding

Elke organisatie loopt in meer of mindere mate risico's. Te denken valt onder meer aan aansprakelijkheidsrisico's, financiële risico's, imagorisico's, informatierisico's en milieurisico's. Het in kaart brengen van de risico's maakt het mogelijk ze te analyseren en te beoordelen. Een dergelijke analyse bestaat uit een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt en wat de mogelijke gevolgen daarvan zijn.

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen, zijn die risico's die niet op een andere manier zijn te ondervangen. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en goed meetbaar zijn - maken geen deel uit van de risico's in het onderdeel weerstandsvermogen. Hiervoor zijn maatregelen getroffen binnen de bedrijfsprocessen, voorzieningen gevormd of verzekeringen afgesloten.

Het weerstandsvermogen geeft de financiële draagkracht aan van het waterschap indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen en is op basis van het BBVW een verplicht onderdeel van de begroting. Op basis van het risicoprofiel kan worden bepaald hoeveel geld (weerstandsvermogen) nodig is om de gevolgen van de risico's te dekken.

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat het waterschap voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de 'Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen waterschap Hollandse Delta'. In dit beleidstuk is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van het risicomanagement. Op basis van dit beleidsstuk is de paragraaf weerstandsvermogen opgesteld.

Waterschap Hollandse Delta is verplicht zowel in de beleidsbegroting als in de jaarverslaggeving de risico's te vermelden die de financiële positie van het waterschap kan beïnvloeden. Er dient een zo goed mogelijk beeld van de kwantificeerbare risico's aanwezig te zijn. Dat betekent echter niet dat in de waterschapshuishouding geen financiële risico's meer aanwezig zouden zijn. Net als iedere andere organisatie heeft het waterschap bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële nadelen.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is de ratio van de weerstandscapaciteit in verhouding tot de risico's.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij de risico's gaat het om die risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

4.6.1 Belangrijke risico's

De belangrijkste risico's van het waterschap zijn geïnventariseerd. Het risicoprofiel is zeer divers van aard. Zowel grote als kleine risico's, risico's met interne of externe oorzaak en risico's die operationeel dan wel strategisch van aard zijn. Een aantal van deze risico's is regulier van aard. Deze risico's hebben geen impact op het weerstandsvermogen van het waterschap omdat passende beheersmaatregelen zijn genomen (verzekering, een post opgenomen in de begroting, een voorziening getroffen).

De getroffen maatregelen zijn met name bedoeld om de gevolgen te reduceren en niet om de oorzaken weg te nemen. Deze risico's komen niet in aanmerking voor opname in de risicoparagraaf.

Hieronder volgen de belangrijkste geïdentificeerde risico's:

Onderhoud beschoeiing

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
Tot nu toe is bestendige gedragslijn van WSHD rondom onderhoud van beschoeiingen gebaseerd op het uitgangspunt dat waterschappen enkel verantwoordelijk zijn voor het waarborgen van het doorstoomprofiel en op basis daarvan eigenaren van aangrenzende percelen zelf verantwoordelijk zijn voor het instandhouden van de oever en de beschoeiing. Vanuit de jurisprudentie is dit standpunt ter discussie gekomen en is de vraag gerezen of het waterschap een onderhoudsplicht heeft op basis van de Keur en Legger voor het instandhouden van de oever en de beschoeiingen in hoofdwatertgangen. Op basis van voorlopige bevindingen is een risico opgenomen dat WSHD mogelijk de oever zal dienen herstellen en/of beschoeiingen in hoofdwatertgangen zal dienen te vervangen. Er is een grove schatting gemaakt van de daarmee gepaard gaande kosten.	40%- 59%	> € 1.000.000

Ontbreken uitwijkvoorziening

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
WSHD heeft geen uitwijkvoorziening: bij een calamiteit waardoor het hoofdgebouw onbruikbaar wordt of de ICT-infrastructuur (geheel of gedeeltelijk) vernietigd wordt, zullen in hoog tempo maatregelen moeten worden genomen om de ICT-infra weer beschikbaar te stellen. De voorbereidende technische activiteiten om heen en weer uitwijk tussen de rekencentra van WSRL (Tiel) en WSHD (Ridderkerk) te kunnen realiseren zijn gereed. Na realisatie van de uitwijk voor WSRL zal de uitwijk van WSHD eind 2014 worden gerealiseerd.	0%- 19%	€ 250.000 - € 1.000.000

Verzoek om nadeelcompensatie wateroverlast

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
In 2014 is er een verzoek om nadeelcompensatie ingediend bij het waterschap. Er wordt gesteld dat er schade is geleden door wateroverlast. Voor zover komt vast te staan dat er geen sprake is van aansprakelijkheid op grond van onrechtmatige daad, wordt er schade geclaimd op grond van rechtmatige overheidsdaad. De zaak is in behandeling gegeven aan de nadeelcompensatiecommissie.	0%- 19%	€ 100.000 - € 250.000

Verzoek om nadeelcompensatie misgelopen subsidie

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
In 2014 is er een verzoek om nadeelcompensatie ingediend bij het waterschap. Er wordt gesteld dat er schade is geleden vanwege misgelopen subsidie naar aanleiding van een dijkversterkingsproject en door het van kracht worden van een beleidsregel van het waterschap. Deze kwestie is in behandeling gegeven aan de Adviescommissie Nadeelcompensatie. De nadeelcompensatiecommissie adviseert het waterschap in het recentelijk uitgebrachte conceptadvies om geen schadevergoeding uit te keren en geen kosten van deskundige bijstand te vergoeden. Partijen hebben 6 weken de tijd gekregen om te reageren op het concept advies.	0%- 19%	€ 0 - € 50.000

Noodmaatregel zettingsvloeiing n.a.v. verlengde 3^e toetsronde

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>Bij de Verlengde 3e toetsronde is naar voren gekomen dat door zettingsvloeiing in de Oude Maas bij Hoogvliet en Spijkenisse de faalkans dermate hoog was dat op zeer korte termijn maatregelen moesten worden genomen. Op grond van de Waterschapswet is de bijzondere wettelijke bevoegdheid van de Dijkgraaf in werking getreden en zijn maatregelen genomen om het risico van zettingsvloeiing weg te nemen.</p> <p>Inmiddels is duidelijk geworden dat de kosten voor deze maatregelen € 0,5 miljoen bedragen. Met het programmabureau HWBP is afgesproken dat 90% van deze kosten zullen worden gesubsidieerd door het programma nHWBP. Tot op heden is deze toezegging nog niet geformaliseerd. Dit brengt het risico met zich mee dat de kosten voor deze maatregelen geheel voor eigen rekening zullen zijn. Er vanuit gaande dat de subsidie wordt verleend, bedragen de kosten voor WSHD € 50.000.</p>	0%- 19%	€ 250.000 – € 1.000.000

Vervolgkosten leidingbreuk persleiding gemeente Rotterdam

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>Op 14 maart 2013 is geconstateerd dat de persleiding van Hoogvliet van de gemeente Rotterdam kapot was. De leiding is op 21 maart 2013 gerepareerd. De bijkomende kosten voor de afvoer van afvalwater met tankauto's vanuit de gemeente Albrandswaard worden mogelijk door de gemeente Rotterdam, op basis van de kostenverdelingsovereenkomst voor 40% (€ 70.000), in rekening gebracht bij WSHD. WSHD neemt de positie in dat een dergelijke bijdrage niet ten laste van het waterschap gebracht kan worden omdat het waterschap geen afnameplicht heeft voor afvalwater uit de gemeente Albrandswaard.</p>	60%- 79%	€ 50.000 – € 100.000

Erfdienstbaarheid

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>In het kader van het project Strypse Wetering hebben veel grondtransacties (o.a. grondruilingen) plaatsgevonden, teneinde nieuwe bestemmingen van de gronden te kunnen realiseren. Ten gunste van één van de geruilde percelen was een erfdiensbaarheid van weg gevestigd. Later bleek dat de tegenpartij afstand had gedaan van het recht van erfdiensbaarheid. WSHD werd aldus eigenaar van een perceel zonder uitpad. Op vordering van WSHD heeft de Rechtbank de tegenpartij veroordeeld tot betaling van een schadeloosstelling. De tegenpartij eist in hoger beroep terugbetaling van deze schadeloosstelling. Als de vordering aan de tegenpartij wordt toegewezen moet WSHD, naast terugbetaling van dat bedrag, ook kosten maken om een nieuw uitpad elders aan te leggen. In 2013 en 2014 hebben getuigenverhoren plaatsgevonden door het Gerechtshof in Den Haag. 15 juli 2014 heeft het Gerechtshof Den Haag het ingestelde beroep bij arrest afgewezen en bepaalt dat de tegenpartij het verlangde bewijs niet heeft geleverd. De tegenpartij heeft tot 15 oktober de</p>	20%- 39%	€ 100.000 - € 250.000

mogelijkheid om in cassatie te gaan tegen de uitspraak van het Gerechtshof.		
---	--	--

Garantiestelling HVC

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>De in de GR deelnemende waterschappen hebben de samenwerking gezocht in het kader van de verwerking van slib. Dit heeft geleid tot de DRSH Zuiveringslib NV. Op 1 januari 2010 is de DRSH NV door de aandeelhoudende waterschappen in eigendom overgedragen aan NV HVC. Als gevolg van deze overdracht hebben de waterschappen een gezamenlijk belang verkregen in NV HVC. Gezamenlijk bezitten de waterschappen 397 aandelen (per januari 2014 is dit een belang van circa 12% in NV HVC). In september 2011 is dit belang overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009. WSHD heeft 111 aandelen NV HVC, wat overeenkomt met 28% van het totale financiële belang binnen de GR.</p> <p>WSHD is hoofdelijk aansprakelijk voor de gegarandeerde geldleningen van € 45,5 miljoen (ultimo 2014), de schuldpositie voor de bio-energiecentrale (BEC) te Alkmaar (€ 4,6 miljoen, ultimo 2014) en de gegarandeerde rekening courant voorziening van € 10 miljoen. De aandeelhouders B staan volledig garant voor de Slibverbrandingsinstallatie, voor de BEC is de garantstelling naar rato van de aandelenverhouding tussen aandeelhouder A en B. De garantstelling voor de rekening courant geldt alleen indien HVC daadwerkelijk van deze faciliteit gebruik maakt.</p>	0%- 19%	> € 1 miljoen

Vervuiling oppervlaktewater

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
Het (tijdelijk) niet voldoen aan normen c.q. een overschrijding in het kader van de Waterwet en/of milieuvergunning. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een grote brand, transportongevallen of illegale lozingen op het oppervlaktewater waarvan de veroorzaker niet kan worden opgespoord en waardoor de kosten niet verhaald kunnen worden en voor rekening komen van WSHD.	60%- 79%	€ 100.000 - € 250.000

Bijdragen werken door derden

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
Het waterschap heeft afspraken met derden over kostenverdelingen inzake werkzaamheden aan gezamenlijk gebruikte dan wel gezamenlijk belang dienende objecten. Wanneer deze werkzaamheden worden uitgevoerd, is het van belang dat beide partijen vooraf overeenstemming hebben over het soort werkzaamheden en het doel. Voor een specifieke locatie wordt het waterschap geacht een bijdrage beschikbaar te stellen waarbij er vanuit de visie van het waterschap onduidelijkheid is over de omvang van de werkzaamheden en de daaruit eventueel voortvloeiende bijdrage van WSHD. Deze discussie loopt nog, waardoor er geen betrouwbare schatting van de mogelijke kosten voor WSHD gemaakt kan worden. Op voorhand wordt nu al wel het risico in beeld gebracht.	80%- 100%	€ 250.000 - € 1.000.000

Bezwaren aanslagen ongebouwd watersysteemheffing en wegenheffing

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>Tegen de opgelegde aanslagen inzake de watersysteem- en wegenheffing voor overige ongebouwd (exclusief wegen) zijn bij SVHW vanaf het belastingjaar 2009 diverse bezwaren ingediend. De bezwaren hebben betrekking op de vraag wanneer een (deel van een) perceel wordt bestempeld als "natuur" en wanneer als "ongebouwd". Om de discussie over "natuur" te beëindigen zijn de Unie van Waterschappen en het Bosschap (als vertegenwoordiger van de grote natuurterreinbeheerders) een aantal proefprocedures gestart teneinde een gerechtelijke uitspraak te vragen over de uitleg van het begrip "natuurterrein" uit de Waterschapswet. De uitspraken in die procedures zullen richtinggevend zijn bij de afhandeling van de bezwaarschriften. Tot die tijd is de rechtbanken gevraagd lopende beroepsprocedures inzake natuur aan te houden. Gezien deze ontwikkeling heeft de Unie de waterschappen en belastingkantoren gevraagd eveneens de liggende bezwaarschriften aan te houden, totdat het in de proefprocedures tot een uitspraak is gekomen. Inmiddels ligt een eerste zaak bij De Hoge Raad. De Hoge Raad zal naar verwachting in de komende maanden uitspraak doen.</p> <p>Het voorgaande betekent, dat de nagestreefde duidelijkheid - zowel praktisch als juridisch - op dit moment nog niet aanwezig is. Het gevolg is dat SVHW de bezwaren tegen de aanslagen ongebouwd over de jaren 2009 tot en met 2014 nog niet kan afhandelen. SVHW schat het risico dat gemoeid is met de discussie ongebouwd versus natuur over de periode 2009 tot en met 2014 in op maximaal € 2,5 miljoen in het meest ongunstige scenario. Uit de uitspraken van rechters die tot heden zijn gedaan in deze kwestie is geen eenduidige lijn af te leiden, aangezien de rechtbanken de procedures zeer casuïstisch benaderen. Om die reden is de kans niet goed in te schatten.</p> <p>Verder zal een honorering van bezwaren éénmalig leiden tot conversiekosten voor het herstellen van de foute vaststelling van de opgelegde aanslagen.</p>	40%- 59%	Maximaal € 2.500.000

Salarisontwikkeling

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>Voor de salarisontwikkeling 2015 is, conform de uitgangspunten in de Kadernota 2015, uitgegaan van de nullijn. De CAO Waterschappen liep tot 1 januari 2014. Of en hoe lang de nullijn in de onderhandelingen tussen de sociale partners stand houdt is de vraag. Voor de cao 2014 wordt de verlaging van de pensioenpremie aangewend voor een loonsverhoging van ca. 2%. Deze uitgaven zijn begroot en leiden niet tot extra uitgaven voor het waterschap. Voor 2015 gaat het Kabinet uit van een prijscompensatie van 1,25%. Voor WSHD komt dit neer op € 500.000 extra lasten. Wat de echte verhoging over 2014 en 2015 wordt hangt af van de cao-onderhandelingen.</p>	40%- 59%	€ 250.000 - € 1.000.000

Belastingopbrengsten

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
SVHW is bezig met een periodieke bestandscontrole van het aantal vervuilingseenheden, dat ten grondslag ligt aan de zuiveringsheffing. In de administratie van WSHD en SVHW is een bedrag van € 10,4 mln (stand per 5-9-2014) opgenomen aan nog op te leggen Zuiveringsheffing over de periode 2011-2014. Uit de bestandscontrole van SVHW ontstaat het beeld dat het onzeker is of het volledige bedrag nog opgelegd kan worden omdat het aantal vervuilingseenheden waarschijnlijk lager ligt dan eerder gecalculeerd. Dit heeft verschillende oorzaken. De economische crisis is een belangrijke oorzaak: De crisis leidt tot teruglopende bedrijvigheid, een hogere leegstand en hogere kwijtschelding. En ook de kwaliteit van de bestanden van SVHW blijkt niet altijd optimaal. Op basis van tussentijdse bevindingen is de verwachting dat het aantal vervuilingseenheden met 20.000 tot 55.000 eenheden (1,6% tot 4,5% van het totaal aantal geraamde eenheden) moet worden verlaagd ten opzichte van de begroting 2014. Pas als het onderzoek afgerond is kan er een exactere duiding gegeven worden. De voorlopige getallen komen neer op een afboeking van de opbrengst tussen de € 3 mln en de € 6 mln over de periode 2011-2014. Daarnaast werkt een mogelijke verlaging van het aantal vervuilingseenheden natuurlijk ook door naar de toekomst. Als het aantal vervuilingseenheden daalt stijgt het tarief per eenheid (uitgaande van een gelijkblijvende belastingopbrengst). Gezien de onzekerheid over het exacte aantal vervuilingseenheden voor 2015 stelt het college voor om veiligheidshalve het aantal eenheden voor de programmabegroting 2015 te baseren op 2013. Dit betekent alvast een afname van 26.000 eenheden ten opzichte van de begroting 2014. Zo wordt alvast een stuk van de structurele correctie ingeboekt en is de tweede stap in de begroting 2016 minder scherp. Het voorkomt ook een eventueel (te groot) tekort over 2015. Met deze aanpassing gaat het zuiveringstarief van € 49,26 in 2014 naar circa € 51,54 in 2015. In deze stijging zijn overigens ook alle mutaties van de Programmabegroting 2015 opgenomen. Er resteert een risico van het niet kunnen opleggen van 29.000 eenheden (55.000 -/ - 26.000)	90%	€ 5.000.000
	90%	€ 1.000.000

4.6.2 Berekening van de benodigde weerstandscapaciteit

Het bedrag dat relevant is voor de berekening van het weerstandsvermogen is het reëel financieel gevolg per risico. Het reëel financieel gevolg is het product van de kans van optreden van een risico maal het geschat financieel gevolg bij voordoen van een risico. Voor lang niet alle geïnventariseerde niet reguliere risico's kon het financieel gevolg worden ingeschat of berekend. De som van het reëel financieel gevolg, van de geïnventariseerde niet reguliere risico's waarvoor dit geen probleem vormde, bedraagt afgerond € 9.898.000. Het totale reëel financieel gevolg relevant voor het beoordelen van het weerstandsvermogen zal dus hoger liggen. Voor de niet in te schatten en onbekende risico's wordt daarom voorgesteld een bedrag op te nemen van € 500.000. Of dit teveel of te weinig is, moet blijken wanneer er adequatere middelen beschikbaar zijn om risico's te inventariseren en te kwantificeren. De hoogte van het totale reëel financieel gevolg van alle niet reguliere risico's bedraagt dus in totaal € 10.398.000.

Voor waterschap Hollandse Delta is bepaald (zie 'Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen waterschap Hollandse Delta') dat 90% van het totale reëel financieel gevolg wordt meegenomen voor de berekening van het weerstandsvermogen. De toekomstige praktijk en ervaringen van andere waterschappen zullen uit moeten wijzen of deze schatting goed is geweest. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen van waterschap Hollandse Delta wordt daarom uitgegaan van een benodigde weerstandscapaciteit van € 9.360.000 (=90% van € 10.398.000).

4.6.3 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Om de risico's te kunnen opvangen is het van belang dat het waterschap over een buffer beschikt die hiervoor voldoende is, de zogenaamde weerstandscapaciteit. Weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken.

Daarbij komen de volgende onderdelen in aanmerking:

- de omvang van de post onvoorzien;
- de omvang van de vrij besteedbare reserves;
- de omvang van de stille reserves;
- de omvang van de onbenutte belastingcapaciteit.

De post onvoorzien

Artikel 99, lid 2 van de Waterschapswet verplicht elk waterschap een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen in de begroting. In de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie waterschap Hollandse Delta, artikel 9 lid 1 staat vermeldt dat het college van dijkgraaf en heemraden bevoegd is overschrijding van geautoriseerde netto kosten te dekken uit het bedrag voor onvoorzien uit de begroting. In het bepalen van de hoogte van deze bedragen is een waterschap vrij. In de Programmabegroting 2015-2019 is de post 'onvoorzien' geraamd op € 500.000.

De vrij besteedbare reserves

Bij waterschap Hollandse Delta vormt het eigen vermogen de belangrijkste buffer tegen optredende risico's. Het eigen vermogen van waterschap Hollandse Delta bestaat uit algemene reserves, egaliseringsreserves en specifieke bestemmingsreserves. De algemene reserves en de bestemmingsreserves waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan kunnen als vrij besteedbare reserves worden beschouwd.

De stille reserves (grond, dienstwoningen en aandelen)

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde activa hoger is dan de op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is een onvermijdelijk gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op de historische kostprijs. Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien het desbetreffende actief vrij verhandelbaar is en de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen. Waterschappen kennen over het algemeen twee soorten stille reserves. Dit zijn de stille reserves in financiële bezittingen en materiële bezittingen. Vooralnog zijn de stille reserves niet meegenomen in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De onbenutte belastingcapaciteit

Voor de waterschappen gelden er met betrekking tot de tariefstelling, dit in tegenstelling tot de gemeenten, geen wettelijke maxima en is de voor de weerstandscapaciteit in te schatten ruimte in principe onbegrensd. Vooralnog is de onbenutte belastingcapaciteit niet meegenomen in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

4.6.4 Omvang en beoordeling van de weerstandscapaciteit

De totale omvang van de (geprognosticeerde) beschikbare weerstandscapaciteit is in onderstaande tabel voor de jaren 2013 (op basis van jaarrekening, ter vergelijking) en 2015 als volgt opgebouwd:

Stand per 31-12	Beschikbare weerstandscapaciteit	
	2015	2013
Beschikbaar (Bedragen * € 1.000)		
Onvoorzien	€ 500	€ 353
Algemene reserves	€ 12.289	€ 11.763
Stille reserve	PM	PM
Onbenutte belastingcapaciteit	PM	PM
Totaal	€ 12.789	€ 12.116

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 12.789.000) en de benodigde weerstandscapaciteit (€ 9.360.000) en wordt uitgedrukt in de ratio weerstandsvermogen. De ratio weerstandsvermogen is 1,4.

Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

In de 'beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen waterschap Hollandse Delta' is voorgesteld dat waterschap Hollandse Delta een weerstandsvermogen nastreeft dat ten minste voldoende is. Op basis van de berekende ratio weerstandsvermogen en bovenstaande tabel kan het weerstandsvermogen als ruim voldoende worden geclassificeerd.

4.7 Financiering

Het waterschap heeft in de loop der jaren investeringen (vaste activa) uitgevoerd, die vanwege hun meerjarige nut over meerdere jaren worden afgeschreven. In 2015 wordt € 165 miljoen aan investeringen uitgegeven, waarvoor in een aantal gevallen een bijdrage van derden wordt ontvangen (in totaal voor 2015 geraamd op € 125 miljoen). De afschrijvingen over 2015 worden begroot op € 21 miljoen. Een overzicht per activasoort is als bijlage 2 in deze begroting opgenomen.

Het waterschap financiert zijn taakuitoefening met eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (leningen). Het verloop van de vaste schulden over 2015 is als bijlage 5 in deze begroting opgenomen.

Wet Fido

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden, kortweg de Wet Fido. Deze wet heeft tot doel een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen hanteert de wet twee instrumenten:

De kasgeldlimiet voor de beperking van het renterisico op korte financieringen (<1 jaar);

De renterisiconorm voor de beperking van het renterisico op lange financieringen (>1 jaar).

De kasgeldlimiet geeft aan tot welk bedrag lagere overheden hun activiteiten met korte middelen mogen financieren. Voor waterschappen is die limiet bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Elk kalenderkwartaal wordt de gemiddelde korte schuld van de betreffende maanden getoetst aan de limiet.

Voor 2015 bedraagt het begrotingstotaal € 164 miljoen, zodat de kasgeldlimiet van waterschap Hollandse Delta uitkomt op een bedrag van € 37 miljoen (naar beneden afgerond). Hiervoor heeft het waterschap een kredietfaciliteit bij de NWB afgesloten. Op basis van de prognose zal deze faciliteit in 2015 niet worden overschreden.

Uitgangspunt voor het invoeren van een renterisiconorm is het streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen met het oog op een beperking van de renterisico's. Het bedrag aan aflossingen en het lening bedrag dat in aanmerking komt voor een renteherziening mogen in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm is 30% van het begrotingstotaal. De maximale herfinancieringsruimte (verplichte aflossing) voor 2015 is dus 30% van € 164 miljoen is € 49 miljoen. Het bedrag dat het waterschap moet aflossen (€10,7miljoen) blijft hier ruim onder.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Renteherzieningen	0	0	0	0	0
Reguliere aflossingen	10.652	10.394	10.190	9.917	9.690
Renterisico	10.652	10.394	10.190	9.917	9.690
Renterisiconorm 30% van € 163 miljoen	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000
Ruimte onder de renterisiconorm	38.348	38.606	38.810	39.083	39.310

Schatkistbankieren

Op 5 februari 2014 is WSHD gestart met schatkistbankieren. Alle tegoeden in rekening-courant bij NWB boven het drempelbedrag, moeten worden afgeroomd naar een rekening-courant van WSHD bij de Nederlandse schatkist.

Het drempelbedrag is het tegoed dat WSHD maximaal buiten de schatkist aan mag houden op de rekening-courant bij NWB. Het drempelbedrag bedraagt voor WSHD 0,75% van het begrotingstotaal. In 2015 zal dit 0,75% van € 164, is € 1,2 miljoen zijn (in 2014 € 1,1 miljoen). Het gemiddelde per kwartaal op de rekening-courant bij NWB mag niet boven het drempelbedrag uitkomen. Over de benutting van het drempelbedrag zal WSHD moeten rapporteren in de jaarstukken.

WSHD mag maximaal per dag de intradaglimiet bij de Nederlandse schatkist opnemen, om betalingen te kunnen doen. De intradaglimiet voor WSHD bedraagt in 2015 € 5 miljoen. De hoogte

van de intradaglimiet is gebaseerd op de gemiddelde hoogte aan betalingen over een jaar. WSHD kan de intradaglimiet zelf wijzigen.

Het is voor WSHD mogelijk om deposito's te plaatsen bij de Nederlandse schatkist als bekend is dat tegoeden gedurende langere tijd niet nodig zijn.

Financiële risico's

Bij het beheer van de liquiditeiten spelen renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico en valutarisico een rol. Voor het waterschap zijn de twee laatstgenoemde risico's niet aan de orde, omdat overheidsinstellingen slechts met eigen valuta werken. De inkomende en uitgaande geldstromen van de Cross Border Lease worden afgerekend in dollars, zodat het waterschap hierover geen valutarisico loopt.

Het *renterisicobeheer* is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van vreemd vermogen hoger, respectievelijk dat de renteopbrengsten van activa lager zijn dan een gewenst niveau. Zolang de rente op korte financieringsmiddelen lager is dan de rente op lange financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van korte middelen. De berekende grens van de kasgeldlimiet wordt hierbij als maximum aangehouden, tenzij er redenen zijn om hiervan tijdelijk af te wijken, bijvoorbeeld het verlaat opleggen van de omslagheffingen. Het aantrekken van kasgeldleningen kan een instrument zijn om binnen het maximum van de kasgeldlimiet te blijven. In de periode januari tot en met mei 2013 zijn veelvuldig kasgeldleningen aan getrokken.

Het *kredietrisicobeheer* (of debiteurenrisico) is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie als gevolg van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. Dit risico wordt zoveel mogelijk beperkt door het voeren van een strak invorderingsbeleid met de uiteindelijke inschakeling van deurwaarders. Waterschap Hollandse Delta heeft deze taak ondergebracht bij het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW).

Het *liquiditeitsrisicobeheer* is het beheersen van risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjareninvesteringsplanning, waardoor de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. De beheersing van dit risico is afhankelijk van de hardheid van de cijfers die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen.

Rentevisie

Voor 2015 wordt een omslagpercentage van 4,12% (2014 4,24%) begroot.

Rente kortlopende leningen

Voor 2015 verwacht het waterschap dat de rente 0,25% is (2014 0,5%). Vanaf 2016 wordt rekening gehouden met een rente van 0,5%.

Rente langlopende leningen

De verwachting is dat de rente voor langlopende leningen in 2015 2,5% (2014 2,75%) zal bedragen. Medio 2014 bedroeg de rente 2,27% (medio 2013 2,75%). Een afwijking van 0,5% ten opzichte van de verwachting, zou voor 2015 een mutatie in de geraamde rentelasten geven van afgerond € 190.000.

Vanaf 2016 wordt rekening gehouden met een lichte stijging van de rentetarieven en is 2,75% gehanteerd in de berekening van de rentelasten.

Treasurybeheer

Het risicoprofiel van de financiering is laag. In de leningenportefeuille vaste schulden bevinden zich geen leningen met de mogelijkheid van een renteherziening.

Zoals hiervoor al aangegeven worden krediet-, koers- en valutarisico's niet of nauwelijks gelopen. Forse mutaties in aangenomen rentepercentages voor op te nemen en uit te zetten kortlopende financieringsmiddelen hebben invloed op het begrotingsresultaat.

De korte rente is nog steeds historisch laag (debetrente rekening-courant NWB juli 2014: 0,25%). Periodiek wordt bekeken welk deel van de kortlopende financieringsmiddelen wordt omgezet in geldleningen met een langere looptijd.

De omvang van de leningenportefeuille wordt per 1 januari 2015 geraamd op € 218 miljoen (1 januari 2014 € 230 miljoen) en de reguliere aflossing op € 10,7 miljoen (2014 € 11,3 miljoen). Er vinden in 2015 geen extra aflossingen plaats, omdat daarvoor contractueel geen mogelijkheden bestaan.

Voor 2015 wordt de omvang van de in de loop van het jaar af te sluiten vaste geldleningen geraamd op maximaal € 54 miljoen (2014 € 54 miljoen). Als met het afsluiten van deze geldleningen rekening wordt gehouden, is de omvang van de leningenportefeuille per 31 december 2015 € 261 miljoen.

Het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen is in 2015 5,12% (2015 5,04%).

Kort geld wordt aangetrokken in de vorm van een rekening-courant krediet, kasgeld- en call-geldleningen bij de huisbankier (NWB) of andere geldverstrekkers die voldoende kredietwaardig zijn.

Ter dekking van de financieringsbehoefte wordt de Verenigde Vergadering gevraagd het college van dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:

- Het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening-courant verhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet ad € 37 miljoen;
- Het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 56 miljoen.

Rwzi Hellevoetsluis

4.8 Verbonden partijen

4.8.1 Inleiding

Door middel van verbonden partijen kunnen beleidsvoornemens van het waterschap tot uitvoering worden gebracht. In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en mogelijke daarmee verband houdende risico's moet in de begroting en in de jaarstukken een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. 'Een verbonden partij is een rechtspersoon, waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft'. Van een bestuurlijk belang is sprake indien het waterschap zeggenschap heeft, wat blijkt uit het hebben van stemrecht of door middel van vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie. Onder een financieel belang wordt verstaan dat het waterschap middelen beschikbaar heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij of in geval de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

4.8.2 Visie op verbonden partijen

Waterschap Hollandse Delta kent diverse samenwerkingsverbanden met andere overheden en instellingen. Daar waar het voordeel oplevert om samen te werken, zal deze samenwerking worden opgezet, c.q. gecontinueerd. Dit voordeel kan direct zijn in minder kosten en/of betere kwaliteit, maar ook indirect bijvoorbeeld in de vorm van een netwerk of naamsbekendheid.

4.8.3 Overzicht verbonden partijen

Waterschap Hollandse Delta heeft met veel participanten een relatie, het is dan ook niet de bedoeling om over elk van hen in dit kader te rapporteren. We beperken ons tot de bestaande verbonden partijen. Dat zijn in het geval voor waterschap Hollandse Delta twee vennootschappen, één stichting, zes gemeenschappelijke regelingen en 1 vereniging.

Vennootschappen:

1. Nederlandse Waterschapsbank (NWB).
2. Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden SUB-I BV (ZHEW).

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)

Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Ingangsdatum	5 mei 1954
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB Bank) is een financiële dienstverlener die zich met haar diensten exclusief richt op de Nederlandse publieke sector. De klanten van de NWB Bank zijn decentrale overheden (waterschappen, gemeenten en provincies) en instellingen onder garantie van (decentrale) overheden. Dit betreft voornamelijk instellingen voor sociale volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu.
Financieel belang WSH	De deelneming van Hollandse Delta in deze AAA- bank bedraagt € 234.140 opgebouwd uit 1893 (van de 50.478) aandelen A van nominaal € 115 en 143 (van de 8.511) aandelen B van nominaal € 460 (waarvan 25% volgestort) van de NWB.
Bestuurlijk belang WSHD	Het recht bestaat de algemene vergadering van aandeelhouders te bezoeken.
Financiële kerncijfers (x € 1 mln):	
-Eigen vermogen	31-12-2012 1.226. 31-12-2013 1.256
-Vreemd vermogen	74.858 71.750
-Jaarresultaat	40 34

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)

Relatie met programma	Algemene dekkingsmiddelen
Risico's	Gering
Overige informatie	In verband met de kapitaal-eisen onder Bazel III heeft de bank begin 2011 besloten tot een maximale reservering van de jaarlijkse nettowinst. Op grond van de aangekondigde minimale eis voor de leverage ratio per 1 januari 2018 van vooralsnog 3% zal geen dividend meer worden uitgekeerd tot de bank aan deze minimumeis voldoet. De nettowinst van € 34 miljoen zal worden toegevoegd aan de algemene reserves In de begroting 2014 was geen bedrag aan dividenduitkering geraamd. In de begroting 2015-2019 is ook geen dividenduitkering geraamd.

Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden SUB-I BV (ZHEW)

Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Ingangsdatum	17 september 1998
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	ZHEW SUB-I bv is een 100% dochter van WSHD en is opgericht om het leasecontract van de cross border lease aan te gaan.
Financieel belang WSH	Een aandelenkapitaal van € 90.756 waarvan gestort € 18.151
Bestuurlijk belang WSHD	N.v.t.
Financiële kerncijfers (x € 1 mln):	
-Eigen vermogen	31-12-2012 16.092 31-12-2013 13.764
-Vreemd vermogen	16.092 13.764
-Jaarresultaat	0 0
Relatie met programma	Zuiveren
Risico's	
Overige informatie	Binnen deze bv zijn deposito's ondergebracht die dienen voor de jaarlijkse lease betalingen van de cross border lease.

Gemeenschappelijke regelingen / verenigingen:

1. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffingen en Waardebepaling (SVHW).
2. Aquon.
3. Groenbeheer Hoeksche Waard.
4. Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg.
5. Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC).
6. Het Waterschapshuis.

Daarnaast een vereniging

1. Unie van Waterschappen.
2. Vereniging Zuid-Hollandse Waterschappen (VZHW)

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Vestigingsplaats	Klaaswaal
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 januari 2005
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De uitvoering van de belastingheffing en invordering van de waterschapsbelastingen is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling SVHW.
Financieel belang WSHD	De bijdrage aan de dienstverlening door SVHW is voor het waterschap in 2015 begroot op € 4.671.000 (2014: € 4.465.000).

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Bestuurlijk belang WSHD	Op 1 januari 2014 heeft SVHW 27 deelnemers. Hollandse Delta heeft zitting in het algemeen bestuur van SVHW met twee deelnemers uit het college van dijkgraaf en heemraden, ieder met een meervoudig stemrecht van drie (totaal 17,6% van de hoeveelheid stemmen). Het dagelijks bestuur van SVHW heeft vijf leden, waaronder één vertegenwoordiger van WSHD. Het voorzitterschap van het algemeen en het dagelijks bestuur van SVHW is belegd bij een wethouder van de gemeente Alblisserdam.	
Financiële kerncijfers (€ x € 1.000):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	671	423
-Vreemd vermogen	2.197	2.136
-Jaarresultaat	66	-248
Relatie met programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Risico's	Beperkt	
Overige informatie		

Aquon

Vestigingsplaats	Tiel	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	1 juli 2011	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	AQUON is het instituut voor wateronderzoek voor negen waterschappen. AQUON levert monsterneming, analyse en rapportage van chemisch, fysisch en biologisch onderzoek naar de eigenschappen van het natte milieu. AQUON verzorgt voor WSHD en de andere deelnemers het waterkwaliteitsonderzoek, dat uitgevoerd moet worden als gevolg van wettelijke verplichtingen (zoals zwemwateronderzoek en KRW monitoring). Tevens is het, ten behoeve van de uitvoering en evaluatie van het eigen beleid, noodzakelijk kwaliteit- en kwantiteitsmetingen uit te voeren en daarover te rapporteren.	
Financieel belang WSHD	Voor 2015 wordt de bijdrage voor de dienstverlening van Aquon begroot op € 4.079.470. In 2014 wordt € 4.133.518 betaald aan voorschotten.	
Bestuurlijk belang WDHD	Eén lid en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur.	
Financiële kerncijfers (€):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	-	-
-Vreemd vermogen	14.669.000	16.205.000
-Jaarresultaat	-	-
Relatie met programma	Water, Zuiveren en Algemene Beleidstaken	
Risico's	Zie overige informatie.	
Overige informatie	De beheersing van de financiële administratie is verbeterd en de cijfers geven een meer getrouw beeld van de werkelijkheid. Desondanks vertoonden de realisaties van de afgelopen jaren vooralsnog een grillig verloop die zich in 2014 lijkt te stabiliseren. Naar aanleiding van de 1e kwartaalrapportage kan worden geconstateerd, dat Aquon in 2014 binnen de begroting zal blijven en zich een verdere daling van de operationele kosten ten doel stelt. In lijn met het beschreven interne proces wordt aangegeven dat na het 3e kwartaal 2014 een nadere detaillering plaats gaat vinden over de opgave van de waterschappen, de herbeoordeling van de PDC en een jaarplan 2015.	

Gemeenschappelijke Regeling Groenbeheer Hoeksche Waard

Vestigingsplaats	Ridderkerk
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1 januari 2007
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Groenbeheer Hoeksche Waard is het samenwerkingsverband tussen het waterschap en de gemeenten van de Hoeksche Waard, dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021. De belangrijkste taken in het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021 gaan over de kernkwaliteiten van het landschap; dijken en kreken, bomen, natuur en water. Elementen die samen met de openheid van het polderlandschap, de akkers, boomgaarden, boerenerven en dorpen het unieke Hoekschewaardse landschap vormen. Het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021 speelt daarmee in belangrijke mate in op de thema's biodiversiteit, functionele agrobiodiversiteit en recreatie.
Financieel belang WSHD	Financiering gebeurt door vaste bijdragen van de deelnemers en (voor zover nog bestaand) subsidies van provincie en rijk. Hollandse Delta is 50% deelnemer in de GR. De gezamenlijke deelnemers zijn verantwoordelijk voor de kosten. Bij onvoorziene kosten waarvoor geen dekking is uit de algemene reserve wordt een extra bijdrage van de deelnemers gevraagd. De bijdrage aan Groenbeheer is voor het waterschap in 2015 begroot op € 207.169.
Bestuurlijk belang WSHD	Er is een algemeen en dagelijks bestuur. De voorzitter voor beide gremia wordt geleverd door het waterschap.
Financiële kerncijfers:	
-Eigen vermogen	31-12-2012 148.9038 31-12-2013 153.863
-Vreemd vermogen	116.156 1.087.530
-Jaarresultaat	27.902 8.914
Relatie met programma	Water en Wegen
Risico's	Zie overige informatie
Overige informatie	In het Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard (SOHW) wordt in het PFO Landschap invulling gegeven aan de uitvoering van het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021. De samenwerking van de gemeenten in de Hoeksche Waard met WSHD komt tot uiting in het bestuur van Groenbeheer, bestaande uit de portefeuillehouders van de afzonderlijke gemeenten in de Hoeksche Waard en de portefeuillehouder van WSHD. Het uitvoeringsprogramma van Groenbeheer HW bestaat uit de volgende onderdelen: * Het onderhoud van bomen en beplantingen (ca. 23.000 stuks vooral op secundaire dijken); * Een kap- en verjongingsplan (boomsaneringsplannen); * Het beheer van krekennatuur (eigendom van Groenbeheer 21 ha en waterschap 65 ha); * Ecologisch beheer van dijkvegetaties (ca. 7 ha).

Gemeenschappelijke regeling Voorne- Putten en Rozenburg

Vestigingsplaats	Brielle
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1-1-2005
Openbaar belang	Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg is een

Gemeenschappelijke regeling Voorne- Putten en Rozenburg

(doelstellingen en activiteiten)	gemeenschappelijke regeling tussen waterschap Hollandse Delta, de gemeenten op Voorne-Putten en de deelgemeente van Rotterdam, Rozenburg. Doel van de regeling is het beheer ingevolge de Archiefwet van overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van niet overgebrachte archiefbescheiden.		
Financieel belang WSHD	De jaarlijkse bijdrage voor 2015 is vastgesteld op € 79.335.		
Bestuurlijk belang WSHD	Eén lid en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur van het streekarchief.		
Financiële kerncijfers (€):	31-12-2012		31-12-2013
-Eigen vermogen	69.052		
-Vreemd vermogen	61.718		
-Jaarresultaat	-1.690		2.668
Relatie met programma	Bedrijfsvoering		
Risico's	Door het college van WSHD is besloten om deelname in deze gemeenschappelijke regeling uiterlijk per 1 januari 2018 te beëindigen en daartoe de voorbereidingen te treffen. Door de afdeling bestuurlijke/juridische zaken van de gemeente Brielle wordt hiertoe, in opdracht van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg, een voorstel voorbereid. Hierin zal onder andere worden aangegeven wat de financiële/juridische consequenties zijn voor het waterschap Hollandse Delta.		
Overige informatie	Waterschap Hollandse Delta participeert als rechtsopvolger van het voormalige waterschap de Brielse Dijkkring in deze gemeenschappelijke regeling. Voor het huidige archief is participatie niet noodzakelijk, aangezien het archief van het waterschap Hollandse Delta voor beheer en toezicht niet ondergebracht is bij dit Streekarchief, maar bij het Stadsarchief Rotterdam. Het oud archief van de rechtsvoorganger is hier ondergebracht.		

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)

Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1 januari 2010
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Hoogheemraadschap van Rijnland, waterschap Hollandse Delta, Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap van Delfland zijn een gemeenschappelijke regeling aangegaan onder de naam Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 met als doel het resterende slib van het zuiveringsproces adequaat te verwerken.
Financieel belang WSHD	De in de GR deelnemende waterschappen hebben de samenwerking gezocht in het kader van de verwerking van slib. Dit heeft geleid tot de DRSH Zuiveringsslib NV. Op 1 januari 2010 is de DRSH NV door de aandeelhoudende waterschappen in eigendom overgedragen aan NV HVC. Als gevolg van deze overdracht hebben de waterschappen een gezamenlijk belang verkregen in NV HVC. Gezamenlijk bezitten de waterschappen 397 aandelen (per januari 2014 is dit een belang van circa 12% in NV HVC). In september 2011 is dit belang overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009. WSHD heeft 111 aandelen NV HVC, wat overeenkomt met 28% van het totale financiële belang binnen de GR.

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)

Bestuurlijk belang WSHD	WSHD heeft één lid in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Er is geen plaatsvervanger aangewezen.	
	Daarnaast is de GR vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van HVC.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	68.000	63.000
-Vreemd vermogen	958.000	950.000
-Jaarresultaat	-19.400	-4.900
Relatie met programma	Zuiveren	
Risico's	<p>Het waterschap heeft via de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 haar voormalige belangen van DRSH Zuiverings-slib NV ondergebracht bij de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). De waterschappen staan vanaf hun toetreding garant voor de financiering van de activiteiten die HVC voor de waterschappen uitvoert. In het nieuwe B-plus aandeelhouderschap waartoe in de AVA op 4 juli 2013 besloten is, heeft de garantstelling ook betrekking op financiering van investeringen ter verduurzaming van de activiteiten die voor de waterschappen worden uitgevoerd. Zo wordt een deel van de financiering (c.q. de daarvoor benodigde garantstelling) van de bio-energiecentrale (BEC) aan de waterschappen toegerekend aangezien de BEC de groene elektriciteit levert ten behoeve van de bedrijfsvoering van de slibverbrandingsinstallatie (SVI). Een verdere aanpassing c.q. uitbreiding van de garantstelling zal plaatsvinden afhankelijk van besluitvorming over (financiering van) nieuwe investeringen ten behoeve van de waterschappen. Ter verduidelijking van het vorenstaande is de ballotageovereenkomst B aangepast, inhoudelijk is de bestaande situatie niet gewijzigd. Het continueren van het aandeelhouderschap B betekent derhalve een voortzetting van de huidige situatie c.q. het bestaande principe van kosten- en batendeling.</p> <p>WSHD is hoofdelijk aansprakelijk voor de gegarandeerde geldleningen van € 45,5 miljoen (ultimo 2014), de schuldpositie voor de bio-energiecentrale (BEC) te Alkmaar (€ 4,6 miljoen, ultimo 2014) en de gegarandeerde rekening courant voorziening van € 10 miljoen. De aandeelhouders B staan volledig garant voor de Slibverbrandingsinstallatie, voor de BEC is de garantstelling naar rato van de aandelenverhouding tussen aandeelhouder A en B. De garantstelling voor de rekening courant geldt alleen indien HVC daadwerkelijk van deze faciliteit gebruik maakt.</p> <p>Ter compensatie voor de door de waterschappen gegarandeerde geldleningen betaalt HVC jaarlijks een vergoeding van 1% van het garantstellingsbedrag.</p>	
Overige informatie		

Het Waterschapshuis

Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1 juli 2010
Openbaar belang	Het Waterschapshuis bevordert samenwerking op ICT-gebied

Het Waterschapshuis

(doelstellingen en activiteiten)	tussen waterschappen en andere overheden die actief zijn in de watersector. Er worden ICT-programma's uitgevoerd voor de waterschappen en er worden applicaties beheerd die door meerdere waterschappen gebruikt worden.	
Financieel belang WSHD	Jaarkosten bedragen voor 2015 ca. € 568.714 (2014: ca. € 839.133).	
Bestuurlijk belang WSHD	Eén lid en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur.	
Financiële kerncijfers (€) (Stichting):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	324.431	1.334.458
-Vreemd vermogen(totaal vlottende activa)	7.898.502	8.650.609
-Jaarresultaat	-	-
Relatie met programma	Bedrijfsvoering	
Risico's		
Overige informatie	<p>In april 2014 is de nieuwe koers van HWH door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De focus van HWH 2.0 wordt regie op de uitvoering en advies. De meerwaarde van HWH gaat vooral liggen in de uitvoering van wettelijke taken en processen door middel van ICT. In 2014 wordt een juridisch kader opgesteld waarbinnen HWH opdrachten van de waterschappen (en eventueel derden) kan uitvoeren, waarbij de risico's die met de uitvoering van de opdrachten zijn verbonden alleen berusten bij de opdrachtgevers van die opdrachten. Dit betekent o.a. dat de Gemeenschappelijke Regeling HWH moet worden aangepast. Ook moet dienstverleningsconstruct ontwikkeld worden, en moeten zaken als delegatie en mandatering, controleverordening en de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie aangepast worden. Verder wordt HWH gereorganiseerd, waarbij naar een vaste kern van ca. 15 medewerkers wordt gestreefd.</p> <p>De gevolgen voor de HWH begroting 2015 worden begin 2015 middels een begrotingswijziging aan de waterschappen aangeboden.</p>	

Unie van Waterschappen

Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	1 januari 1927
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	<p>De Nederlandse waterschappen zijn verenigd in de Unie van Waterschappen. De Unie behartigt de belangen van de waterschappen en zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking tussen de waterschappen.</p> <p>De Unie van Waterschappen treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de regering, internationale instanties, de rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De Unie neemt deel in veel overleg- en adviesorganen en is betrokken bij de ontwikkeling van het rijksbeleid, regelgeving en beleidsnota's voor waterbeheer. De Unie neemt ook het initiatief zelf onderwerpen op de politieke agenda te zetten.</p> <p><i>Visie</i></p> <p>De Unie opereert op basis van de volgende visie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leidend zijn in de strategische discussie over regionaal waterbeheer, in zowel nationale als internationale context, met als doel: duurzaam waterbeheer. • De Unie is de meest inspirerende gesprekspartner over regionaal waterbeheer en dus aanwezig op plekken waar

Unie van Waterschappen

	<p>belangrijke besluiten worden genomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We excelleren in strategisch netwerken, spelen adequaat in op veranderingen, nemen initiatieven en zijn communicatief: inspireren en verbinden, zijn volwaardige gesprekspartner en kennen de 'ins and outs' van de Haagse en Brusselse bureaucratie. <p>Hiermee anticipeert het Uniebureau op veranderende wensen van waterschappen, veranderende maatschappelijke vraagstukken en toenemende internationalisering. De beoogde proactieve inzet van het Uniebureau, als ondersteuner van het bestuur, wordt bereikt met een organisatiestructuur die op samenwerking is gericht.</p>	
Financieel belang WSHD	Jaarlijks wordt contributie betaald aan de Unie. Voor 2015 wordt uitgegaan van een bijdrage van ca. € 484.000. In 2014 is een bijdrage van € 473.875 betaald.	
Bestuurlijk belang WSHD	<p>Het hoogste orgaan van de Unie van Waterschappen is de ledenvergadering. In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting. De ledenvergadering vergadert 4 keer per jaar.</p> <p>Uit de ledenvergadering worden de leden van het bestuur gekozen. De bestuursleden en de voorzitter worden benoemd voor een periode van 3 jaar met de mogelijkheid tot eenmalige herbenoeming.</p> <p>In de Uniecommissies wordt het beleid van de Unie op diverse beleidsterreinen voorbereid en deels vastgesteld. De commissies worden geadviseerd door de werkgroepen. Hierin hebben waterschapsmedewerkers zitting. Formele besluitvorming vindt plaats in het bestuur en in de ledenvergadering.</p>	
Financiële kerncijfers (€):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	2.773.970	839.995
-Vreemd vermogen	11.877.844	11.913.790
-Jaarresultaat	58.017	-1.934.000
Relatie met programma	Algemene beleidstaken	
Risico's		
Overige informatie	<p>Het nadelige exploitatieresultaat was € 180.259, maar vanwege de afwaardering van het pand aan de Koningskade te Den Haag bedroeg het uiteindelijke resultaat € 1.934.000 nadelig.</p> <p>Het Uniebureau wordt aangestuurd door een directeur. Er wordt gewerkt binnen 4 programma's:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Waterbeleid ▪ Innovatie en internationaal ▪ Moderne overheid ▪ Vereniging en communicatie 	

Vereniging Zuid-Hollandse Waterschappen (VZHW)

Vestigingsplaats	Ridderkerk
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	22 december 1910
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	<p>De behartiging van de belangen van de waterschappen in het algemeen en in het bijzonder van die, welke geheel of gedeeltelijk in de provincie Zuid-Holland zijn gelegen. Zij verricht al datgene dat in het belang is of kan zijn voor een goede taakuitoefening door de aangesloten waterschappen. Per 1/1/2014 zijn de volgende waterschappen aangesloten: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Hoogheemraadschap Rijnlanden, Hoogheemraadschap van</p>

Vereniging Zuid-Hollandse Waterschappen (VZHW)

	Delfland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, waterschap Hollandse Delta en waterschap Rivierenland.	
Financieel belang WSHD	Ieder deelnemend waterschap levert een gelijke financiële bijdrage van € 1.400 in 2014.	
Bestuurlijk belang WSHD	De voorzittersfunctie is in 2013 overgegaan van Hoogheemraadschap van Delfland naar waterschap Hollandse Delta. Er worden 4 algemene vergaderingen per jaar gehouden.	
Financiële kerncijfers (€) (Stichting):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	14.000	18000
-Vreemd vermogen(totaal vlottende activa)	25.000	-
-Jaarresultaat	-	4500
Relatie met programma	Algemene beleidstaken	
Risico's	Het risico is beperkt tot de jaarlijkse financiële bijdrage aan de vereniging van € 1.400.	
Overige informatie		

2 – Indirect verbonden partijen

Naast de partijen die volgens bovengenoemde definitie zijn aan te merken als verbonden partij, zijn er ook partijen waarmee WSHD indirect verbonden is. Bij deze partijen is er wel sprake van een financieel belang, maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang in de indirect verbonden partij, bijvoorbeeld omdat de indirect verbonden partij een stichting is. Een andere mogelijkheid is dat een verbonden partij bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van de, achterliggende, en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel in voorkomende gevallen volgens de letter van de definitie geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze indirect verbonden partijen aandacht te besteden.

Indirect verbonden partijen:

1. Stowa.

Stowa

Vestigingsplaats	Den Haag (statutair)	
Rechtsvorm	Stichting	
Ingangsdatum	13 september 1971 (als STORA, m.i.v. 1992 STOWA)	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	STOWA ontwikkelt, vergaart en verspreidt kennis die nodig is om de opgaven waar waterbeheerders voor staan, goed uit te voeren.	
Financieel belang WSHD	De reguliere jaarlijkse bijdrage voor 2015 wordt geraamd op € 435.000.	
Bestuurlijk belang WSHD	Geen; er zitten minimaal 4 en maximaal 6 waterschapsvertegenwoordigers in het bestuur van Stowa.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	0	0
-Vreemd vermogen	0	0
-Jaarresultaat	0	0
Relatie met programma	Waterkeringen en Water	
Risico's		
Overige informatie	Enkele onderwerpen, die momenteel in vanuit STOWA worden opgepakt, gestimuleerd of ondersteund: <ul style="list-style-type: none"> • Innovatie in de afvalwaterzuivering (zoals CENIRELTA) • Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid 	

Stowa

- (grondstoffen-fabriek, energiefabriek)
- Integrale oplossingen in de waterketen (bijv. medicijnresten)
- Innovatie in de waterveiligheid (o.a. MLV, dijken op veen)
- Normering regionale waterkeringen (overstromingsklassen)
- Inspectie waterkeringen (Handboek)
- Studiegroep Pijpleidingen (kennisuitwisseling)
- Innovatie in het Waterbeheer (flexibel peilbeheer, visvriendelijke gemalen)
- Toekomstig waterbeheer (Deltaproof)
- Watergovernance (relatie met WGC)

4.9 Bedrijfsvoering

Inleiding

Voor het leveren van een klantgerichte en kwalitatieve dienstverlening aan onze belastingbetalers is een goede bedrijfsvoering onontbeerlijk. Bedrijfsvoering is de manier waarop de bedrijfsprocessen van Hollandse Delta worden beheerst en uitgevoerd met onderstaande thema's. Deze paragraaf wordt afgesloten met een overzicht van de netto-lasten van bedrijfsvoering.

Personeelsbeleid en –beheer

“Het ontwikkelen, invoeren, bewaken, hanteren, en onderhouden van centrale instrumenten t.b.v. het te voeren personeelsbeleid en -beheer, evenals het voeren van de salarisadministratie.”

Onderwerpen:

- meerjarige personeelsplanning;
- competentie management;
- mobiliteit;
- begrotingscyclus personeelskosten en;
- basis dienstverlening.

Organisatiebeleid en –beheer

“Het opbouwen en in stand houden van een goed functionerende ambtelijke organisatie die op zijn taak is berekend.”

Onderwerpen:

- management development;
- WSHD op koers met o.a. aanbesteden op maat en de regie-organisatie;
- verjongen & verkleuren en;
- basis dienstverlening.

Kwaliteits-, arbeidsomstandigheden-, milieuzorgbeleid en –beheer

“De centrale activiteiten m.b.t. de ontwikkeling, het beheer, het onderhoud en het richting geven aan de uitvoering van een intern milieuzorgsysteem, een adequate arbozorg en een kwaliteitszorgsysteem binnen de organisatie van het waterschap.”

Onderwerpen:

- vitaliteit met verzuimmanagement;
- procesmanagement;
- veiligheid;
- duurzaamheid en;
- basis dienstverlening.

Interne communicatie

“De centrale activiteiten die zijn gericht op het informeren van het personeel en het bestuur over het beleid van het waterschap en de activiteiten die ter realisering daarvan worden uitgevoerd evenals over het intern functioneren van het waterschap.”

Onderwerpen:

- visie en koers van WSHD;
- directie on tour en;
- basis dienstverlening.

Wat mag het kosten

Hieronder is een overzicht van de baten en lasten van de bedrijfsvoering opgenomen, onderverdeeld naar de kostensoorten. Het totaal van de netto-lasten wordt op basis van de nota 'Doorbelasting indirecte kosten' verdeeld over de programma's en de investeringen.

Baten/ lasten	Kostensoort (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten	Rente & Afschrijving	32.288	31.090	32.058	35.100	35.159	37.089	34.586
	Personeelslasten	47.241	50.300	48.602	42.445	43.015	43.616	44.320
	Goederen en diensten van derden	10.105	11.482	11.191	11.324	11.287	11.311	11.311
	Bijdragen aan derden	142	170	167	167	167	167	167
	Toev. Reserves en Voorzien./ onvoorzien	1.185	0	0	0	0	0	0
	Doorberekende kosten	44.290	44.121	45.577	45.231	46.863	46.669	46.408
	Totaal Lasten		135.252	137.162	137.595	134.267	136.492	138.853
Baten	Financiële baten	-353	-558	-1.770	-1.438	-2.906	-381	0
	Personeelsbaten	-239	0	-87	-87	-87	-87	-87
	Goederen en diensten aan derden	-376	-154	-151	-151	-151	-151	-151
	Bijdragen van derden	-243	-5	0	0	0	0	0
	Interne verrekeningen	-10.764	-13.488	-11.131	0	0	0	0
Totaal Baten		-11.975	-14.205	-13.139	-1.675	-3.144	-619	-238
Doorbelastingen		123.277	122.957	124.457	132.591	133.348	138.234	136.554

4.10 EMU-saldo

De waterschappen zijn in het kader van de Economische en Monetaire Unie (EMU) verplicht financiële informatie op kwartaalbasis aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) te verstrekken. In de programmabegroting is deze verplichte informatie opgenomen.

Ten behoeve van deze gegevensverstrekking is er tussen de waterschappen en het CBS een convenant afgesloten. Deze informatie wordt door het CBS onder andere gebruikt voor de verplichte aanlevering van kwartaalinformatie over overheden aan de Europese Commissie.

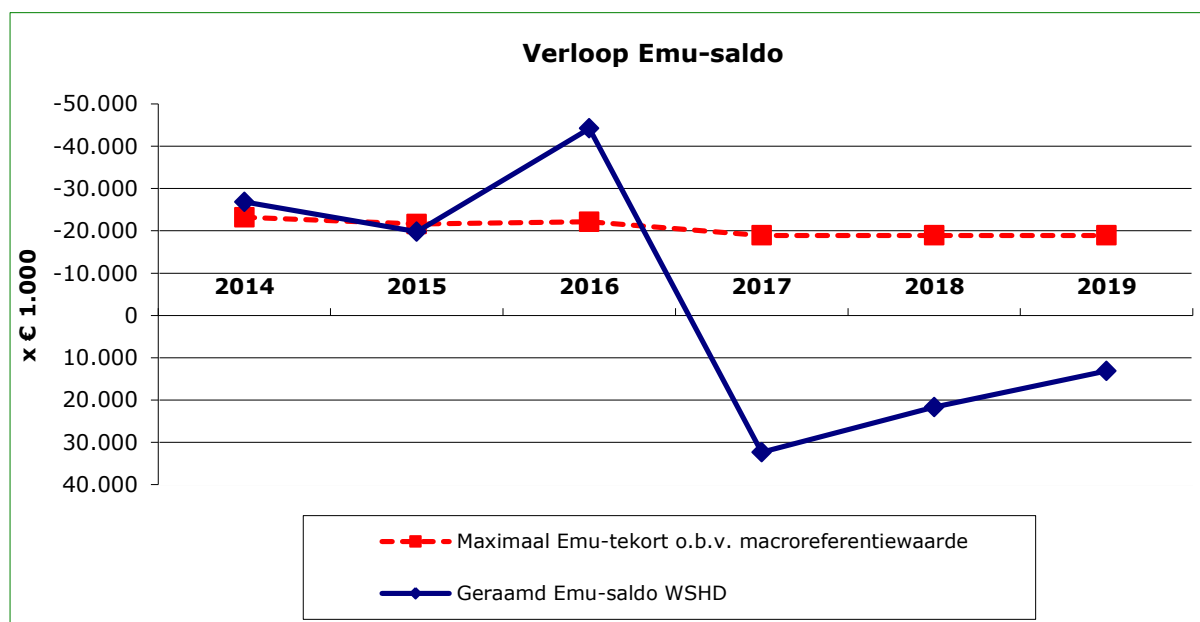
4.10.1 Opbouw EMU-saldo

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroot 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
1 EMU exploitatiesaldo						
Saldo exploitatiebegroting naar kosten- en opbrengstsoorten	-17	0	0	0	0	0
+ Dotaties aan reserves	10.440	3.146	1.272	1.035	845	642
-/- Onttrekkingen aan reserves	-7.926	-4.354	-1.356	-957	-908	-271
Totaal EMU exploitatiesaldo	2.497	-1.208	-84	78	-63	371
2 Invloed investeringen						
-/- Bruto-investeringsuitgaven	-147.726	-163.942	-151.856	-46.848	-10.595	-15.528
+ Investeringssubsidies	98.116	124.991	84.664	56.534	6.026	3.758
+ Verkoop van materiële en immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
+ Afschrijvingen	20.887	20.885	23.418	23.488	26.277	24.496
Totaal invloed investeringen	-28.723	-18.066	-43.774	33.174	21.708	12.726
3 Invloed voorzieningen						
+ Toevoegingen aan voorzieningen	100	100	100	100	100	100
-/- Onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie (vrijval)						
-/- Onttrekkingen rechtstreeks uit voorzieningen	-711	-626	-435	-434	-53	-53
Totaal invloed voorzieningen	-611	-526	-335	-334	47	47
4 Deelnemingen en aandelen						
-/- Boekwinst	0	0	0	0	0	0
+ Boekverlies	0	0	0	0	0	0
Totaal invloed deelnemingen en aandelen	0	0	0	0	0	0
Geraamd Emu-saldo WSHD	-26.837	-19.800	-44.193	32.918	21.692	13.144
Maximaal Emu-tekort o.b.v. macroreferentiewaarde (opgave UvW)	-0,07%	-0,06%	-0,06%	-0,05%	-0,05%	-0,05%
	-23.200	-21.602	-22.132	-18.905	-18.905	-18.905
Verschil (+ = ruimte; - = tekort)	-3.637	1.802	-22.061	51.823	40.597	32.049

4.10.2 Toelichting op EMU-saldo

Door het Rijk is bepaald dat de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) in 2015 gezamenlijk een maximaal aandeel in het EMU-tekort van 0,5% BBP mogen hebben. De onderlinge verdeling tussen de drie decentrale overheden moet is in onderling overleg bepaald. In het onderling overleg met VNG, IPO en UvW is de volgende verdeling afgesproken: gemeenten 0,34%, provincies 0,10% en waterschappen 0,06%. Op basis van deze macro-verdeling is door de unie berekend wat de individuele referentiewaarden van het EMU-saldo voor de afzonderlijke waterschappen zijn. Hierbij is rekening gehouden met een verlaging van het toegestane tekort vanaf 2017.

De individuele referentiewaarde voor WSHD afgezet tegen het geraamde Emu-saldo op basis van de voornemens in de programmabegroting geeft weergegeven in een grafiek het volgende beeld:

Uit de berekening blijkt, dat WSHD verwacht op begrotingsbasis in 2014 een te hoog EMU-tekort te hebben en in 2015 een iets lager tekort ten opzichte van de individuele referentiewaarde. In 2016 wordt een grote overschrijding van de referentiewaarde geprognosticeerd. Dit wordt veroorzaakt door de financieringswijze van de HWBP-projecten. De verwachting is dat WSHD in 2016 een deel van de werkzaamheden moet voorfinancieren (ca. 20%). In 2017 worden projecten afgerekend met het Rijk en worden de rijksbijdragen ontvangen. Vandaar ook het grote geraamde overschot in 2017.

Het gemiddelde EMU-tekort over de jaren 2014-2019 wordt nu geraamd op afgerond € 4 miljoen, terwijl gemiddeld een tekort van € 20 miljoen is toegestaan.

Door het kabinet is uitgesproken dat tijdens deze kabinetsperiode de eventuele sancties op basis van de wet Hof niet toegepast worden. Verder is in de wet Hof opgenomen dat gestuurd gaat worden op de macronorm voor het Emu-saldo van de gezamenlijke medeoverheden (gemeenten, provincies en waterschappen). Als macro sprake is van een overschrijding dan moeten maatregelen worden genomen. Hierbij dienen de individuele referentiewaarden een aanknopingspunt om te bepalen welke organisatie met maatregelen moet komen.

De verwachting is dat het nu geraamde te hoge EMU-tekort in 2014 en 2016 geen nadelige gevolgen zal hebben. Dit omdat in de praktijk het investeringsvolume achterblijft bij de prognoses.

4.11 Duurzaamheid

WSHD streeft ernaar om zijn taken op een duurzame wijze uit te voeren. Op basis van met name het Klimaat- en Energieakkoord zijn doelstellingen en maatregelen vastgesteld op het gebied van onder andere energie-efficiency en productie, vermindering uitstoot van broeikasgassen en inkoop,

Duurzame energieopwekking.

Beleidsdoelstelling: WSHD wekt in 2020 40% van de totale energiebehoefte zelf duurzaam op.

Voor het opwekken van duurzame energie werkt WSHD samen met (regionale) energiebedrijven.

- Biogas:
 - Met biogas uit slibvergisting wordt elektriciteit en warmte geproduceerd. Dit voorziet voor ongeveer 18% in de energiebehoefte van WSHD.
 - HVC heeft samen met waterschappen onderzoek uitgevoerd naar de realisatie van een centrale slibvergisting. Op basis van de onderzoeksresultaten is besloten daarvan af te zien. De HVC-waterschappen zullen zich vooral richten op het benutten van de bestaande gistingsinstallaties.
- Afvalwaterenergie:
 - Uit eerdere studie kwam naar voren dat verder benutten van de gistingcapaciteit op Sluisjesdijk beperkt voordeel oplevert. Bij eventuele herinvesteringen op rwzi's zal telkens de optie afvoer naar Sluisjesdijk worden verkend.
- Windenergie:
 - De elektriciteit die de windmolen Middelharnis produceert wordt aan het waterschap toegerekend.
- In samenwerking met HVC en andere overheden loopt een verkenning naar toepassing van windenergie op terreinen en installaties van WSHD. Deze verkenning wordt in 2015 voortgezet. Er lijken - mede door de opstelling van andere overheden c.q. bevoegd gezag - goede mogelijkheden te zijn voor toepassing van windenergie op waterschapsobjecten (rwzi's).
- Zonne-energie:
 - Voor de elektriciteitsvoorziening bij stuwen wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van zonnepanelen.
 - Voor het op grotere schaal gebruiken van zonne-energie worden de prijsontwikkeling gevolgd en zullen indien verantwoord voorstellen worden gedaan. De resultaten van een Quickscan geven aanleiding om nader onderzoek te doen naar de mogelijkheid om met zonneparken op (reserve)terreinen van rwzi's of andere installaties energie te produceren.
- Groene biomassa:
 - Het is nog geen haalbare optie voor het zelf opwekken van energie. HVC gaat nog een keer een quickscan uitvoeren naar de potentie en ontwikkelingen.
- Warmtelevering:
 - De eventuele mogelijkheden voor uitwisseling van warmte en/of biogas op Sluisjesdijk worden meegenomen in het project vervangen gasmotoren.

Duurzame energiehuishouding.

Beleidsdoelstelling: 30% energie-efficiencyverbetering WSHD in 2020.

- Onderzoek naar het energiezuinige Anammox proces op Dokhaven wordt voortgezet en zal naar verwachting in 2016 worden afgerond.
- In 2015 wordt verder uitvoering gegeven aan het Energie Efficiency Plan 2013-2016 in het kader van de MJA3 afspraken door het Programma Zuiveren.
- Permanente monitoring van het energieverbruik kantoor Ridderkerk en zo nodig bijsturing.
- Klimaatneutraal bouwen: het nieuwe gemaal Putten wordt zo klimaatneutraal mogelijk gebouwd. De ervaring daaruit wordt benut bij het ontwerp van andere installaties.
- In het kader van energie- en onderhoudsefficiëntie is op enkele locaties LED straatverlichting geplaatst. De ervaringen met deze verlichting lijken positief en het is de bedoeling om LED straatverlichting op grotere schaal te gaan gebruiken.

Duurzaam inkopen.

Beleidsdoelstelling 2015 = 100%

- We kopen 100% duurzaam in volgens de landelijke criteria.
- Naast het opnemen van duurzaamheidsaspecten in Algemene Programma's van Eisen krijgt duurzaamheid bij aanbestedingen aandacht door middel van de Aanpak Duurzaam GWW. Met deze werkwijze worden in alle fasen van een project duurzaamheidsaspecten meegewogen. Instrumenten uit de Aanpak worden bij meerdere aanbestedingen toegepast.

Wagenpark.

- In 2014 zijn voor een deel van de dienstvoertuigen nieuwe leasecontracten afgesloten. In 2015 wordt de rest van het wagenpark gefaseerd vervangen. Afwegingscriteria zijn onder andere brandstofverbruik en CO2 uitstoot.

Uitstoot broeikasgassen afvalwaterbehandeling (lachgas en methaan).

- Op basis van het STOWA onderzoek wordt beleid ontwikkeld voor het terugdringen van de emissie van broeikasgassen. In 2012 is gebleken dat er onvoldoende kennis aanwezig is om te sturen op de uitstoot van lachgas (N₂O). In afwachting van verder internationaal wetenschappelijk onderzoek is landelijk afgesproken om deze doelstelling tijdelijk te parkeren.

Duurzaam Terreinbeheer.

Beleidsdoelstelling: voldoen aan certificatieisen van niveau Zilver.

- Het onderhoud van omheinde terreinen is gecertificeerd op niveau Zilver volgens de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Het niveau Zilver wordt gehandhaafd.

Grondstofwinning.

- Afvalwater is een bron van schaarse grondstoffen. Terugwinning van fosfaat wordt als kansrijk aangemerkt (Ketenakkoord Fosfaat). WSHD zet in op de terugwinning van fosfaat uit de reststroom van de slibverbranding. HVC heeft aangegeven samen met SNB te willen inzetten op terugwinning van fosfaat uit slibas middels de Ecophos-route. De mogelijkheden tot realisatie van deze route worden momenteel verkend. De ontwikkelingen op landelijke schaal worden gestimuleerd door deelname aan de Grondstoffenfabriek.

Samenwerking en innovatie in de waterketen.

Duurzame inrichting met terugwinning van energie en grondstoffen.

- Verder doorvoeren van Asset Management op basis van levenscyclus analyse.
- Ontwikkeling / vernieuwing van de afvalwater-, slib- en energieketens in samenwerking met de ketenpartners. Er wordt al overleg gevoerd over kansen en mogelijkheden.
- Hollandse Delta werkt samen met Evides in het RINEW onderzoeksproject naar technische mogelijkheden in de Rotterdamse Stadshavens. In samenwerking met Paques en de TU Delft wordt onderzoek gedaan naar het Koude Anammox proces (CENIRELTA project) om de afvalwaterketen verder te verduurzamen. Met de Rotterdamse ketenpartners wordt een Lange-Termijnvisie en een innovatie-agenda opgesteld in het kader van het RoSA-project.

5 Exploitatiebegroting

5.1 Meerjarenbegroting naar programma's

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroot 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
PC_1 Waterkeringen							
Lasten							
1.10. Plannen, instrumenten & registers waterker.	1.841	2.010	2.205	1.745	1.663	2.352	1.953
1.20. Versterken waterkeringen	5.790	8.000	9.155	9.565	10.516	10.405	10.455
1.30. Behouden waterkeringen	4.518	5.322	5.987	5.634	5.684	5.734	5.734
1.40. Calamiteiten waterkeringen	1.042	992	1.067	1.065	1.163	1.161	1.158
Totaal Lasten	13.191	16.323	18.414	18.010	19.027	19.652	19.300
Baten							
1.20. Versterken waterkeringen	-6	-48	0	0	0	0	0
1.30. Behouden waterkeringen	-362	-374	-529	-374	-90	-90	-90
1.40. Calamiteiten waterkeringen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-368	-422	-529	-374	-90	-90	-90
Totaal Waterkeringen	12.823	15.901	17.885	17.636	18.937	19.562	19.210
PC_2 Water							
Lasten							
2.10. Plannen, instrumenten & registers water	8.445	8.681	7.184	6.054	5.642	5.638	5.634
2.20. Droge voeten	18.950	20.901	22.819	22.992	22.740	27.554	28.487
2.30. Voldoende water	1.765	1.364	1.652	1.549	1.540	1.530	1.511
2.40. Schoon en gezond water	1.831	1.969	1.675	1.889	1.848	1.837	1.827
2.50. Baggeren	7.261	7.488	10.746	9.540	9.301	9.253	9.251
2.60. Vaarwegbeheer	394	501	767	767	1.067	1.067	1.067
2.70. Calamiteiten water	1.175	232	160	160	150	150	150
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	1.173	1.350	1.172	1.100	972	972	972
Totaal Lasten	40.995	42.485	46.176	44.052	43.259	48.002	48.899
Baten							
2.10. Plannen, instrumenten & registers water	-167	-134	0	0	0	0	0
2.20. Droge voeten	-1.215	-332	-383	-383	-383	-383	-383
2.30. Voldoende water	-3	-3	-83	-3	-3	-3	-3
2.40. Schoon en gezond water	-305	-251	-1	-1	-1	-1	-1
2.50. Baggeren	-239	-595	-3.218	-2.366	-1.696	-1.667	-1.667
2.60. Vaarwegbeheer	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	134	-43	-43	-43	-43	-43	-43
Totaal Baten	-1.796	-1.359	-3.729	-2.797	-2.127	-2.098	-2.098
Totaal Water	39.199	41.127	42.447	41.255	41.132	45.904	46.801
PC_3 Zuiveren							
Lasten							
3.10. Plannen, instrumenten & registers zuiveren	2.603	2.111	2.162	1.982	1.982	2.082	2.082
3.20. Gezuiverd afvalwater	54.872	55.797	55.904	56.219	56.289	56.111	54.132
3.30. Calamiteiten zuiveren	0	30	19	19	19	19	19
Totaal Lasten	57.475	57.939	58.086	58.220	58.291	58.212	56.233

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroot 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Baten							
3.10. Plannen, instrumenten & registers zuiveren	-1.299	-371	-371	0	0	0	0
3.20. Gezuiverd afvalwater	-3.188	-2.212	-2.306	-2.107	-2.058	-2.009	-1.372
Totaal Baten	-4.488	-2.583	-2.677	-2.107	-2.058	-2.009	-1.372
Totaal Zuiveren	52.987	55.356	55.409	56.114	56.233	56.203	54.861
PC_4 Wegen							
Lasten							
4.10. Plannen, instrumenten & registers wegen	1.070	1.554	1.385	1.355	1.355	1.355	1.355
4.20. Berijdbaarheid	10.865	11.679	12.581	11.956	11.790	11.070	10.980
4.30. Verkeerveiligheid	3.490	2.149	2.368	2.834	2.777	2.772	2.753
4.40. Calamiteiten wegen	72	72	85	85	75	75	75
Totaal Lasten	15.497	15.455	16.419	16.230	15.997	15.272	15.163
Baten							
4.10. Plannen, instrumenten & registers wegen	-4	-5	0	0	0	0	0
4.20. Berijdbaarheid	-8.275	-7.873	-8.198	-7.461	-7.551	-7.453	-7.453
4.30. Verkeerveiligheid	-215	-195	-165	-165	-165	-165	-165
4.40. Calamiteiten wegen	-3	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-8.497	-8.073	-8.363	-7.626	-7.716	-7.618	-7.618
Totaal Wegen	7.000	7.382	8.056	8.604	8.281	7.654	7.545
PC_7 Algemene beleidstaken							
Lasten							
7.10. Bestuur	3.311	3.407	4.340	4.744	4.728	4.712	4.696
7.20. Externe communicatie	1.140	1.614	1.666	1.666	1.666	1.666	1.666
7.30. Waterwet	6.479	7.228	7.609	7.624	7.616	7.616	7.616
Totaal Lasten	10.930	12.248	13.615	14.033	14.009	13.993	13.977
Baten							
7.10. Bestuur	-967	-782	-432	-432	-432	-432	-432
7.20. Externe communicatie	15	0	0	0	0	0	0
7.30. Waterwet	-233	-130	-130	-130	-130	-130	-130
Totaal Baten	-1.186	-912	-562	-562	-562	-562	-562
Totaal Algemene beleidstaken	9.744	11.336	13.053	13.471	13.447	13.431	13.415
PC_8 Algemene dekkingsmiddelen							
Lasten							
8.10. Algemene lasten en baten	20.410	7.605	8.197	13.862	13.917	12.643	14.686
8.20. Onvoorzien	0	500	500	500	500	500	500
8.30. Belastingen	245	0	0	0	0	0	0
8.40. Exploitatiesaldo	8.169	10.440	3.146	1.272	1.035	845	642
Totaal Lasten	28.824	18.545	11.843	15.633	15.452	13.989	15.828
Baten							
8.10. Algemene lasten en baten	-13.776	-2.783	-4.773	-5.773	-7.259	-4.781	-4.633
8.30. Belastingen	-133.871	-141.166	-143.919	-146.940	-146.224	-151.962	-153.027
8.40. Exploitatiesaldo	-3.742	-5.681	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-151.390	-149.630	-148.692	-152.712	-153.483	-156.743	-157.660
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-122.565	-131.085	-136.849	-137.079	-138.031	-142.755	-141.832
Eindtotaal	-811	17	0	0	0	0	0

5.2 Meerjarenbegroting naar kosten- en opbrengstsoorten

Conform artikel 4.9 lid e van het Waterschapsbesluit is in onderstaande staat de begroting naar kosten- en opbrengstsoorten opgenomen. De indeling is voorgeschreven in de "Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen".

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2013	Begroot 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Lasten:							
Rente & Afschrijving	32.288	31.090	32.058	35.101	35.159	37.089	34.586
Personeelslasten	47.801	50.828	49.295	43.139	43.709	42.509	43.213
Goederen en diensten van derden	72.115	72.823	79.100	74.835	74.254	75.341	77.267
Bijdragen aan derden	7.745	10.521	11.870	11.798	11.770	11.370	11.470
Toevoeging aan voorzieningen en onvoorzien	1.740	600	600	600	600	600	600
Totaal lasten	161.689	165.862	172.923	165.473	165.492	166.909	167.136
Baten:							
Financiële baten	-921	-1.302	-2.514	-2.182	-3.650	-1.125	-744
Personeelsbaten	-239	0	-87	-87	-87	-87	-87
Goederen en diensten aan derden	-5.968	-3.229	-4.622	-4.470	-4.150	-4.121	-4.121
Bijdragen van derden	-12.735	-9.637	-9.443	-8.910	-8.659	-8.551	-8.528
Waterschapsbelastingen	-133.075	-141.166	-143.919	-146.940	-146.224	-151.962	-153.027
Interne verrekeningen	-10.994	-13.025	-11.130	-2.800	-2.800	-1.000	-1.000
Totaal baten	-163.932	-168.359	-171.715	-165.389	-165.570	-166.846	-167.507
Exploitatieresultaat voor bestemming	-2.243	-2.497	1.208	84	-78	63	-371
Toevoeging aan reserves	8.473	10.440	3.146	1.272	1.035	845	642
Onttrekkingen aan reserves	-7.041	-7.926	-4.354	-1.356	-957	-908	-271
Totaal mutaties reserves	1.432	2.514	-1.208	-84	78	-63	371
Bedrijfsresultaat	-811	17	0	0	0	0	0

6 Vaststelling Programmabegroting 2015-2019

Registratienummer...**

Vergaderdatum : 27 november 2014

Agendapunt : ...**

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

Vaststelling Programmabegroting 2015-2019.

De Verenigde Vergadering van waterschap Hollandse Delta,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta d.d. 21-10-2014;

gelezen het advies van de commissie Water van 10-11-2014, de commissie Waterkering, Wegen en Vergunningverlening van 11-11-2014 en de commissie Middelen, Bestuurlijke Zaken en Handhaving van 12-11-2014;

gelet op:

- artikel 77 Waterschapswet;
- artikel 99 tot en met 101 Waterschapswet

BESLUIT:

- a. De Programmabegroting 2015-2019 vast te stellen en daarmee de bedragen voor 2015 per programma, tot een totaalbedrag van (afgerond) € 164.522.000 aan lasten.
- b. In te stemmen met het verlengen van de akkerrandenregeling met 1 jaar met een maximum budget van € 200.000 (is opgenomen in het totaalbedrag onder punt a.).
- c. Kennis te nemen van de notitie naar aanleiding van de motie 'Instellen reserve egalisatie belastingtarieven'.
- d. De belastingopbrengst 2015 met 1,95% ten opzichte van 2014 te laten stijgen.
- e. Ter dekking van de financieringsbehoefte het college van Dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:
 - het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening courantverhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet;
 - het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 54.000.000.

Ridderkerk, 27 november 2014

De Verenigde Vergadering voornoemd,
secretaris-directeur, dijkgraaf,

drs. A.A. van Vliet.

ing. J.M. Geluk.

Bijlagen

Bijlage 1 Geprognosticeerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	1-1-2015	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
Activa						
Immateriële vaste activa	27.955	26.238	22.723	24.099	21.112	20.212
Materiële vaste activa	273.830	294.538	342.966	309.621	292.108	281.487
Financiële vaste activa	10.524	9.077	7.877	6.677	5.477	4.277
Totaal vaste activa	312.309	329.853	373.566	340.397	318.697	305.976
Vlottende activa	0	9.545	9.019	8.743	8.510	8.960
Totaal activa	312.309	339.398	382.585	349.140	327.207	314.936
Passiva						
<u>Eigen vermogen</u>						
Algemene reserves	12.289	12.289	12.289	12.289	12.289	12.289
Egalisatiereserves	0					
Specifieke bestemmingsreserves	21.157	19.800	19.716	19.794	19.732	20.104
Totaal eigen vermogen	33.446	32.089	32.005	32.083	32.021	32.393
<u>Voorzieningen</u>	7.258	6.732	6.397	6.063	6.110	6.157
<u>Langlopende schulden</u>						
Afgesloten leningen	218.229	207.577	197.183	186.994	177.076	167.386
Nieuw af te sluiten	0	56.000	110.000	87.000	75.000	72.000
Totaal langlopende schulden	218.229	263.577	307.183	273.994	252.076	239.386
<u>Vlottende passiva</u>						
Kasgeldleningen	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000
Overige vlottende passiva	16.376	0	0	0	0	0
Totaal vlottende passiva	53.376	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000
Totaal passiva	312.309	339.398	382.585	349.140	327.207	314.936

De geprognosticeerde balans geeft de verwachte ontwikkeling van de bezittingen en schulden van het waterschap weer. Om een rekenkundig evenwicht te kunnen presenteren is de post 'Vlottende activa' en 'Overige vlottende passiva' het saldo van de geraamde passiva en de geraamde vaste activa.

Bijlage 2 Staat van vaste activa

Omschrijving	Onderverdeling activa	Boekwaarde 1-1-2015	Vermeer- deringen 2015	Vermin- deringen 2015	Afschrij- vingen 2015	Rente- lasten 2015	Kap.last. 2015	Boekwaarde 31-12-2015
In exploitatie								
Immateriële Vaste Activa	Bijdr.aan act.in eigendom v/h Ryk(02020)	2.692	0	0	269	111	380	2.423
	Bydr.activa eigend.openb.lichamen(02030)	5.581	0	0	1.037	230	1.267	4.543
	Immateriële Vaste Activa (010010)	0	0	0	0	0	0	0
	Overige immateriële vaste activa (03090)	666	0	0	267	27	294	399
	Uitg. onderzoek en ontwikkeling (01020)	2.352	0	0	930	97	1.027	1.422
Totaal Immateriële Vaste Activa		11.290	0	0	2.503	465	2.968	8.787
Materiële vaste activa	Bedrijfsgebouwen (04050)	14.404	0	0	579	593	1.172	13.825
	Gronden en terreinen (04010)	8.797	0	0	0	362	362	8.797
	Overige Bedrijfsmiddelen (04040)	297	0	0	140	12	152	157
	Vervoermiddelen en Werktuigen (04020)	1.602	0	0	373	66	439	1.229
	Watergangen en Kunstwerken (04070)	54.488	0	0	3.354	2.245	5.599	51.135
	Waterkeringen (04060)	3.891	0	0	439	160	599	3.452
	Wegen (04080)	13.094	0	0	1.540	539	2.079	11.554
	ZTW Slibverwerking (04110)	9.497	0	0	1.343	391	1.734	8.154
	ZTW Transport (04120)	15.525	0	0	1.370	640	2.009	14.156
	ZTW Zuiveringsinstallaties (04100)	93.219	0	0	7.892	3.841	11.732	85.327
Totaal Materiële vaste activa		214.814	0	0	17.028	8.850	25.878	197.786
Totaal In exploitatie		226.104	0	0	19.531	9.315	28.847	206.573
Onderhanden werk								
Materiële vaste activa	Bedrijfsgebouwen (04050)	125	0	0	8	5	13	117
	Gronden en terreinen (04010)	3.037	1.090	0	0	99	99	4.128
	Overige Bedrijfsmiddelen (04040)	4.257	3.050	0	277	134	411	7.030
	Vervoermiddelen en Werktuigen (04020)	862	540	0	108	36	143	1.294
	Watergangen en Kunstwerken (04070)	17.165	35.981	15.660	282	266	549	36.553
	Waterkeringen (04060)	15.489	92.311	96.367	9	11	19	11.425
	Wegen (04080)	3.951	9.005	2.484	160	128	288	10.312
	ZTW Slibverwerking (04110)	1.486	4.790	0	0	0	0	6.276
	ZTW Transport (04120)	7.010	2.401	1.010	0	0	0	8.401
	ZTW Zuiveringsinstallaties (04100)	5.634	6.149	45	0	0	0	11.738
Totaal Materiële vaste activa		59.016	155.318	115.566	844	679	1.523	97.274

Omschrijving	Onderverdeling activa	Boekwaarde 1-1-2015	Vermeer- deringen 2015	Vermin- deringen 2015	Afschrij- vingen 2015	Rente- lasten 2015	Kap.last. 2015	Boekwaarde 31-12-2015
Immateriële vaste activa	Immateriële Vaste Activa (010010)	16.665	1.764	468	510	288	798	17.451
Totaal Immateriële vaste activa		16.665	1.764	468	510	288	798	17.451
Totaal Onderhanden werk		75.680	157.604	116.034	1.354	967	2.321	115.897
Financiële vaste activa	Aandelen en deelnemingen	239	0	0	0	0	0	239
	Verstreckte vaste leningen aan personeel	0	0	0	0	0	0	0
	Vorderingen	10.285	7.511	8.958	0	0	0	8.838
Totaal Financiële vaste activa		10.524	7.511	8.958	0	0	0	9.077
Eindtotaal		312.309	163.942	124.991	20.885	10.282	31.167	330.375

Bijlage 3 Staat van reserves

Staat van reserves (begroot) 2015					
Omschrijving	Saldo 1-1 2015	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Stand per 31-12 2015
ALGEMENE RESERVES					
- Programma Waterkeringen (800041)	1.418.526	-	-	-	1.418.526
- Programma Water (800042)	2.692.754	-	-	-	2.692.754
- Programma Zuiveren (800043)	3.830.578	-	-	-	3.830.578
- Programma Wegen (800044)	787.900	-	-	-	787.900
- Programma Algemene beleidstaken (800045)	3.558.999	-	-	-	3.558.999
Totaal algemene reserves	12.288.757	-	-	-	12.288.757
BESTEMMINGSRESERVES					
<i>Egalisatiereserves</i>					
Totaal egalisatiereserves	-	-	-	-	-
<i>Specifieke bestemmingsreserves</i>					
- Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH (800012)	1.828.634	-	463.000	-	1.365.634
- Reserve egalisatie Cross Border Lease (800013)	2.365.961	-	591.600	-	1.774.361
- Bestemmingsreserve BBVW Wegenbeheer (800055)	469.001	-	469.001	-	-
- Bestemmingsreserve Gegarandeerde geldlening HVC NV (800056)	740.789	127.106	-	-	867.895
- Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD (800057)	260.900	-	-	-	260.900
- Bestemmingsreserve Dijkversterkingen (800058)	2.689.523	-	-	-	2.689.523
- Bestemmingsreserve fractievergoedingen (800060)	4.281	-	-	-	4.281
- Reserve vervangingsinvesteringen	2.667.000	1.353.000	350.000	-	3.670.000
- Reserve egalisatie geactiveerde lasten	3.778.142	1.666.000	-	-	5.444.142
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen zuiveren	1.935.661	-	150.000	-	1.785.661
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wegen	1.587.256	-	-	-	1.587.256
- Reserve Investeren in de toekomst deel II	1.280.000	-	1.280.000	-	-
- Bestemmingsreserve Achterstanden stedelijk baggeren	1.400.000	-	1.050.000	-	350.000
Totaal specifieke bestemmingsreserves	21.007.148	3.146.106	4.353.601	-	19.799.653
TOTAAL	33.295.905	3.146.106	4.353.601	-	32.088.410

Staat van reserves (begroot)		2016			
Omschrijving	Saldo 1-1 2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Stand per 31-12 2016
ALGEMENE RESERVES					
- Programma Waterkeringen (800041)	1.418.526	-	-	-	1.418.526
- Programma Water (800042)	2.692.754	-	-	-	2.692.754
- Programma Zuiveren (800043)	3.830.578	-	-	-	3.830.578
- Programma Wegen (800044)	787.900	-	-	-	787.900
- Programma Algemene beleidstaken (800045)	3.558.999	-	-	-	3.558.999
Totaal algemene reserves	12.288.757	-	-	-	12.288.757
BESTEMMINGSRESERVES					
<i>Egalisatiereserves</i>					
Totaal egalisatiereserves	-	-	-	-	-
<i>Specifieke bestemmingsreserves</i>					
- Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH (800012)	1.365.634	-	414.000	-	951.634
- Reserve egalisatie Cross Border Lease (800013)	1.774.361	-	591.600	-	1.182.761
- Bestemmingsreserve Gegarandeerde geldlening HVC NV (800056)	867.895	117.735	-	-	985.630
- Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD (800057)	260.900	-	-	-	260.900
- Bestemmingsreserve Dijkversterkingen (800058)	2.689.523	-	-	-	2.689.523
- Bestemmingsreserve fractievergoedingen (800060)	4.281	-	-	-	4.281
- Reserve vervangingsinvesteringen	3.670.000	1.154.000	-	-	4.824.000
- Reserve egalisatie geactiveerde lasten	5.444.142	-	-	-	5.444.142
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen zuiveren	1.785.661	-	-	-	1.785.661
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wegen	1.587.256	-	-	-	1.587.256
- Bestemmingsreserve Achterstanden stedelijk baggeren	350.000	-	350.000	-	-
Totaal specifieke bestemmingsreserves	19.799.653	1.271.735	1.355.600	-	19.715.788
TOTAAL	32.088.410	1.271.735	1.355.600	-	32.004.545

Staat van reserves (begroot) 2017					
Omschrijving	Saldo 1-1 2017	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Stand per 31-12 2017
ALGEMENE RESERVES					
- Programma Waterkeringen (800041)	1.418.526	-	-	-	1.418.526
- Programma Water (800042)	2.692.754	-	-	-	2.692.754
- Programma Zuiveren (800043)	3.830.578	-	-	-	3.830.578
- Programma Wegen (800044)	787.900	-	-	-	787.900
- Programma Algemene beleidstaken (800045)	3.558.999	-	-	-	3.558.999
Totaal algemene reserves	12.288.757	-	-	-	12.288.757
BESTEMMINGSRESERVES					
<i>Egalisatiereserves</i>					
Totaal egalisatiereserves	-	-	-	-	-
<i>Specifieke bestemmingsreserves</i>					
- Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH (800012)	951.634	-	365.000	-	586.634
- Reserve egalisatie Cross Border Lease (800013)	1.182.761	-	591.600	-	591.161
- Bestemmingsreserve Gegarandeerde geldlening HVC NV (800056)	985.630	60.833	-	-	1.046.463
- Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD (800057)	260.900	-	-	-	260.900
- Bestemmingsreserve Dijkversterkingen (800058)	2.689.523	-	-	-	2.689.523
- Bestemmingsreserve fractievergoedingen (800060)	4.281	-	-	-	4.281
- Reserve vervangingsinvesteringen	4.824.000	974.000	-	-	5.798.000
- Reserve egalisatie geactiveerde lasten	5.444.142	-	-	-	5.444.142
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen zuiveren	1.785.661	-	-	-	1.785.661
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wegen	1.587.256	-	-	-	1.587.256
Totaal specifieke bestemmingsreserves	19.715.788	1.034.833	956.600	-	19.794.021
TOTAAL	32.004.545	1.034.833	956.600	-	32.082.778

Staat van reserves (begroot)		2018			
Omschrijving	Saldo 1-1 2018	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Stand per 31-12 2018
ALGEMENE RESERVES					
- Programma Waterkeringen (800041)	1.418.526	-	-	-	1.418.526
- Programma Water (800042)	2.692.754	-	-	-	2.692.754
- Programma Zuiveren (800043)	3.830.578	-	-	-	3.830.578
- Programma Wegen (800044)	787.900	-	-	-	787.900
- Programma Algemene beleidstaken (800045)	3.558.999	-	-	-	3.558.999
Totaal algemene reserves	12.288.757	-	-	-	12.288.757
BESTEMMINGSRESERVES					
<i>Egalisatiereserves</i>					
Totaal egalisatiereserves	-	-	-	-	-
<i>Specifieke bestemmingsreserves</i>					
- Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH (800012)	586.634	-	316.000	-	270.634
- Reserve egalisatie Cross Border Lease (800013)	591.161	-	591.161	-	-
- Bestemmingsreserve Gegarandeerde geldlening HVC NV (800056)	1.046.463	51.463	-	-	1.097.926
- Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD (800057)	260.900	-	-	-	260.900
- Bestemmingsreserve Dijkversterkingen (800058)	2.689.523	-	-	-	2.689.523
- Bestemmingsreserve fractievergoedingen (800060)	4.281	-	-	-	4.281
- Reserve vervangingsinvesteringen	5.798.000	794.000	-	-	6.592.000
- Reserve egalisatie geactiveerde lasten	5.444.142	-	-	-	5.444.142
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen zuiveren	1.785.661	-	-	-	1.785.661
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wegen	1.587.256	-	-	-	1.587.256
Totaal specifieke bestemmingsreserves	19.794.021	845.463	907.161	-	19.732.323
TOTAAL	32.082.778	845.463	907.161	-	32.021.080

Staat van reserves (begroot)		2019			
Omschrijving	Saldo 1-1 2019	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Stand per 31-12 2019
ALGEMENE RESERVES					
- Programma Waterkeringen (800041)	1.418.526	-	-	-	1.418.526
- Programma Water (800042)	2.692.754	-	-	-	2.692.754
- Programma Zuiveren (800043)	3.830.578	-	-	-	3.830.578
- Programma Wegen (800044)	787.900	-	-	-	787.900
- Programma Algemene beleidstaken (800045)	3.558.999	-	-	-	3.558.999
Totaal algemene reserves	12.288.757	-	-	-	12.288.757
BESTEMMINGSRESERVES					
<i>Egalisatiereserves</i>					
Totaal egalisatiereserves	-	-	-	-	-
<i>Specifieke bestemmingsreserves</i>					
- Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH (800012)	270.634	-	270.634	-	-
- Bestemmingsreserve Gegarandeerde geldlening HVC NV (800056)	1.097.926	28.112	-	-	1.126.038
- Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD (800057)	260.900	-	-	-	260.900
- Bestemmingsreserve Dijkversterkingen (800058)	2.689.523	-	-	-	2.689.523
- Bestemmingsreserve fractievergoedingen (800060)	4.281	-	-	-	4.281
- Reserve vervangingsinvesteringen	6.592.000	614.000	-	-	7.206.000
- Reserve egalisatie geactiveerde lasten	5.444.142	-	-	-	5.444.142
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen zuiveren	1.785.661	-	-	-	1.785.661
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wegen	1.587.256	-	-	-	1.587.256
Totaal specifieke bestemmingsreserves	19.732.323	642.112	270.634	-	20.103.801
TOTAAL	32.021.080	642.112	270.634	-	32.392.558

Bijlage 4 Staat van voorzieningen

Staat van voorzieningen (begroting) 2015					
VOORZIENINGEN	Saldo 1-1 2015	Vermeerde- ringen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12 2015
Voorz. Pensioen- en wachtgeldverpl. (voormalig) personeel en bestuur (800019)	3.598.851	100.000	-	573.000	3.125.851
Voorziening verlofrechten personeel (800030)	13.122	-	-	-	13.122
Voorziening Arbeidsgerelateerde verplichtingen (800062)	1.872.927	-	-	53.000	1.819.927
Voorziening grensoverschrijdend afvalwater (800063)	1.446.230	-	-	-	1.446.230
Voorziening Baggeren zijtakken de Waal (800070)	327.000	-	-	-	327.000
Totaal	7.258.130	100.000	-	626.000	6.732.130

Staat van voorzieningen (begroting) 2016					
VOORZIENINGEN	Saldo 1-1 2016	Vermeerde- ringen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12 2016
Voorz. Pensioen- en wachtgeldverpl. (voormalig) personeel en bestuur (800019)	3.125.851	100.000	-	382.000	2.843.851
Voorziening verlofrechten personeel (800030)	13.122	-	-	-	13.122
Voorziening Arbeidsgerelateerde verplichtingen (800062)	1.819.927	-	-	53.000	1.766.927
Voorziening grensoverschrijdend afvalwater (800063)	1.446.230	-	-	-	1.446.230
Voorziening Baggeren zijtakken de Waal (800070)	327.000	-	-	-	327.000
Totaal	6.732.130	100.000	-	435.000	6.397.130

Staat van voorzieningen (begroting) 2017					
VOORZIENINGEN	Saldo 1-1 2017	Vermeerde- ringen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12 2017
Voorz. Pensioen- en wachtgeldverpl. (voormalig) personeel en bestuur (800019)	2.843.851	100.000	-	381.000	2.562.851
Voorziening verlofrechten personeel (800030)	13.122	-	-	-	13.122
Voorziening Arbeidsgerelateerde verplichtingen (800062)	1.766.927	-	-	53.000	1.713.927
Voorziening grensoverschrijdend afvalwater (800063)	1.446.230	-	-	-	1.446.230
Voorziening Baggeren zijtakken de Waal (800070)	327.000	-	-	-	327.000
Totaal	6.397.130	100.000	-	434.000	6.063.130

Staat van voorzieningen (begroting) 2018					
VOORZIENINGEN	Saldo 1-1 2018	Vermeerde- ringen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12 2018
Voorz. Pensioen- en wachtgeldverpl. (voormalig) personeel en bestuur (800019)	2.562.851	100.000	-	-	2.662.851
Voorziening verlofrechten personeel (800030)	13.122	-	-	-	13.122
Voorziening Arbeidsgerelateerde verplichtingen (800062)	1.713.927	-	-	53.000	1.660.927
Voorziening grensoverschrijdend afvalwater (800063)	1.446.230	-	-	-	1.446.230
Voorziening Baggeren zijtakken de Waal (800070)	327.000	-	-	-	327.000
Totaal	6.063.130	100.000	-	53.000	6.110.130

Staat van voorzieningen (begroting) 2019					
VOORZIENINGEN	Saldo 1-1 2019	Vermeerde- ringen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12 2019
Voorz. Pensioen- en wachtgeldverpl. (voormalig) personeel en bestuur (800019)	2.662.851	100.000	-	-	2.762.851
Voorziening verlofrechten personeel (800030)	13.122	-	-	-	13.122
Voorziening Arbeidsgerelateerde verplichtingen (800062)	1.660.927	-	-	53.000	1.607.927
Voorziening grensoverschrijdend afvalwater (800063)	1.446.230	-	-	-	1.446.230
Voorziening Baggeren zijtakken de Waal (800070)	327.000	-	-	-	327.000
Totaal	6.110.130	100.000	-	53.000	6.157.130

Bijlage 5 Staat van vaste schulden

Leningnr.	Instelling	Oorspronkelijk bedrag lening	Jaar van opname	Rente %	Looptijd lening	(bedragen x € 1.000)		2015						
						Annuiteiten/lineair (A/L)	Vervaldatum aflossing	Restant lening 1-1	Vermeerdering	Vermindering Aflossing Extra aflossing	Restant lening 31-12	Rente Te betalen	Rente boekjaar	Restant looptijd
Afgesloten geldleningen														
10.011.044	NWB	1.361	1990	5,8800%	25	L	01-03	54		54	0	3	1	0
10.013.434	NWB	454	1995	7,7500%	25	L	01-04	109		18	91	8	7	5
10.013.828	NWB	3.630	1995	6,3700%	20	L	28-12	182		182	0	12	11	0
10.013.639	NWB	454	1995	6,9500%	20	L	01-09	23		23	0	2	1	0
10.013.859	NWB	454	1996	6,4600%	25	L	03-01	127		18	109	8	7	6
10.013.964	NWB	1.361	1996	6,5500%	20	L	01-05	136		68	68	9	6	1
10.014.340	NWB	2.723	1996	5,9500%	20	L	05-12	272		136	136	16	16	1
10.014.373	NWB	1.361	1997	4,0000%	20	L	15-01	204		68	136	8	6	2
10.014.777	NWB	2.269	1997	5,7500%	20	L	09-10	340		113	227	20	18	2
10.014.880	NWB	1.815	1997	5,6500%	20	L	05-12	272		91	182	15	15	2
10.015.363	NWB	908	1998	4,8700%	20	L	02-09	182		45	136	9	8	3
10.014.973	NWB	1.361	1998	5,2600%	20	L	13-01	272		68	204	14	11	3
10.015.557	NWB	2.269	1998	4,4500%	20	L	09-12	454		113	340	20	20	3
10.015.669	NWB	2.269	1999	4,2500%	20	L	21-01	567		113	454	24	20	4
10.022.034	NWB	1.000	2002	5,0000%	25	L	07-08	520		40	480	26	25	12
10.022.357	NWB	1.000	2002	4,7300%	25	L	27-12	520		40	480	25	25	12
10.021.899	NWB	3.000	2002	5,3900%	20	L	24-05	1.200		150	1.050	65	60	7
10.022.943	NWB	2.000	2003	4,7650%	25	L	04-11	1.120		80	1.040	53	53	13
10.022.751	NWB	4.000	2003	4,1600%	25	L	12-06	2.240		160	2.080	93	90	13
10.024.369	NWB	26.768	2004	3,9250%	25	L	30-12	16.061		1.071	14.990	630	630	14
10.023.081	NWB	2.000	2004	4,4400%	20	L	14-01	1.000		100	900	44	40	9
10.023.180	NWB	4.000	2004	4,2100%	20	L	31-03	2.000		200	1.800	84	78	9
10.024.194	NWB	100.774	2005	5,0600%	30	-	03-01	100.774		0	100.774	5.099	5.099	20
10.024.197	NWB	50.000	2005	3,7000%	25	L	29-12	32.000		2.000	30.000	1.184	1.184	15
10.024.939	NWB	30.000	2007	4,2425%	25	L	01-03	21.600		1.200	20.400	916	874	17
10.026.173	NWB ASN bank	30.000	2009	4,1500%	10	L	01-06	15.000		3.000	12.000	623	550	4
58.183	N.V.	30.000	2008	4,3250%	20	L	27-03	21.000		1.500	19.500	908	859	13
Totaal afgesloten leningen		307.231						218.229	0	10.652	0	207.577	9.920	9.712

Leningnr.	2016							2017								
	Restant lening 1-1	Vermeer- dering	Vermindering Aflossing	Extra aflossing	Restant lening 31-12	Rente Te betalen	Rente boekjaar	Restant looptijd	Restant lening 1- 1	Vermeer- dering	Vermindering Aflossing	Extra aflossing	Restant lening 31-12	Rente Te betalen	Rente Boek- jaar	Restant looptijd
Afgesloten geldleningen																
10.011.044	0		0		0	0	0	0		0		0	0	0	0	
10.013.434	91		18		73	7	6	4		73	18		54	6	5	
10.013.828	0		0		0	0	0	0		0		0	0	0	0	
10.013.639	0		0		0	0	0	0		0		0	0	0	0	
10.013.859	109		18		91	7	6	5		91	18		73	6	5	
10.013.964	68		68		0	4	1	0		0		0	0	0	0	
10.014.340	136		136		0	8	8	0		0		0	0	0	0	
10.014.373	136		68		68	5	3	1		68	68		0	3	0	
10.014.777	227		113		113	13	12	1		113	113		0	7	5	
10.014.880	182		91		91	10	10	1		91	91		0	5	5	
10.015.363	136		45		91	7	6	2		91	45		45	4	4	
10.014.973	204		68		136	11	7	2		136	68		68	7	4	
10.015.557	340		113		227	15	15	2		227	113		113	10	10	
10.015.669	454		113		340	19	15	3		340	113		227	14	10	
10.022.034	480		40		440	24	23	11		440	40		400	22	21	
10.022.357	480		40		440	23	23	11		440	40		400	21	21	
10.021.899	1.050		150		900	57	52	6		900	150		750	49	44	
10.022.943	1.040		80		960	50	49	12		960	80		880	46	45	
10.022.751	2.080		160		1.920	87	83	12		1.920	160		1.760	80	76	
10.024.369	14.990		1.071		13.919	588	588	13		13.919	1.071		12.849	546	546	
10.023.081	900		100		800	40	36	8		800	100		700	36	31	
10.023.180	1.800		200		1.600	76	69	8		1.600	200		1.400	67	61	
10.024.194	100.774		0		100.774	5.099	5.099	19		100.774	0		100.774	5.099	5.099	
10.024.197	30.000		2.000		28.000	1.110	1.110	14		28.000	2.000		26.000	1.036	1.036	
10.024.939	20.400		1.200		19.200	865	823	16		19.200	1.200		18.000	815	772	
10.026.173	12.000		3.000		9.000	498	425	3		9.000	3.000		6.000	374	301	
58.183	19.500		1.500		18.000	843	794	12		18.000	1.500		16.500	779	729	
Totaal afgesloten leningen	207.577	0	10.394	0	197.183	9.467	9.262			197.183	0	10.190	0	186.994	9.030	8.828

Leningnr.	2018							2019						
	Restant lening 1-1	Vermeerdering	Vermindering Aflossing	Restant lening 31-12	Rente Te betalen	Rente boekjaar	Restant looptijd	Restant lening 1-1	Vermeerdering	Vermindering Aflossing	Restant lening 31-12	Rente Te betalen	Rente Boekjaar	Restant looptijd
Afgesloten geldleningen														
10.011.044	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.013.434	54		18	36	4	3	2	36		18	18	3	2	1
10.013.828	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.013.639	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.013.859	73		18	54	5	4	3	54		18	36	4	3	2
10.013.964	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.014.340	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.014.373	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.014.777	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.014.880	0		0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
10.015.363	45		45	0	2	1	0	0		0	0	0	0	0
10.014.973	68		68	0	4	0	0	0		0	0	0	0	0
10.015.557	113		113	0	5	5	0	0		0	0	0	0	0
10.015.669	227		113	113	10	5	1	113		113	0	5	1	0
10.022.034	400		40	360	20	19	9	360		40	320	18	17	8
10.022.357	400		40	360	19	19	9	360		40	320	17	16	8
10.021.899	750		150	600	40	36	4	600		150	450	32	26	3
10.022.943	880		80	800	42	41	10	800		80	720	38	35	9
10.022.751	1.760		160	1.600	73	70	10	1.600		160	1.440	67	62	9
10.024.369	12.849		1.071	11.778	504	504	11	11.778		1.071	10.707	462	431	10
10.023.081	700		100	600	31	27	6	600		100	500	27	23	5
10.023.180	1.400		200	1.200	59	53	6	1.200		200	1.000	51	44	5
10.024.194	100.774		0	100.774	5.099	5.099	17	100.774		0	100.774	5.099	5.099	16
10.024.197	26.000		2.000	24.000	962	962	12	24.000		2.000	22.000	888	833	11
10.024.939	18.000		1.200	16.800	764	721	14	16.800		1.200	15.600	713	675	13
10.026.173	6.000		3.000	3.000	249	176	1	3.000		3.000	0	125	31	0
58.183	16.500		1.500	15.000	714	664	10	15.000		1.500	13.500	649	600	9
Totaal afgesloten leningen	186.994	0	9.917	177.076	8.606	8.409		177.076	0	9.690	167.386	8.196	7.897	

Bijlage 6 Staat van personeelslasten en formatie

Afd. nr.	Omschrijving afdeling	Formatie eigen personeel begroot 2015	Salarissen	Sociale	Overige	Personeel	Totaal
			huidig personeel en bestuur	premies	personeelskosten	van derden	personeelslasten
			42010	42020	42040	42050	
1000	Algemeen bestuur		136	5	50	-	191
1010	Rekenkamercommissie		10	-	5	-	15
1020	Fractie-ondersteuners		1	-	0	-	1
1100	Dagelijks bestuur		422	14	21	-	457
2000	Directieraad	3,00	360	82	11	-	453
2010	Doelstelling formatie	4,80	655	118	0	-	773
2100	Concern Control	6,00	467	117	15	-	599
2600	Kosten Ondernemingsraad		-	-	12	-	12
3200	Afd. Faciliteiten	32,58	1.601	423	464	168	2.656
3300	Afd. Financiën, Planning & Control	23,58	1.419	366	47	146	1.978
3600	Afd. Personeel en Organisatie/KAM	17,51	1.078	279	783	-	2.140
3900	Afd. Bestuurlijke- & Juridische zaken	36,10	2.167	562	73	1.278	4.080
6100	Afd. Vergunningverlening	27,32	1.482	394	51	18	1.945
6200	Afd. Handhaving	23,49	1.230	336	47	10	1.623
7700	Technologie en Beleid	17,31	1.100	292	42	30	1.464
7800	Technisch onderhoud	53,24	2.780	752	96	236	3.864
7900	Zuiveren	37,33	2.115	556	77	-	2.748
8100	Plannen & Regie	40,26	2.651	686	89	630	4.056
8300	Projecten & Uitvoering	57,64	3.551	937	118	4.627	9.233
8400	Beheer & Onderhoud	80,72	3.972	1.024	135	425	5.556
8500	Advies en Automatisering	65,89	3.705	989	122	509	5.325
		526,77	30.902	7.932	2.258	8.077	49.169
	Anammox project	2,00	102	28			130
Totaal		528,77	31.004	7.960	2.258	8.077	49.299

Bijlage 7 Financiering investeringsprojecten

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Rentelasten					
<u>Te financieren vaste activa:</u>					
Boekwaarde activa saldo 1-1	312.309	330.325	374.098	340.925	319.196
Mutaties activa	18.016	43.773	-33.173	-21.729	-12.748
Boekwaarde activa saldo 31-12	330.325	374.098	340.925	319.196	306.448
<u>Financieringsmiddelen:</u>					
Reserves saldo 1-1	33.296	32.088	32.005	32.083	32.021
Mutaties reserves	-1.208	-83	78	-62	371
Reserves saldo 31-12	32.088	32.005	32.083	32.021	32.392
Geldleningen saldo 1-1	218.229	207.577	197.183	186.994	177.076
Aflossingen geldleningen	-10.652	-10.394	-10.189	-9.918	-9.690
Geldleningen saldo 31-12	207.577	197.183	186.994	177.076	167.386
Totaal financieringsmiddelen 1-1	251.525	239.665	229.188	219.077	209.097
Mutaties financieringsmiddelen	-11.860	-10.477	-10.111	-9.980	-9.319
Totaal financieringsmiddelen 31-12	239.665	229.188	219.077	209.097	199.778
<u>Financieringsbehoefte:</u>					
Financieringsbehoefte per 1-1	60.784	90.660	144.910	121.848	110.099
Mutatie financieringsbehoefte	29.876	54.250	-23.062	-11.749	-3.429
Financieringsbehoefte per 31-12	90.660	144.910	121.848	110.099	106.670
Gemiddelde financieringsbehoefte	75.722	117.785	133.379	115.974	108.385
Financiering met kortlopende middelen (kasgeldlimiet)	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000
Financiering met langlopende middelen (restant)	38.722	80.785	96.379	78.974	73.235
<u>Rentelasten:</u>					
Afgesloten vaste geldleningen (zie bijlage 4)	9.712	9.262	8.828	8.409	7.897
Rente kortlopende geldleningen	93	185	185	185	185
Rente af te sluiten langlopende leningen	1.052	2.210	2.646	2.174	1.964
Totaal rentelasten	10.857	11.657	11.659	10.768	10.046
Ten laste van onderhanden werk (bouwrente)	1.770	1.438	2.906	381	0
Netto-rentelasten ten laste van de programma's	9.087	10.219	8.753	10.387	10.046

Bijlage 8a Overzicht geplande investeringsprojecten 2014-2019

Nr.	Objectnr.	Omschrijving	Gemeente	jaar aanvang	jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering	Netto 2014	Netto 2015	Netto 2016	Netto 2017	Netto 2018	Netto 2019
Waterkeringen														
1	720200006	Vierde toetsronde prim. Waterkeringen	Diverse gemeenten	2017	2017	3.000		3.000				3.000		
2	7202100105	Kunstwrk in waterkeringen by dijkverstrk	Diverse gemeenten	2014	2016	11.420		11.420	2.932	2.301	6.187			
3	7202200013	Voorz. brede blik waterkeringversterking	Diverse gemeenten	2014	2016	1.064		1.064	364	400	300			
Totaal Waterkeringen						15.484		15.484	3.296	2.701	6.487	3.000		
Water														
4	7103100098	Doorspoelpomp vtv + persleiding Tijkenw.	Pernis	2015	2015	170		170		170				
5	7103100103	De reiger	Rotterdam	2014	2015	500		500	400	100				
6	7103100143	NbwWateropgave R'dam, peilgebied 50-19	Rotterdam	2014	2015	360		360	36	324				
7	7103100171	Aanleg persleiding Paddewei	Barendrecht	2014	2014	214		214	214					
8	7103100194	Vervang.armco duikrHekelingseweg-Westdyk	Spijkenisse	2016	2016	188		188			188			
9	7103100202	Vergroten duikers 800 mm (6g)	Zwijndrecht	2014	2014	223		223	223					
10	7103100219	Stations enHoofdpst techn.autom.Waterbeh	Hele beheersgebied	2014	2015	1.000		1.000		1.000				
11	7103100223	Aanleg nvo vooroeververdediging (0.5 km)	Ridderkerk	2014	2015	267		267		267				
12	7103100227	Plaatselijk verdiepen	Dordrecht	2015	2015	50		50		50				
13	7103100232	Onderstatio&hoofdpstTechn.autom.waterbeh	Hele beheersgebied	2015	2015	2.000		2.000		2.000				
14	7103100236	Aanleg nvo Afwatering Oudeland Strijen	Strijen	2014	2015	199		199		199				
15	7103100239	Aanleg nvo met plas/drasbermH.NesseDevel	Zwijndrecht	2014	2015	405		405		405				
16	7103100240	Aanleg nvo met plas/drasberm Reyerwaard	Ridderkerk	2014	2015	207		207		207				
17	7103100241	Aanleg nvo met plas/drasberm De Keen	Strijen	2014	2015	232		232		232				
18	7103100250	Verbreden watergang (plaatselijk)	Barendrecht	2015	2016	60		60		15	45			
19	7103100252	Ondrstations&hoofdpstTechn.autom.watrbeh	Hele beheersgebied	2016	2016	1.000		1.000			1.000			
20	7103100258	Stations&hoofdpst techn.automatWaterbeh	Hele beheersgebied	2017	2017	1.000		1.000				1.000		
21	7103100263	Totale NBW opgave landel. gebied t/m2017	Diverse gemeenten	2016	2017	1.035		1.035				1.035		
22	7103100264	TotaleNBW opgave stedelijk gebied tm2017	Diverse gemeenten	2016	2017	10.205		10.205			5.617	4.588		
23	7103100265	Totaal prioritaire knelpunten	Diverse gemeenten	2016	2017	591		591			300	291		
24	7103100266	B: Ravense Hout	Hellevoetsluis	2016	2017	208		208			104	104		
25	7103100273	DGWPCCharlois&Feyen&waterg.Krabbed.str_II	Rotterdam	2014	2014	170		170	170					
26	7103100275	verbreding hoofdwatgang toldijk	Spijkenisse	2015	2016	175		175		100	75			

Nr.	Objectnr.	Omschrijving	Gemeente	jaar aan- vang	jaar reali- satie	Bruto inves- tering	Bijdragen en subsidi- es	Netto inves- tering	Netto 2014	Netto 2015	Netto 2016	Netto 2017	Netto 2018	Netto 2019
27	7103100276	FE21 Prior knelp Leiding Valkeniersweide	Rotterdam	2014	2014	280	-140	140	140					
28	7103100277	Kreekherstel Vliegerwetering	Bernisse	2015	2016	168	-168							
29	7103100278	Kreekherstel Zuidlandse Zoom	Bernisse	2015	2016	112	-112							
30	7103100279	Duiker Dorpsstraat Heerjansdam prior.	Zwijndrecht	2014	2014	130		130	130					
31	7103100280	Gebiedsplan Cromstrijen, fase 1	Cromstrijen	2014	2016	2.431		2.431	109	2.094	228			
32	7103100281	KRW 2018 - 2021 (jaarschijf 2018)	Diverse gemeenten	2016	2017	1.670		1.670				1.670		
33	7103100282	NBW 2018 - 2027 (jaarschijf 2018)	Diverse gemeenten	2017	2018	1.850		1.850					1.850	
34	7103100283	Prioritaire knelpunten (jaarschijf 2018)	Diverse gemeenten	2016	2017	175		175				175		
35	7103100285	Ontwikkeling vispaaiplaatsen Brielsemeer	Bernisse	2016	2017	85		85				85		
36	7103100286	Aanleg nvo met plas/drasberm Meer en Oude Mol	Ridderkerk	2015	2016	231		231		170	61			
37	7103100287	Overconstructie met verbr. (vieramb.)	Spijkenisse	2016	2017	125		125				125		
38	7103100288	Maatregelen Binnenbedijkte Maas	Binnenmaas	2016	2017	3.916		3.916				3.916		
39	7103100289	De Eendragt	Goeree- Overflakkee	2016	2017	2.300		2.300				2.300		
40	7103100300	Omleiden afvoer polder Munnikenland	Binnenmaas	2016	2017	1.555		1.555				1.555		
41	7103100301	Aanleg nvo Piershilse Gat&Delta Hoeve	Korendijk	2016	2017	1.930		1.930				1.930		
42	7103100302	Verb. inlaat Trekdam met Meer&Oude Mol	Binnenmaas	2016	2017	590		590				590		
43	7103100303	KRW 2018-2021, jaarschijf 2019	Diverse gemeenten	2017	2018	2.200		2.200					2.200	
44	7103100304	KRW 2018-2021, jaarschijf 2020	Diverse gemeenten	2018	2019	2.200		2.200						2.200
45	7103100305	Prioritaire knelpunten (jaarschijf 2019)	Diverse gemeenten	2017	2018	175		175					175	
46	7103100306	Prioritaire knelpunten (jaarschijf 2020)	Diverse gemeenten	2018	2019	175		175						175
47	7103100307	Gebiedsplan Cromstrijen, fase 2	Cromstrijen	2018	2019	5.400		5.400						5.400
48	7103100309	Aanpak NBW opgave peilvak 01-93 VP te Brielle	Brielle	2015	2015	137		137		137				
49	7103100310	Aanpak NBW opgave peilvak 01-53 VP	Westvoorne	2015	2017	653		653		188	259	207		
50	7103100311	Aanpak NBW opgave peilvak 03-05 VP	Bernisse	2015	2015	480		480		480				
51	7103100314	Verlengen persleiding Kreekhuisenplein	Rotterdam	2015	2016	1.107		1.107		554	444			
52	7103100315	Vervangen persleiding Immanuel Kantstraat	Rotterdam	2015	2016	1.103		1.103		551	520			
53	7103100316	NBW 2018 - 2027 (jaarschijf 2019)	Diverse gemeenten	2018	2019	1.850		1.850						1.850
54	7103100317	Nvo Schuringse Haven	Cromstrijen	2015	2016	330		330		280	50			
55	7103100318	Nvo Verloren Diep	Cromstrijen	2015	2016	200		200		150	50			
56	7103300029	Revisie afsluiters Wioldijk Heenvliet	Bernisse	2015	2015	317		317		317				
57	7103300067	VergrotenInlaatdebiet door automat.Haven	Binnenmaas ('s Gravendeel)	2014	2015	122	-41	81		81				
58	7103300085	Schuif Scharloo Brielle	Brielle	2015	2015	161		161		161				
59	7103300103	Renovatie gemaal Smeetlandsedijk	Rotterdam	2014	2014	100		100	100					
60	7103300110	Vervangen mobiele pompen	n.v.t.	2015	2015	650		650		650				

Nr.	Objectnr.	Omschrijving	Gemeente	jaar aan- vang	jaar reali- satie	Bruto inves- tering	Bijdragen en subsidies	Netto inves- tering	Netto 2014	Netto 2015	Netto 2016	Netto 2017	Netto 2018	Netto 2019
Totaal Water						55.368	-460	54.908	1.522	10.883	8.941	19.571	4.225	9.625
Zuiveren														
61	7304000049	Vervanging rioolpersleiding Goedereede	Goeree- Overflakkee	2014	2016	210	-210		10	90	-100			
62	7304000050	Verleggen effluentleiding Numansdorp	Cromstrijen	2014	2016	581	-291	290	100	265	-76			
63	7304000052	Rwzi Rdam Dokh.afvalwatertrnsp(bydrRdam)	Rotterdam	2015	2015	6.450		6.450	6.450					
64	7304000054	Rwzi RdamDokh.afvalwatertrnsp(bydr Rdam)	Rotterdam	2015	2015	1.450		1.450	1.450					
65	7304000055	Rwzi RdamDokh.afvalwatertrnsp(bydr Rdam)	Rotterdam	2017	2017	810		810				810		
66	7304000056	Renovatie rioolgemeaal Ooltgensplaat	Goeree- Overflakkee	2015	2015	300	-150	150		150				
67	7304000057	Ged. vervanging rioolpersl. Mijnsheerenl	Binnenmaas	2015	2016	1.888	-98	1.790	50	886	854			
68	7304000059	Rwzi roznburg.afvalwatertrnsp(bydr Rdam)	Rotterdam	2015	2015	258		258		258				
69	7304000060	RWZI Dokh. Afvalwatertr.syst(Bijdr Rdam)	Rotterdam	2016	2016	175		175			175			
70	7304100114	Zuiveringsinstallatie Piershil:renovatie	Korendijk	2015	2016	855		855		309	546			
71	7304100116	Vervanging schakelkasten rwzi Ooltgenspl	Goeree- Overflakkee	2015	2016	697		697		480	217			
72	7304100708	Dokhaven bellenbeluchting B-trap	Rotterdam	2015	2017	3.060		3.060		669	1.171	1.221		
73	7304210010	Schakelkastn slibverwinstall.Rdam-Sldijk	Rotterdam	2015	2018	4.200		4.200		1.000	1.031	1.087	1.082	
74	7304210014	Verv.gasmotoren slibverw.bedrSluisjesdyk	Rotterdam	2014	2016	1.833		1.833		1.000	833			
75	7304210015	Insp/renov. gistingstanks Sluisjesdijk	Rotterdam	2014	2016	3.900		3.900	700	1.600	1.600			
76	7304210016	Verwerking residuen Zuiveringsproces	n.v.t.	2015	2015	290		290		290				
Totaal Zuiveren						26.957	-749	26.208	8.760	6.997	6.251	3.118	1.082	
Wegen														
77	7405130014	F414.1 Rondje Hoeksche Waard Numansgors	Cromstrijen	2014	2016	1.500	-1.500							
78	7405130016	F588 Rondje Voorne polder Zuidoord	Bernisse	2015	2016	375		375		22	353			
79	7405210015	Fietstunnel Nieuwe-Tonge te Middelharnis	Goeree- Overflakkee	2014	2015	125		125		125				
80	7405210017	Ontsluiting Nieuwe-Tonge te Middelharnis	Goeree- Overflakkee	2014	2015	200		200		200				
81	7405210021	F244 Klaaswaal-Westmaas	Cromstrijen	2015	2016	1.430	-1.330	100		1.400	-1.300			
82	7405210031	Reconstr.kruising bydr.N217 Stougjesdijk	Oud Beijerland	2014	2014	250		250	250					
83	7405210036	Verkeerscirc. N215 (Dirksland-Melissant)	Goeree- Overflakkee	2014	2015	200		200		200				
84	7405210039	Reconstr. Aaldijk-Kerkhofdijk te Spijken	Spijkenisse	2014	2015	600		600		600				
85	7405210040	Verv.buswisselstr.Industrieweg-Rdamseweg	Ridderkerk	2015	2015	150		150		150				
86	7405210041	Verv. VRI (A15) Rotterdamseweg te Rkerk	Ridderkerk	2014	2015	200		200		200				
87	7405210042	VRI Rdamseweg-Donkerslootweg Ridderkerk	Ridderkerk	2014	2015	250		250		250				
88	7405210043	VRI Vlietlaan-Rotterdamseweg Ridderkerk	Ridderkerk	2014	2015	250		250		250				
89	7405210048	Vervanging openbare verlichting (jaarschijf 2014)	Diverse gemeenten	2014	2015	270		270	180	90				
90	7405210049	Vervanging openbare verlichting (jaarschijf 2015)	Diverse gemeenten	2015	2015	270		270		270				

Nr.	Objectnr.	Omschrijving	Gemeente	jaar aan- vang	jaar reali- satie	Bruto inves- tering	Bijdragen en subsidies	Netto inves- tering	Netto 2014	Netto 2015	Netto 2016	Netto 2017	Netto 2018	Netto 2019
91	7405210050	Vervanging openbare verlichting (jaarschijf 2016)	Diverse gemeenten	2016	2016	360		360			360			
92	7405210051	Vervanging openbare verlichting (jaarschijf 2017)	Diverse gemeenten	2017	2017	360		360				360		
93	7405210052	Vervanging openbare verlichting (jaarschijf 2018)	Diverse gemeenten	2018	2018	145		145					145	
94	7405210053	Vervanging openbare verlichting (jaarschijf 2019)	Diverse gemeenten	2019	2019	145		145						145
Totaal Wegen						7.080	-2.830	4.250	430	3.757	-587	360	145	145
Algemene beleidstaken														
95	7610000005	Waterschapsverkiezingen 2019	n.v.t.	2018	2019	1.700		1.700						1.700
Totaal Algemene beleidstaken						1.700		1.700						1.700
Ondersteuning en bedrijfsvoering														
96	7811500082	Beveiliging 2010	n.v.t.	2015	2015	150		150		150				
97	7811500088	Aansluiting basisregistraties	n.v.t.	2014	2014	100		100	100					
98	7811500092	Planmatige vervanging rekencentrum 2019	n.v.t.	2019	2019	1.500		1.500						1.500
99	7811700003	Grond werk&kantoorruimte Ysselm-HoeksWrd	n.v.t.	2017	2017	1.500		1.500				1.500		
100	7811700006	Nieuwb werf&kantoor Ysselmonde/HoekseWrd	n.v.t.	2017	2017	3.000		3.000				3.000		
101	7811800018	Materieel civiel&cultuurtechn.Onderh2014	n.v.t.	2014	2014	442		442	442					
102	7811800019	Materieel civiel&cultuurtechn.Onderh2015	n.v.t.	2015	2015	540		540		540				
103	7811800020	Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2016	n.v.t.	2016	2016	350		350			350			
104	7811800021	Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2017	n.v.t.	2017	2017	350		350				350		
Totaal Ondersteuning en bedrijfsvoering						7.932		7.932	542	690	350	4.850		1.500
Eindtotaal						114.520	-4.039	110.481	14.550	25.028	21.441	30.899	5.452	12.970

Bijlage 8b Toelichting op overzicht investeringsprojecten 2015-2019

Programma waterkeringen

1. 720200006 Vierde toetsronde primaire waterkeringen
De vierde toetsronde van de primaire waterkeringen staat gepland in 2017. Een voorstel hiervoor is in de maak. De raming is gebaseerd op de onderzoekskosten van de derde toetsronde. Met deze investering was in de kadernota rekening gehouden.
2. 7202100105 Vervangen/aanpassen kunstwerken in waterkeringen voorafgaande/tijdens dijkversterkingprojecten
Uit de resultaten van de 2e veiligheidstoetsing blijkt dat een aantal kunstwerken in afgekeurde primaire waterkeringen liggen of zelf zijn afgekeurd. Voorafgaand aan het uitvoeren van de dijkversterkingwerken zal daar waar nodig worden overgegaan tot het aanpassen van eigen persleidingen, hevels en coupures.
3. 7202200013 Voorziening brede blik waterkeringversterking
Een beperkte voorziening voor het 'afhechten' van dijkversterkingen, aanvullend op de subsidiabele werkzaamheden. Voorbeeld: Het in samenwerking met een gemeente toegankelijk maken van de versterkte waterkering in een dorpskern.

Programma Water

4. 7103100098 Plaatsen doorspoelpomp vtv + persleiding (Tijkenweg)
Het voorstel om 2 maatregelen uit het waterplan Pernis samen te voegen, is onderzocht door Watermanagement Rotterdam. De uitkomst van dit onderzoek is dat nut en noodzaak van het plaatsen van een doorspoelpomp aan de Tijkenweg voor nu niet is aangetoond. Op basis van de monitoring naar de waterkwaliteit wordt nut en noodzaak voor dit prioritaire knelpunt opnieuw bepaald.
5. 7103100103 De Reiger
Dit project komt voort uit waterplan 2 Rotterdam. De maatregel is noodzakelijk voor de NBW. Het project is gesitueerd in Rotterdam, IJsselmonde.
6. 7103100143 NBW wateropgave Smeetsland Noord Rotterdam Peilgebied 50-19
Onderdeel van Waterplan 2 Rotterdam: Binnen het waterplan 2 Rotterdam heeft het waterschap met de gemeente zoekgebieden aangewezen de wateropgave in te vullen door dit te combineren met de herstructurering. In Smeetsland-Noord is de herstructurering gestart en zal extra water ten aanzien van water-opgave worden gerealiseerd.
7. 7103100171 Aanleg persleiding Paddewei
In de gemeente Barendrecht dient de doorspoeling in de wijk Paddewei te verbeteren. Deze maatregel is als KRW-plichtige maatregel en als prioritair knelpunt opgenomen. Met deze investering wordt één bestaande hemelwaterafvoerleiding op twee plaatsen aangepast waardoor de doorspoeling op een effectieve, duurzame en doelmatige manier verbeterd wordt.
8. 7103100194 Vervang armco duikrHekelingseweg-Westdyk
Door achterstallig onderhoud zit een knik in de duiker onder de Hekelingseweg ter hoogte van Westdijk in de gemeente Spijkenisse. Met de informatie uit het nog op te stellen inspectierapport kan bepaald worden of vervanging van de duiker noodzakelijk is. Met deze informatie kan ook het overleg met de gemeente opgestart worden over het overnemen van het eigendom, beheer en onderhoud van de duiker, aangezien na aanleg van de rotonde de weg boven de duiker ook overgedragen wordt naar de gemeente.
9. 7103100202 Vergroten duikers 800 mm (6g) (IJS-WAB-0194)
Dit project komt voort uit stedelijk waterplan H tot Z. De maatregelen zijn noodzakelijk voor het verbeteren van de doorstroming en afvoer van het oppervlaktewater in het stedelijk gebied van de gemeente Zwijndrecht. Het project is gesitueerd in de watergang langs de Willem van Oranjelaan in de gemeente Zwijndrecht.

10. 7103100219 Vervanging onderstations en hoofdpoten technische automatisering waterbeheersing
Binnen het beheersgebied van Hollandse Delta zijn er ongeveer 350 onderstations voor de waterbeheersing in gebruik. Deze onderstations sturen hun data naar hoofdpoten (vanuit de fusie met verschillende systemen). De gemiddelde levensduur van de onderstations en hoofdpoten is 10 jaar en zijn grotendeels aan vervanging toe. Het streven is gericht op vervanging in één keer over een periode van drie jaar. De ICT-ontwikkelingen gaan immers snel. Het verdient de voorkeur dat hoofdstations en onderstations eenmalig door het opbouwen van één systeem, goed op elkaar afgestemd zijn, zodat comptabiliteit gewaarborgd is. Als de werkzaamheden gereed zijn, zijn zeven hoofdpoten en ongeveer 350 onderstations vervangen, waarmee wordt gezorgd voor goed werkende bemalingsituaties waarbij de volledige capaciteiten van de watersystemen weer kunnen worden benut. Bij de investering 'Peilbeheer door middel van stuwen' gaat het om de vervanging van kunstwerken zelf. Bij de investering 'Vervanging van verouderde elektrische besturingssystemen bij gemalen en stuwen' gaat het om de vervanging van de bestaande elektrische schakelkasten van de kunstwerken.
11. 7103100223 Aanleg NVO met vooroeververdediging (0.5 km)
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project ligt in waterlichaam de Waal in de gemeente Ridderkerk.
12. 7103100227 Plaatselijk verdiepen
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project ligt in waterlichaam afwatering Stadspolders in de gemeente Dordrecht.
13. 7103100232 Vervanging onderstations en hoofdpoten technische automatisering waterbeheersing
Binnen het beheersgebied van Hollandse Delta zijn er ongeveer 350 onderstations voor de waterbeheersing in gebruik. Deze onderstations sturen hun data naar hoofdpoten (vanuit de fusie met verschillende systemen). De gemiddelde levensduur van de onderstations en hoofdpoten is 10 jaar en zijn grotendeels aan vervanging toe. Het streven is gericht op vervanging in één keer over een periode van 3 jaar. De ICT-ontwikkelingen gaan immers snel. Het verdient de voorkeur dat hoofdstations en onderstations eenmalig door het opbouwen van één systeem, goed op elkaar afgestemd zijn, zodat comptabiliteit gewaarborgd is. Als de werkzaamheden gereed zijn, zijn zeven hoofdpoten en ongeveer 350 onderstations vervangen, waarmee wordt gezorgd voor goed werkende bemalingsituaties waarbij de volledige capaciteiten van de watersystemen weer kunnen worden benut. Bij de investering 'Peilbeheer door middel van stuwen' gaat het om de vervanging van kunstwerken zelf. Bij de investering 'Vervanging van verouderde elektrische besturingssystemen bij gemalen en stuwen' gaat het om de vervanging van de bestaande elektrische schakelkasten van de kunstwerken.
14. 7103100236 Aanleg NVO Afwatering Oudeland Strijen
Dit project komt voort uit de gebiedswerkgroep Strijen. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelstellingen en valt onder de resultaatplicht. Het project is gesitueerd in het waterlichaam Oudeland van Strijen in de gemeente Strijen.
15. 7103100239 Aanleg NVO met plas/drasberm Gemaaltocht De Hooge Nesse Devel
Dit project komt voort uit KRW-gebiedsproces Ridderkerk, HIA en Zwijndrecht. De maatregel is noodzakelijk voor de ecologische kwaliteit van het KRW-waterlichaam. Het project is gesitueerd in waterlichaam De Hooge Nesse / Devel.
16. 7103100240 Aanleg NVO met plas/drasberm Oud en nieuw Reijerwaard
Dit project komt voort uit KRW-gebiedsproces Ridderkerk, HIA en Zwijndrecht. De maatregel is noodzakelijk voor de ecologische kwaliteit van het KRW-waterlichaam. Het project is gesitueerd in waterlichaam Oud- en Nieuw-Reijerwaard.
17. 7103100241 Aanleg NVO met plas/drasberm De Keen
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen en draagt ook bij aan de NBW-opgave. Het project ligt in waterlichaam de Keen in de gemeente Strijen.
18. 7103100250 Verbreden watergang (plaatselijk)
Dit project komt voort uit KRW-gebiedsproces Albrandswaard Barendrecht. De maatregel is noodzakelijk voor de ecologische kwaliteit van een KRW-waterlichaam. Het project is gesitueerd in waterlichaam

Koedood / Groote Duiker.

19. 7103100252 Vervanging onderstations en hoofdpoten technische automatisering waterbeheersing

Binnen het beheersgebied van Hollandse Delta zijn er ongeveer 350 onderstations voor de waterbeheersing in gebruik. Deze onderstations sturen hun data naar hoofdpoten (vanuit de fusie met verschillende systemen). De gemiddelde levensduur van de onderstations en hoofdpoten is 10 jaar en zijn grotendeels aan vervanging toe. Het streven is gericht op vervanging in één keer over een periode van 3 jaar. De ICT-ontwikkelingen gaan immers snel. Het verdient de voorkeur dat hoofdstations en onderstations eenmalig door het opbouwen van één systeem, goed op elkaar afgestemd zijn, zodat comptabiliteit gewaarborgd is. Als de werkzaamheden gereed zijn, zijn zeven hoofdpoten en ongeveer 350 onderstations vervangen, waarmee wordt gezorgd voor goed werkende bemalingsituaties waarbij de volledige capaciteiten van de watersystemen weer kunnen worden benut. Bij de investering 'Peilbeheer door middel van stuwen' gaat het om de vervanging van kunstwerken zelf. Bij de investering 'Vervanging van verouderde elektrische besturingssystemen bij gemalen en stuwen' gaat het om de vervanging van de bestaande elektrische schakelkasten van de kunstwerken.

20. 7103100258 Vervanging onderstations en hoofdpoten technische automatisering waterbeheersing

Binnen het beheersgebied van Hollandse Delta zijn er ongeveer 350 onderstations voor de waterbeheersing in gebruik. Deze onderstations sturen hun data naar hoofdpoten (vanuit de fusie met verschillende systemen). De gemiddelde levensduur van de onderstations en hoofdpoten is 10 jaar en zijn grotendeels aan vervanging toe. Het streven is gericht op vervanging in één keer over een periode van 3 jaar. De ICT-ontwikkelingen gaan immers snel. Het verdient de voorkeur dat hoofdstations en onderstations eenmalig door het opbouwen van één systeem, goed op elkaar afgestemd zijn, zodat comptabiliteit gewaarborgd is. Als de werkzaamheden gereed zijn, zijn zeven hoofdpoten en ongeveer 350 onderstations vervangen, waarmee wordt gezorgd voor goed werkende bemalingsituaties waarbij de volledige capaciteiten van de watersystemen weer kunnen worden benut. Bij de investering 'Peilbeheer door middel van stuwen' gaat het om de vervanging van kunstwerken zelf. Bij de investering 'Vervanging van verouderde elektrische besturingssystemen bij gemalen en stuwen' gaat het om de vervanging van de bestaande elektrische schakelkasten van de kunstwerken.

21 -23) 7103100263 Totale NBW opgave landelijk gebied t/m 2017, 7103100264 Totale NBW opgave stedelijk gebied t/m 2017 en 7103100265 Totaal Prioritaire knelpunten

In dit MJB 2013- 2017 is een directe koppeling gelegd met het uitwerkingsprogramma Waterbeheerplan. Het totaal bedrag zoals thans voorzien als benodigd voor de uitvoering van het uitwerkingsprogramma (circa € 47 mln.) is opgebouwd uit € 24 mln. aan bestaande investeringen zoals deze al gepland waren in eerdere MJBP's voor de jaren 2013 t/m 2015 en de toevoeging van in totaal € 22 mln. over de jaren 2016 en 2017. Dit laatste bedrag is gelijkmatig verdeeld over deze twee jaren, dus ruim € 11 mln. per jaar. Het betreft hier met name maatregelen ten behoeve van de uitvoering van KRW en NBW.

De investeringsbedragen voor de jaren 2016 en 2017 (totaal ruim € 22 mln.) zijn als totaalbedrag opgenomen, gerelateerd aan de (NBW- en KRW-) opgave van het waterschap en zijn nog niet gespecificeerd naar projecten. Hiermee wordt een voldoende financiële basis gelegd voor de uitvoering van het Uitwerkingsprogramma. In het MJB 2013-2017 is vermeld dat in het najaar van 2012 aan de programmabegroting een meerjarendoorkijk wordt toegevoegd waarin ook de uitwerking op projectniveau wordt gegeven. Deze toezegging heeft betrekking op het uWBP (NBW, KRW en prioritaire knelpunten). Het uitwerken van de NBW en KRW opgave naar concrete projecten is in volle gang. Het proces is complexer gebleken dan gedacht. De oorzaak hiervan is gelegen in het zoeken naar synergie van NBW en KRW maatregelen onderling maar ook met grootschalige onderhoudsprojecten. Tevens is met name bij de NBW nog discussie over de interpretatie van doelstellingen. Dit heeft geleid tot een vertraging.

24. 7103100266 B: Ravense hout

In het Maatregelenplan is als één van de maatregelen ook dit project beschreven. De Ravense Hout is een gebied met ruimte voor natuur en ecologie. Ook water speelt hier een belangrijke rol.

Voor het watersysteem in het noordwestelijk deel van de gemeente Hellevoetsluis kan het Ravense Hout een uitkomst bieden in het leveren van voldoende water van een goede kwaliteit. Hiervoor zal het gebied beter moeten worden ingericht. Een betere wateraanvoer is voor de kern Nieuwenhoorn van groot belang in verband met de aanwezigheid van riooloverstorten. De gemeente en het waterschap willen in dit gebied een hoger peil gaan hanteren. Op verschillende plaatsen is de drooglegging echter minimaal, dit zal bij de planvorming de nodige aandacht nodig krijgen.

25. 7103100273 DGWP Charlois en Feijenoord, nieuwe watergang Krabbedijkestraat/Groene Kruisweg

Project komt voort uit de afspraken die in de stuurgroep Deelgemeentelijk waterplan Charlois en Feijenoord zijn gemaakt en zijn verwoord in een Startnotitie. Een aantal projecten komt voort uit het bestaande deelgemeentelijk waterplan Charlois en Feijenoord (dgwp). De overige maatregelen worden vastgelegd in het geactualiseerde dgwp. Het projectresultaat is een duurzamer watersysteem. Een watersysteem dat beter voldoet aan de kwantitatieve waterbergingsopgave (NBW) en de kwaliteitsopgave (KRW). Daarnaast zal de belevingswaarde van het oppervlaktewater in een groot stedelijk gebied worden verhoogd.

26. 7103100275 Verbreden hoofdwatergang Toldijk

In 2013 is gestart met de realisatie van de Groenzone Spijkenisse. Hierdoor wordt het watersysteem in zuidoost Spijkenisse geoptimaliseerd. Voor een effectief watertransport naar het toekomstige gemaal Putten, is de verbreding van een hoofdwatergang nog noodzakelijk.

27. 7103100276 FE21 Prior.knelpunt leiding Valkeniersweide

De Valkeniersweide in deelgemeente Feijenoord is een park waarvan het watersysteem een slechte waterkwaliteit heeft. Dit prioritair knelpunt is in het uWBP benoemd en zal in 2014 gezamenlijk opgepakt worden. Door verversing van het water wordt het watersysteem verbeterd. Dit wordt gerealiseerd door het aanleggen van een persleiding met pomp. Gemeente Rotterdam draagt voor 50% bij in de projectkosten. De andere 50% is gedekt door verlaging van de post 7103100265 Totaal prioritaire knelpunten.

28. 7103100277 Kreekherstel Vliegerwetering

Het project realiseert een natuurvriendelijke oever van ca. 600 m lengte en 20 m breedte ten noorden van Abbenbroek. Doel van het project is de kwaliteit van het watersysteem te verbeteren en invulling te geven aan de bestuurlijke afspraak "Kreken Kweken" om mee te werken aan de realisatie van het in 2012 herijkte Krekenplan Voorne-Putten (conform D&H besluit dd 10/8/2012). Subsidie van de Stadsregio en provincie Zuid-Holland zijn beschikt (respectievelijk november 2012 en augustus 2013) en zorgen voor dekking van de kosten.

29. 7103100278 Kreekherstel Zuidlands Zoom

Het project realiseert een natuurvriendelijke oever van ca. 400 m lengte en 20 m breedte ten noorden van Zuidland. Doel van het project is de kwaliteit van het watersysteem te verbeteren en invulling te geven aan de bestuurlijke afspraak "Kreken Kweken" om mee te werken aan de realisatie van het in 2012 herijkte Krekenplan Voorne-Putten. Subsidie van de Stadsregio en provincie Zuid-Holland is beschikt en zorgen voor dekking van de kosten (zie ook 7103100277 Kreekherstel Vliegerwetering).

30. 7103100279 Duiker Dorpsstraat Heerjansdam

Bij de Dorpsstraat in Heerjansdam zijn al jarenlange klachten over stankoverlast. Dit is als prioritair knelpunt benoemd. Om dit probleem op te lossen wordt een nieuwe duiker van meer dan 20 m aangelegd om de doorspoeling te verbeteren. Hiermee wordt de stankoverlast aangepakt.

31. 7103100280 Gebiedsplan Cromstrijen (fase 1)

Gebiedsplan Cromstrijen is opgedeeld in 2 fasen. Fase 1 betreft het amoveren van gemaal Hogezaand, het scheiden van aan- en afvoer van het watersysteem Hogezaand en het uitvoeren van KRW maatregelen in Schuringse Haven (zie 7103100317) en Verloren Diep (zie 7103100318) voor verbetering van de waterkwaliteit. De uitvoering van fase 1 staat gepland voor in 2015/2016.

32. 7103100281 KRW 2018 – 2021
Vanaf 2016 worden de uitvoeringsmaatregelen uit het tweede stroomgebiedplan 2016 – 2021 geprogrammeerd. Deze nieuwe KRW maatregelen worden formeel bekrachtigd door het Rijk in het tweede stroomgebiedplan 2016 – 2021. In totaal wordt een investering voorzien van € 11 miljoen (conform de Kadernota 2014).
33. 7103100282 NBW 2018 – 2027
Vanaf 2017 tot en met 2027 resteert een opgaaf van ca. € 18,5 miljoen voor het oplossen van de falende peilgebieden in het stedelijk gebied (conform de Kadernota 2014).
34. 7103100283 Prioritaire knelpunten (jaarschijf 2018)
Voor het oplossen van nieuwe prioritaire knelpunten wordt conform de kadernota rekening gehouden met een investering van € 700.000.
35. 7103100285 Ontwikkeling vispaaiplaatsen Brielsemeer
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project ligt in waterlichaam Brielse Meer in de gemeente Brielle.
36. 7103100286 Aanleg nvo met plas/drasberm Meer en Oude Mol
De aanleg van een nvo met plas/drasberm van 750 m lengte betreft een KRW resultaat plichtige maatregel met als doel een verbetering te bewerkstellingen m.b.t. (onderwater)vegetatie en vissen.
37. 7103100287 Veranderen oeverconstructie met verbreding (Vierambachtenboezem oost)
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project ligt in waterlichaam Vierambachtenboezem-Oost in de gemeente Spijkenisse. In het project wordt 400 m oever verbreed en aangepast.
38. 7103100288 Maatregelen Binnenbedijkte Maas
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project ligt in waterlichaam Binnenbedijkte Maas in de gemeente Binnenmaas. De maatregel is een samenvoeging van de oorspronkelijke maatregelen 'Afkoppelen St. Anthonypolder' en 'invoeren/wijzigen doorspoelen' uit het Stroomgebiedsbeheerplan 1.
39. 7103100289 De Eendragt
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project ligt in waterlichaam Piershilse Gat/Visservliet in de gemeente Korendijk. De maatregel betreft het aanpassen van het peil in het waterlichaam en het verbeteren van de doorspoeling. De maatregel vervangt een aantal maatregelen uit het Stroomgebiedsbeheerplan 1 die niet/minder effectief bleken te zijn.
40. 7103100300 Omleiden afvoer polder Munnikenland
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project draagt bij aan de waterlichamen Binnenbedijkte Maas en Boezemvliet in de gemeente Binnenmaas.
41. 7103100301 Aanleg nvo Piershilse Gat&Delta Hoeve
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project ligt in waterlichaam Piershilse Gat/Visservliet in de gemeente Korendijk. Het project is een samenvoeging van de oorspronkelijke maatregelen 'Aanleg nvo Piershilse Gat' en Aanleg nvo Deltahoeve uit het Stroomgebiedbeheerplan1. In het project wordt een natuurvriendelijke oever met een lengte van 3250 m gerealiseerd.
42. 7103100302 Verb. inlaat Trekdam met Meer&Oude Mol
Dit project komt voort uit bestuursbesluit KRW. De maatregel is noodzakelijk voor de KRW-doelen. Het project draagt bij aan de waterkwaliteit in de waterlichamen Oostvliet en Meer en Oude Mol in de gemeenten Binnenmaas en Strijen. In het project wordt een verbinding gerealiseerd tussen inlaat de Trekdam en waterlichaam Meer en Oude Mol.

43. 7103100303 KRW 2018-2021, jaarschijf 2019
Vanaf 2016 worden de uitvoeringsmaatregelen uit het tweede stroomgebiedplan 2016 – 2021 geprogrammeerd. Deze nieuwe KRW maatregelen worden formeel bekrachtigd door het Rijk in het tweede stroomgebiedplan 2016 – 2021. In totaal wordt een investering voorzien van € 11 miljoen (conform de Kadernota 2014).
44. 7103100304 KRW 2018-2021, jaarschijf 2020
Vanaf 2016 worden de uitvoeringsmaatregelen uit het tweede stroomgebiedplan 2016 – 2021 geprogrammeerd. Deze nieuwe KRW maatregelen worden formeel bekrachtigd door het Rijk in het tweede stroomgebiedplan 2016 – 2021. In totaal wordt een investering voorzien van € 11 miljoen (conform de Kadernota 2014).
45. 7103100305 Prioritaire knelpunten (jaarschijf 2019)
Voor het oplossen van nieuwe prioritaire knelpunten wordt conform de kadernota rekening gehouden met een investering van € 700.000.
46. 7103100306 Prioritaire knelpunten (jaarschijf 2020)
Voor het oplossen van nieuwe prioritaire knelpunten wordt conform de kadernota rekening gehouden met een investering van € 700.000.
47. 7103100307 Gebiedsplan Cromstrijen, fase 2
Fase 2 betreft het amoveren van gemaal Torenstee, het scheiden van aan- en afvoer van het watersysteem Torenstee en renoveren en mogelijke capaciteitsuitbreiding van gemaal Cromstrijen.
48. 7103100309 Grondaankoop aanpak NBW opgave peilvak 01-93 VP te Brielle
Door de aankoop van het voor de NBW falende perceel grond te Brielle kan de wijziging van de bestemming van het perceel in grasland worden veranderd, waarmee het niet meer faalt voor de wateropgave. Dit vraagt om een bestemmingswijziging, die voor het einde van 2017 plaats moet vinden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeente. Deze nieuwe investering wordt gedekt door een verlaging van de investering Totale NBW opgave landelijk gebied tm 2017 (7103100263).
49. 7103100310 Aanpak NBW opgave peilvak 01-53 VP
Door de aanleg van extra open water (verbreding watergangen van ca. 485 meter) en/of ophoging van kritische percelen (ca. 1 ha) wordt NBW-opgave in peilvak VP01-53 gerealiseerd. De ruimte voor aanleg van extra open water in dit peilvak is relatief beperkt en voor de realisatie is medewerking van de betreffende grondeigenaren noodzakelijk. De kredietaanvraag staat gepland in 2015 en de uitvoering staat gepland in 2016 en 2017. Deze nieuwe investering wordt gedekt door een verlaging van de investering Totale NBW opgave landelijk gebied tm 2017 (7103100263).
50. 7103100311 Aanpak NBW opgave peilvak 03-05 VP
Voor het peilvak 03-05 VP, dat gelegen is ten oosten van het kanaal door Voorne in het gebied tussen de kernen van Heenvliet en Hellevoetsluis, is er een NBW opgave voor het huidig klimaat. Door het automatiseren, vernieuwen en aanbrengen van diverse stuwen in het bovenstrooms gelegen peilvak 3.22 wordt de opgave in peilvak 03-05 opgelost. Deze nieuwe investering wordt gedekt door een verlaging van de investering Totale NBW opgave landelijk gebied tm 2017 (7103100263).
51. 7103100314 Verlengen persleiding Kreekhuisenplein
Bij volledige inzet van het gemaal Kreekhuisenplein in de gemeente Rotterdam is sprake van wateroverlast ter plaatse van de aansluiting van de huidige persleiding op het bestaande vrijverval afvoersysteem. Het bestaande vrijverval afvoersysteem is complex en verbonden met de riolering en singels. Het vrijverval afvoersysteem wordt vervangen door een persleiding.
52. 7103100315 Vervangen persleiding Immanuel Kantstraat
Gemaal Spinozaweg in de gemeente Rotterdam levert momenteel niet de geïnstalleerde capaciteit onder andere door drukverlies in het laatste deel van de persleiding ter hoogte van de Immanuel Kantstraat. Het laatste gedeelte van de persleiding wordt vervangen door een persleiding met een grotere diameter.

53. 7103100316 NBW 2018 - 2027 (jaarschijf 2019)
Vanaf 2017 tot en met 2027 resteert een opgaaf van ca. € 18,5 miljoen voor het oplossen van de falende peilgebieden in het stedelijk gebied (conform de Kadernota 2014).
54. 7103100317 Nvo Schuringse Haven
Dit betreft de realisatie van natuurvriendelijke oevers voor de verbetering van de waterkwaliteit langs de Schuringse Haven over een lengte van ca. 400 meter binnen het project Gebiedsplan Cromstrijen fase 1.
55. 7103100318 Nvo Verloren Diep
Dit betreft de realisatie van natuurvriendelijke oevers voor de verbetering van de waterkwaliteit langs het Verloren Diep over een lengte van ca. 800 meter binnen het project Gebiedsplan Cromstrijen fase 1.
56. 7103300029 Revisie afsluiters Wieldijk Heenvliet
De afsluiters Wieldijk liggen in de afsluitdam in het Kanaal door Voorne te Heenvliet. De kokers worden afgesloten met schuiven. De schuiven en bewegingswerken zijn door corrosie aangetast. In de kokers worden met deze renovatie dubbel kerende schuiven aangebracht. Daarnaast wordt vanwege arbo- en veiligheidstechnische eisen het hekwerk gecoat.
57. 7103300067 Vergroten Inlaatdebiet door automatisering Haven
Dit project komt voort uit het waterplan 's-Gravendeel. Door het automatiseren van het inlaatwerk in de kern 's-Gravendeel direct achter de primaire waterkering en het aanpassen van een aantal stuwen in het stedelijk gebied is het mogelijk om het inlaatdebiet te vergroten en gericht door het stedelijk gebied te sturen zodat er beter doorgespoeld kan worden na overstorten en voorkomen wordt dat er watergangen met stilstaand water zijn.
58. 7103300085 Schuif Scharloo Brielle
De schuif Scharloo in de gemeente Brielle is een handbediende afsluiter in de historische vestingswal. De schuif Scharloo is verouderd en dient gerenoveerd te worden. Er wordt een nieuwe schuif geplaatst. Tevens worden er diverse arbo- en veiligheidstechnische aanpassingen uitgevoerd.
59. 7103300103 Renovatie gemaal Smeetslandse dijk
Het gemaal voldoet niet in huidige functie. De persleiding en de pompcapaciteit zijn te klein waardoor regelmatig een deel van de watergang overloopt en peilhandhaving wordt belemmerd.
60. 7103300110 Vervangen mobiele pompen
Een aantal mobiele pompen, bestemd voor noodbemaling, zijn financieel en technisch afgeschreven en kunnen alleen met veel personele inzet gebruikt worden. Met de nu voorgestelde investering worden pompen vervangen en/ of aangeschaft.

Programma Zuiveren

61. 7304000049 Vervanging rioolpersleiding Goedereede
Het eerste gedeelte van de rioolpersleiding Goedereede bestaat uit het materiaal asbestcement en dateert uit 1955. N.a.v. een leidingbreuk heeft onderzoek uitgewezen dat de oorspronkelijke wanddikte met 40% is afgenomen. Gezien de leeftijd, afname van wanddikte en de opgetreden leidingbreuk moet dit leidinggedeelte vervangen worden. Volgens de vigerende kostenverdelingsovereenkomst (Unie/VNG-nota) draagt de gemeente Goedereede 100% bij in de exploitatie- en investeringskosten van deze leiding. Conform deze overeenkomst zal bij leidingvervanging/vernieuwing deze bijdrage in een keer als investeringsbijdrage met de gemeente worden afgerekend.
62. 7304000050 Verleggen effluentleiding Numansdorp
De effluentleiding van de rwzi Numansdorp kruist de primaire waterkering. Deze primaire waterkering is onderdeel van het dijkversterkingproject Hoeksche Waard Zuid. Door de dijkversterking zal de effluentleiding op enigerlei wijze verlegd of aangepast moeten worden. Op basis van de NKL zal het Rijk een deel van de kosten betalen.
63. 7304000052 Rioolzuiveringsinstallatie Rotterdam Dokhaven: afvalwatertransportsysteem (2013)
De gemeente Rotterdam pleegt grote investeringen in de aanvoersystemen van de rwzi's Dokhaven en

Hoogvliet. Enerzijds wordt dit veroorzaakt doordat de rioolgemaal en persleidingen aan een grote renovatie toe zijn anderzijds wordt door de gemeente een optimalisatie in het afvalwatertransportsysteem van de rwzi Dokhaven doorgevoerd. In het kader van de kostenverdeling tussen Rotterdam en WSHD betreffende het bij de gemeente Rotterdam in eigendom en beheer zijnde afvalwatertransportsysteem, dient WSHD financieel bij te dragen aan de investeringskosten. De investeringen (en dientengevolge de bijdragen) strekken zich uit over meerdere jaren.

64. 7304000054 Rioolzuiveringsinstallatie Rotterdam Dokhaven: afvalwatertransportsysteem (2014)

Zie de toelichting bij nr. 7304000052.

65. 7304000055 Rioolzuiveringsinstallatie Rotterdam Dokhaven: afvalwatertransportsysteem (2016)

Zie de toelichting bij nr. 7304000052.

66. 7304000056 Renovatie rioolgemaal Ooltgensplaat

Het rioolgemaal Ooltgensplaat is in bedrijf vanaf 1984. Op basis van een uitgevoerde inspectie blijkt het noodzakelijk te zijn om bepaalde mechanische en elektrische onderdelen te vervangen. Ook op het civiele vlak zijn reparaties noodzakelijk.

67. 7304000057 Gedeeltelijke vervanging rioolpersleiding Mijsheerenland

De rioolpersleiding, met een lengte van ruim 3.000 meter, bestaat voor het grootste deel uit asbestcement (AC) en dateert uit 1965. Vanaf 1993 hebben zich diverse leidingbreuken voorgedaan. Uit onderzoek is gebleken dat op sommige plaatsen de wanddikte van de leiding significant is afgenomen. In 2014 en 2015 kunnen vervangingswerkzaamheden van de leiding worden afgestemd met een door de provincie geplande reconstructie van provinciale weg N489.

68. 7304000059 Rwzi Rozenburg: afvalwatertransport (bijdr. Rotterdam)

Door de gemeente Rotterdam wordt het rioolgemaal Rozenburg gerenoveerd. Met de gemeente Rotterdam zijn afspraken gemaakt over de bijdrage van WSHD aan de renovatie.

69. 7304000060 Rwzi Dokhaven Afvalwatertransportsysteem (bijdr. Rotterdam) (2015)

Zie de toelichting bij nr. 7304000052.

70. 7304100114 Zuiveringsinstallatie Piershil: renovatie

In het kader van het in stand houden van de rwzi Piershil en een onbelemmerde zuivering van afvalwater te kunnen waarborgen, zijn diverse onderdelen van deze installatie toe aan renovatie. Hierbij zal tevens een aantal Arbo-knelpunten worden opgelost.

71. 730400116 Vervanging schakelkasten rwzi Ooltgensplaat

Op basis van een uitgevoerde inspectie is naar voren gekomen dat de schakelkasten van de rwzi Ooltgensplaat hun technische levensduur hebben bereikt. Vervanging is noodzakelijk.

72. 7304100708 Dokhaven bellenbeluchting B-trap

De vervanging van de puntbeluchting in de B-trap van rwzi Dokhaven door een bellenbeluchttingsinstallatie betekent een (her)investering van ca. € 2,9 miljoen. Hiermee kan een besparing worden bereikt in het energiegebruik van 3.000.000 kWh per jaar. Een dergelijk besparing levert een grote bijdrage (ca. 5 % van het jaarverbruik van het programma zuiveren) aan het bereiken van de doelstellingen in het MJA3 programma. De investering kan naar verwachting in ca. 7,5 jaar worden terugverdiend door de lagere energiekosten en door een besparing op de vervangingsinvesteringen op de bestaande installatie.

73. 7304210010 Vervangen schakelkasten van SVI Rotterdam Sluisjesdijk

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat de in 1986 geplaatste schakelkasten niet meer voldoen aan de gestelde eisen. Besloten is om de onderdelen gefaseerd te gaan vervangen. De meest optimale aanpak hiervoor is onderzocht en vastgelegd in een project 1ste fase vervangen schakelkasten. Dit project zal in 2015 worden uitgevoerd. Waarna in een 2de fase het restant van het project zal worden uitgevoerd. Op basis van geactualiseerde informatie is gebleken dat de totale projectkosten t/m 2021 hoger zullen zijn dan tot op heden voorzien.

74. 7304210014 Vervanging gasmotoren slibverwerkingsbedrijf Sluisjesdijk
De gasmotoren op Sluisjesdijk zijn geïnstalleerd in 2001 en hebben recent een draaitijd bereikt van 60.000 bedrijfsuren. Na deze bedrijfstijd vervalt het onderhoudscontract met de leverancier van de motoren en moeten de motoren een zeer grote onderhoudsbeurt krijgen. In de landelijke wetgeving zijn de eisen voor emissie voor NOx in de uitlaatgassen van de motoren zodanig aangescherpt, dat de bestaande motoren hier vanaf het jaar 2017 niet meer aan kunnen voldoen. In verband hiermee is het noodzakelijk dat de motoren vóór 2017 worden vervangen.
75. 7304210015 Inspectie/renovatie gistingstanks Sluisjesdijk
De gistingstanks op het slibbedrijf Sluisjesdijk zijn inmiddels 25 jaar in bedrijf. In deze periode is de installatie nooit eerder geïnspecteerd. Nu is echter het moment gekomen dat het noodzakelijk is om de installaties te inspecteren. Daar het uit bedrijf nemen van deze installatie zeer complex is, wordt na inspectie direct overgegaan tot renovatie zodat de installatie weer 25 jaar mee kan. Uit de voorlopige resultaten van de ALM-studie komt naar voren welke onderdelen in en om de slibgisting moeten worden gerenoveerd.
76. 7304210016 Verwerking residuen Zuiveringsproces
Bij het zuiveringsproces komen naast zuiveringsslib ook andere afvalstromen vrij. De verwerking hiervan kan naar verwachting goedkoper en doelmatiger wanneer dit ook aan HVC wordt gegund. Om dit mogelijk te maken moeten bij diverse RWZI's aanpassingen worden doorgevoerd.

Programma wegen

77. 7405130014 F414.1 Rondje Hoeksche Waard Numansgors
Aan de zuidzijde van de Hoeksche Waard (Cromstrijen) is geen duidelijke fietsroute aanwezig. Met deze investering wordt een nieuw fietspad gerealiseerd langs de buitendijk tussen recreatieterrein Numansgors en de Buitendijk bij Strijensas.
78. 7405130016 F588 Rondje Voorne polder Zuidoord
Er is nog sprake van een ontbrekende schakel in het Rondje Voorne, de fietsverbinding rondom Voorne. Met het fietspad 'Polder Zuidoord' wordt deze laatste schakel gerealiseerd. Het fietspad is onderdeel van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de provincie Zuid-Holland aangaande het provinciaal fietspadenplan (D&H besluit 26 maart 2013) en wordt daarmee ook door de provincie gefinancierd.
79. 7405210015 Fietstunnel Nieuwe-Tonge - N215
Dit project komt voort uit de wens van de streek om de verkeersveiligheid op de N215 in het algemeen en de oversteekbaarheid voor fietsers ter hoogte van Nieuwe-Tonge in het bijzonder te verbeteren. Het project wordt samen met de externe partijen nog verder uitgewerkt. Gezien de ontwikkelingen sinds het jaar dat dit project voor het eerst in de begroting is opgenomen, is het mogelijk dat het investeringsbedrag nog wijzigt.
80. 7405210017 Ontsluiting Nieuwe-Tonge - N215
Al vanaf 2004 zijn de betrokken wegbeheerders (Provincie Zuid-Holland, gemeente Goeree-Overflakkee en waterschap Hollandse Delta) bezig de verkeersveiligheid van de N215 te verbeteren. De ontsluiting van Nieuwe-Tonge is daarbij een apart punt. Het project wordt samen met de externe partijen nog verder uitgewerkt. Gezien de ontwikkelingen sinds het jaar dat dit project voor het eerst in de begroting is opgenomen, is het mogelijk dat het investeringsbedrag nog wijzigt.
81. 7405210021 F244 Klaaswaal-Westmaas
Dit project komt voort uit het provinciaal fietsplan 2008. De maatregel bestaat uit de aanleg van een fietspad en is noodzakelijk voor een stevige intensivering van recreatief fietsverkeer en het bevorderen van de verkeersveiligheid. Tussen Westmaas en Klaaswaal is geen rechtstreekse fietsverbinding aanwezig. Fietsers dienen een grote omrijd afstand af te leggen als ze op een verkeersveilige manier van Klaaswaal naar Westmaas willen. Wanneer ze kiezen voor een minder lange fietsroute dienen ze gebruik te maken van de bestaande wegen waar veelal geen fietsvoorziening aanwezig is. De netto investering bedraagt € 100.000.

82. 7405210031 Reconstructie kruising bijdrage N217 Stougjesdijk te Oud-Beijerland
De omleiding Stougjesdijk heeft een wijziging van de bestaande aansluiting Stougjesdijk - Kwakseweg noodzakelijk gemaakt. Met deze investering wordt de bijdrage van het waterschap in deze reconstructie gefinancierd.
83. 7405210036 Verkeerscirculatie N215 (parallelstructuur Dirksland - Melissant) te Dirksland
Deze investering betreft de bijdrage van het waterschap in een pakket aan maatregelen, variërend van nieuwe parallelwegen langs de N215, omvormen van bestaande kruispunten in rotondes, een nieuw tracé van de N215 door de Polder Nieuw-Kraaijer en verwijderen van bestaande aansluitingen op de N215.
84. 7405210039 Constructieve verbetering: reconstructie Aaldijk-Kerkhofdijk te Spijkenisse
De constructie van de weg is zeer slecht, voornamelijk ontstaan door zettingen van de dijk. Met deze investering beoogt het waterschap een constructief goede weg te realiseren, geschikt voor het beoogd gebruik van deze weg.
85. - 88. 7405210040 vervanging van buswisselstrook Industrieweg - Rotterdamseweg Ridderkerk, 7405210041 Vervanging VRI (A15) Rotterdamseweg te Ridderkerk, 7405210042 VRI Rdamseweg-Donkerslootweg Ridderkerk, 7405210043 VRI Vlietlaan-Rotterdamseweg Ridderkerk
De bestaande verkeersregelinstallaties op de Rotterdamseweg hebben hun technische levensduur bereikt. Na vervanging van deze installaties staan er weer moderne en betrouwbare verkeersregelinstallaties waar het waterschap geen bovenmatige onderhoudsinspanning voor hoeft te verrichten en het verkeer beter kunnen verwerken. Het waterschap geeft hiermee invulling aan haar doel 'veilige wegen' en zorgt voor een goede doorstroming.
- 89 - 94. 7405210048 t/m 7405210053 Vervanging openbare verlichting (jaarschijven 2014 t/m 2019)
Het areaal aan openbare verlichting is in het kader van het beheerplan Openbare Verlichting geïnventariseerd. Daaruit is naar voren gekomen dat er sprake is van achterstallig onderhoud (leeftijd masten > 40 jaar, leeftijd armaturen > 20 jaar). Daarnaast zijn doelstellingen opgenomen met betrekking tot de besparing op energiekosten en het verwijderen van overtollige verlichting. Deze aanpak vraagt voor de periode 2014 - 2018 een investeringsopgave van € 1.405.000. Voor 2015 betekent dit een opgave van € 270.000.

Programma algemene beleidstaken

95. 7610000005 Waterschapsverkiezingen 2019
In 2015 worden de waterschapsverkiezingen gelijktijdig met de verkiezingen voor Provinciale Staten gehouden. De bestuursperiode bedraagt vier jaar. In 2019 worden de eerst volgende verkiezingen gehouden. Hiertoe is een investeringskrediet van € 1,7 miljoen opgenomen.

Bedrijfsvoering

96. 7811500082 Beveiliging 2010
Er is een onderzoek uitgevoerd naar de status van de informatiebeveiliging bij WSHD. Wat de verder te nemen stappen zijn wordt op dit moment bezien. Het krediet is bestemd voor de realisatie van uitwijkvoorziening data opslag.
97. 7811500088 Aansluiting basisregistraties
Het waterschap is wettelijk verplicht een eigen aansluiting te realiseren en gebruik maken van de gegevens ontleend aan het stelsel van Authentieke basisregistraties. Door deze investering is centrale opslag mogelijk van gegevens uit de basisregistraties en kunnen deze gegevens worden toegepast binnen diverse bedrijfsprocessen. Er wordt een centrale voorziening voor de aansluiting met basisregistraties (GBA, BAG, Kadaster, GBKN) gerealiseerd. Mogelijk wordt dit project in samenwerking met andere waterschappen uitgevoerd.
98. 7811500092 Planmatige vervanging rekencentrum 2019
De technologische ontwikkelingen op het gebied van ICT staan niet stil. Om gebruik te kunnen maken van de voordelen van de nieuwe 'proven' technologieën die in het algemeen kosten besparend zijn, wordt aangeraden om eenmaal per 5 jaar de technische ICT-infrastructuur van WSHD te herzien.

99. 7811700003 Grondaankoop werk- en kantoorruimte IJsselmonde / Hoeksche Waard

De grondaankoop is nodig om de nieuwbouw voor de werf en de kantoorruimte IJsselmonde/ Hoeksche Waard te realiseren.

100. 7811700006 Nieuwbouw werf en kantoorruimte IJsselmonde / Hoeksche Waard

Er is geen werf voor materieel, materialen en zoutopslag voor werkgebied IJsselmonde. De locatie voor zoutopslag wordt momenteel gehuurd, wat zorgt voor hoge kosten en een inefficiënte logistiek. Met deze investering beoogd het waterschap om werf en kantoorruimte te combineren met het werkgebied Hoeksche Waard. Hierdoor wordt efficiëntie bereikt en zijn er verminderde kosten voor het huren van de zoutopslag te Dordrecht.

101. - 104. 7811800018 t/m 7811800021 Materieel civiel en cultuurtechnisch onderhoud

Het materieel dat wordt ingezet voor het regulier onderhoud aan watersystemen, waterkeringen en wegen heeft een beperkte levensduur en moet periodiek worden vervangen. Met een tijdige vervanging wordt het materieel op een aanvaardbaar technisch niveau gebracht.

Bijlage 9 Aanpassing jaarschijf 2015 HWBP projecten

Voor het beschikbaar stellen van krediet wordt bij de HWBP-projecten gewerkt met jaarschijven. Dit houdt in dat jaarlijks het benodigde jaarkrediet bij de begroting van dat jaar wordt vrijgegeven. Alle planvormingsprojecten zullen in 2014 zijn afgerond.

Alle kredieten voor de uitvoeringsprojecten zijn vrijgemaakt. Dit betekent dat er geen jaarschijf meer hoeft te worden vrijgemaakt. In de volgende P&C-producten zal deze bijlage niet meer worden getoond.

Kredietoverzicht	status	Totaal project basislijn	Laatste raming	Huidig uitgavenkrediet t/m 2014	Mutatie uitgaven krediet	Mutatie dekking uit subsidies	Benodigd uitgavenkrediet t/m 2014
<u>Actieve projecten</u>							
7001005500 Uitvoering Hoeksche Waard Noord	openstaand	32.385.000	28.909.015	28.909.015	0	0	28.909.015
7001006500 Uitvoering Oostmolendijk	openstaand	2.238.000	2.799.599	2.799.599	0	0	2.799.599
7001007500 Uitvoering Hellevoetsluis	openstaand	4.699.000	3.801.907	3.801.907	0	0	3.801.907
7001011600 Uitvoering Eiland van Dordrecht	openstaand	64.162.000	65.286.414	65.286.414	0	0	65.286.414
7001012500 Uitvoering Spui West	openstaand	38.626.000	16.009.073	16.009.073	0	0	16.009.073
7001013000 Planvorming Spui Oost	openstaand	8.569.000	5.694.834	5.694.834	0	0	5.694.834
7001013500 Uitvoering Spui Oost	openstaand	59.564.000	65.646.613	65.646.613	0	0	65.646.613
7001014000 Planvorming Hoeksche Waard Zuid	openstaand	17.196.000	4.968.458	4.968.458	0	0	4.968.458
7001014500 Uitvoering Hoeksche Waard Zuid	openstaand	114.637.000	59.521.000	59.521.000	0	0	59.521.000
7001014504 Hevel Strijensas	openstaand	0	163.575	163.575	0	0	163.575
7001017500 Uitvoering Zettingvloeiing Spui	openstaand	67.200.000	32.397.174	32.397.174	0	0	32.397.174
7001018000 Aankoop gronden tbv. Dijkversterkingsproj.	openstaand		2.891.305	2.891.305	0	0	2.891.305
subtotaal actieve projecten		409.276.000	288.088.967	288.088.967	0	0	288.088.967
<u>Afgesloten projecten</u>							
7001003000 Planvorming Nieuwe Stadse Zeedijk	afgesloten	385.000					
7001003500 Uitvoering Nieuwe Stadse Zeedijk	afgesloten	2.565.000					
7001005000 Planvorming Hoeksche Waard Noord	afgesloten	4.659.000					
7001006000 Planvorming Oostmolendijk	afgesloten	336.000					
7001007000 Planvorming Hellevoetsluis	afgesloten	705.000					
7001010000 Planvorming Eiland van Dordrecht West	afgesloten	4.913.000					

Kredietoverzicht	status	Totaal project basislijn	Laatste raming	Huidig uitgavenkrediet t/m 2014	Mutatie uitgaven krediet	Mutatie dekking uit subsidies	Benodigd uitgavenkrediet t/m 2014
7001011000 Planvorming Eiland van Dordrecht Oost	afgesloten	4.317.000					
7001012000 Planvorming Spui West	afgesloten	5.557.000					
7001015000 Planvorming Dijkversterking Hilledijk	afgesloten	176.000					
7001015500 Uitvoering Hilledijk	afgesloten	1.167.000					
7001017000 Planvorming Zettingsvloeiing Spui	afgesloten	10.080.000					
subtotaal overige projecten		34.860.000	0	0	0	0	0
Totaal basislijn 30 juni 2012		444.136.000	288.088.967	288.088.967	0	0	288.088.967

De beginstand " huidig uitgavenkrediet t/m 2014" is gebaseerd op de stand tot en met de besluiten in de VV van 25 september 2014. In de periode tussen deze VV en het begrotingsjaar 2015 kunnen nog mutaties plaatsvinden. Omdat de bestuurlijke besluitvorming nog moet plaatsvinden zijn deze mutaties ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet in dit overzicht opgenomen.

Bijlage 10 Lijst van afkortingen

ALM	Asset Lifecycle Management
ANNAMOX	ANNaerobic AMmonium OXidationBBP
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Arbo	Arbidsomstandigheden
AWA	Activeren, Waarderen en Afschrijven
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
BAW	Bestuursakkoord Water
BBVW	Handleiding Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen
BBK	Besluit bodemkwaliteit
B&W	Burgemeester en wethouders
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHV	Bedrijfshulpverlening
Bor	Besluit omgevingsrecht
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
Burap	Bestuursrapportage
BWK	Bestuurlijk Akkoord Waterketen
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
C2C	cradle to cradle
CBL	Cross border Lease
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDA	Christen Democratisch Appèl
CENIRELTA	Cost-Effective NITrogen REmoval from waste water by Low-Temperature AnammoxBEC bio-energiecentraleCPBCentraal Planbureau
CMK	Compenserende maatregelen kierbesluit
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CU	ChristenUnie
DBFMO	Design (ontwerp), Built (bouw), Finance (financiering), Maintain (onderhoud) en Operate (exploitatie)
D&H	Dijkgraaf en heemraden
DGWP	Deelgemeentelijk Waterplan
DOB	Duurzaam onkruidbeheer
DR	Directieraad
DRSH	Delfland, Rijnland, Schieland, Hollandse Eilanden en Waarden
DIV	Documentaire Informatievoorziening
E&C	Engineering & Construct
(e)- HRM	Electronic Human Resource Management
EMU	Europese Monetaire Unie/Economische en Monetaire Unie
EU	Europese Unie
Excl.	Exclusief
EZ	Economische Zaken
GBKN	Grootchalige Basiskaart Nederland
GEP	Goed ecologisch potentieel
GW	Grondweg- Weg- en Waterbouw
GI	Geografische Informatie
GO	Goeree-Overflakkee
GOAW	Grensoverschrijdend afvalwater
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GS	Gedeputeerde Staten
ha.	hectare
HDN	Hollandse Delta Natuurlijk

HHSK	Hoogheemraadschap van Schieland en de KrimpenerwaardWBP Waterbeheerprogramma
HIA	Hendrik-Ido-Ambacht
HVC	Huisvuilcentrale Noord Nederland
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	Het Waterschapshuis
IBC	Initiële Businesscase
IBO	Inspectie Beheer & Onderhoud
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISA	Integrale Samenwerking Afvalwaterketen
KAM	Kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en milieuzorgbeleid
km	kilometer
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
KRW	Kaderrichtlijn Water
kwh	kilowattuur
Led	Light emitting diode
LNC	Landschap, natuur en cultuur
m	meter
MES	Maatschappelijk efficiënt en solide
MLV	Meerlaagsveiligheid
Ministerie van BIZA	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
MJA	Meerjarenspraak energie-efficiency
MJBP	Meerjarenbeleidsplan
Mln.	Miljoen
mm	millimeter
Mor	Ministeriële regeling omgevingsrecht
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
n.v.t.	niet van toepassing
NBd	Nationale Bewegwijzeringsdienst
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NEN	Nederlandse norm
nHWBP	Nieuw Hoogwaterbeschermingsprogramma
NVO	Natuurvriendelijke oever
NWB	De Nederlandse Waterschapsbank N.V.
NWP	Nationaal Waterplan
OTO	Opleiden, trainen en oefenen
OV	Openbare verlichting
PDCA	Plan Do Check Act
P&C	Planning en control
PFO	Portefeuillehoudersoverleg
PI	Prestatie-indicator
PK	Personeel en organisatie en kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en milieuzorgbeleid
PM	Pro memorie
PRINCE	Projects In Controlled Environments
PvdA	Partij van de Arbeid
PVV	Partij voor de Vrijheid
RBVW	Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen
RI&E	Risico-inventarisatie en - evaluatie
Rinew	Rotterdam Innovative Nutrients Energy and Water
ROSSA	Resource Oriented Sanitation Services in AdamaRZ
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie

SGBP	Stroomgebiedbeheersplannen
SGP	Staatkundig Gereformeerde Partij
SNB	Slibverwerking Noord-Brabant
SNIP	Spelregelkader Natte Infrastructuurprojecten
SOHW	Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard
SSC	Shared Service Centre
SSK	Standaard Systematiek voor Kostenramingen
Stowa	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
SVI	Slibverwerkingsinstallatie
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoed informatie Heffing en Waardebepaling
UvW	Unie van Waterschappen
uWBP	Uitwerkingsprogramma Waterbeheerplan
VBC's	Visstandbeheercommissies
VCA	Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers
V&W	Verkeer en Waterstaat
v.e.	Vervuilingseenheden
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VP	Voorne-Putten
VRI's	Verkeersregelinstallaties
VR0M	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VV	Verenigde Vergadering
VVD	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VZHW	Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAC	WaterschapsActieCentrum
WBP	Waterbeheerprogramma
WCK	Waterschapsbrede controlekamer
wet Hof	Wet Houdbare overheidsfinanciën
WHD	Waterschapspartij Hollandse Delta
WHW	Wet Herverdeling Wegenbeheer
Wet Fido	Wet Financiering decentrale overheden
WM	Wet milieubeheer
WN	Water Natuurlijk
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WP	Waterplan
WS	Watersystemen
WSHD	Waterschap Hollandse Delta
WSRL	Waterschap Rivierenland
WGC	Watergovernance
WCMS	Water Crisis Management systeem
Wtw	Waterwet
ZB	Zuiveringsbeheer
ZHEW	Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden
ZTW	Zuiver Technische Werken
ZUIS	Zuiverings Informatiesysteem

waterschap
**Hollandse
Delta**